

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน กรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมวรรณคดีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนกลอนสุภาพ และได้นำเสนอผลการค้นคว้าดังนี้

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของการเขียน ร้อยกรอง และลักษณะบังคับของร้อยกรอง
2. ความหมาย ความเป็นมา ประเภทและลักษณะบังคับของกลอน
3. การสอน เขียนร้อยกรองในชั้นมัธยมศึกษา
  - 3.1 แนวคิดในการวางรากฐานการเขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชน
  - 3.2 หลักการสอนการเขียนร้อยกรอง
4. การประเมินผลงาน เขียนร้อยกรอง
5. การจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์การ เขียนร้อยกรอง

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของการเขียน ร้อยกรอง และลักษณะบังคับของ ร้อยกรอง

การเขียน เป็นการแสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้ของผู้เขียนออกมา เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523: 134) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียนคือการเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนอง คำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความ เป็นตัวของมันเองทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง

เมื่อผู้เขียนสามารถเรียบเรียงความรู้ ความคิดของตนเองออกมาเป็นภาษา เขียนได้แล้ว ก็จะต้องเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และสามารถใช้ภาษาเขียนได้ อย่างถูกต้องอีกด้วย ดังที่ โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado 1977: 145) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียนคือการสื่อความหมายด้วยตัวอักษรของภาษาซึ่งเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้เขียน และผู้อ่าน การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การเขียนโดย ไม่ทราบความหมายไม่นับว่าเป็นการเขียน ถือเป็นเพียงการจารึกตัวอักษรลงบนสิ่งใด สิ่งหนึ่งเท่านั้น การเขียนจะต้องเป็นการใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย ใช้วิธีเรียบเรียง ใจความตามลักษณะโครงสร้างของภาษาที่ใช้ ใช้แบบของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้อย่างถูกต้อง

จากความหมายของการเขียนดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การเขียนคือการสื่อ ความหมายโดยการเรียบเรียงความรู้ ความคิด และความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน

การเขียน เป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในการใช้ภาษาไทย ภาษาเขียนใช้ใ การสื่อความหมายที่ได้ความและปรากฏหลักฐานมั่นคง เพราะไม่ลบ เลือน เร็ว เหมือนคำพูด ภาษาเขียนจึงใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ดีแม้ในระยะทางไกล แต่การที่จะสื่อสารได้ดีนั้นผู้เขียน

ต้องมีความสามารถในการเขียน คือใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายในสิ่งที่ตนเขียนได้ การเขียนจึงต้องมีการฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และต้องอาศัยการอ่านมาก ๆ เพื่อนำข้อมูลจากการอ่านมาเป็นแนวทางในการเขียน นอกจากนี้ในการเขียนจะต้องให้ผู้อ่านคิดใจ ซึ่งถ้าดูเผิน ๆ แล้วจะเห็นว่า การเขียนไม่น่าจะมีลักษณะพิเศษอย่างไร นึกอย่างไรก็เขียนไปอย่างนั้น แต่ที่จริงแล้วการเขียนหนังสือจะต้องรู้ลักษณะของภาษาว่าเขียนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและคิดใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานเขียนนั้น ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529: 202-203) กล่าวถึงทักษะในการเขียนว่า

ต้องรู้จักแสดงความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามที่ตนประสงค์ ให้สามารถเขียนตัวสะกดได้ถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนให้อ่านง่าย ชัดเจน เรียบร้อย รวดเร็ว รู้จักเลือกใช้ถ้อยสำนวนให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง รู้จักลำดับความคิดและแสดงความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อ่านเข้าใจได้แจ่มแจ้ง

การเขียน เป็นระบบการสื่อสารและบันทึกถ่ายทอดภาษา เพื่อแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึก โดยใช้ตัวหนังสือเป็นสัญลักษณ์ ประสิทธิภาพของการเขียนขึ้นอยู่กับความสามารถทางความคิด และการใช้ภาษาของผู้เขียนเอง เจ บี ฮีตัน (J.B.Heaton 1975: 138) ได้กล่าวถึงทักษะการเขียนว่า "เป็นทักษะที่ซับซ้อนและสอนยาก เพราะต้องการความรู้ความสามารถในด้านไวยากรณ์ และศิลปะในการใช้ถ้อยคำ สำนวนที่สละสลวย ตลอดจนพื้นฐานทางด้านวิจญาณ และจินตนาการด้วย"

เมื่อพิจารณาการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนแล้ว จะเห็นว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะหลังสุดที่ผู้เรียนจะได้รับการฝึกอย่างจริงจัง ดังที่ แมรี ฟินอคชิโอโร (Mary Fenocchiaro 1964: 85) กล่าวไว้ว่า "ทักษะการเขียนนับเป็นทักษะที่สี่และเป็นทักษะสุดท้ายที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามขั้นตอนต่าง ๆ" ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อนที่สุดในทักษะทั้งหมด ผู้ที่จะมีความสามารถทางการเขียนได้จึงต้องมีพื้นฐานในทักษะการฟัง การพูด และการอ่านมาก่อน รีเบคกา เอ็ม วาเลตต์ (Rebecca M.Valette 1967: 131) ได้กล่าวถึงทักษะการเขียนไว้ว่า

ในบรรดาทักษะทั้งสี่ของการเรียนภาษา การเขียนนับเป็นทักษะที่ย่างยากซับซ้อนที่สุด ในการฟังและการอ่าน นักเรียนจะได้รับฟังหรือเห็นข้อความจากผู้เขียน จึงมีบทบาทเพียงแต่ตีความหรือวิเคราะห์ว่าตนเองกำลังได้ยินหรืออ่านอะไร ในการพูด นักเรียนสามารถแสดงความคิด ความรู้สึกของตนเอง และมีโอกาสให้คำอธิบายแทรกในบทสนทนาได้ แต่ในการเขียนนั้นต้องมีความสามารถอย่างแท้จริงจึงจะเขียนข้อความได้ชัดเจนจนผู้อ่านเข้าใจได้

การเขียนเป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน รวมทั้งชักนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก จากผู้หนึ่งไปสู่อีกผู้หนึ่งหรือคนจำนวนมากได้อีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการที่ผู้เขียนจะมีเจตนาารมณ์เช่นใด และมีความสามารถในการเลือกสรรถ้อยคำเพื่อใช้ในการเขียนได้ดีเพียงใดอีกด้วย นอกจากนี้การเขียนยังถือเป็นทักษะทางภาษาอันดับสี่ ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลจะต้องมีความสามารถในทางภาษาด้านการพูด การฟัง และการอ่านมาก่อน จึงนับได้ว่าการเขียนมีบทบาทสำคัญมากในชีวิตประจำวันของคนเราในฐานะของการสื่อสารที่มีความชัดเจนและเป็นหลักฐานที่แน่นอนกว่าทักษะทางภาษาทั้งสามด้าน โดยเฉพาะการถ่ายทอดวิทยากรต่าง ๆ ในปัจจุบัน ผู้ศึกษาก็สามารถเพิ่มพูนความรู้จากงานเขียนต่าง ๆ ได้สะดวกกว่าวิธีการอื่น ๆ และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526: 11-13) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ สรุปได้คือ

1. การเขียนเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในชาติ
2. การเขียนทำให้เกิดวรรณคดี ถือเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความมั่งคั่งทางสติปัญญา จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคนในชาติ
3. การเขียนเป็นสื่อในการสร้างความมั่นคงของประเทศ เช่น การเขียนเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี การเขียนข่าวสาร เป็นต้น
4. การเขียนมีความสำคัญต่อการศึกษา เช่น การเขียนสื่อสารกับผู้สอนในการตอบข้อสอบหรือเขียนรายงาน หรือครูอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเขียนตำรา เอกสาร งานวิจัย การเขียนที่ดีคุณภาพย่อมสามารถสื่อสารให้บุคคลสองฝ่ายเข้าใจกันได้ดี

แฟรงค์ สมิธ (Frank Smith 1982: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภาษาเขียนไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. สามารถได้สิ่งของทางวัตถุที่ต้องการตามปรารถนา
2. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อของผู้อื่นได้
3. สะท้อนหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับผู้อื่น
4. อธิบายความคิดของตนเองได้
5. เสาะแสวงหาความรู้ใหม่
6. ฝึกจินตนาการและความคิดฝัน
7. เพื่อบันเทิงใจ
8. อธิบายหรือวิจารณ์สถานการณ์หรือความคิดต่าง ๆ
9. สร้างข้อตกลงหรือความคาดหวัง
10. เป็นระเบียบบันทึกเหตุการณ์ในอดีตได้

ภาษาเขียนถือเป็นภาษาที่มีประโยชน์ต่อบุคคลในสังคมอย่างมาก ฉะนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษา และฝึกการใช้ภาษาเขียนอย่างถูกต้อง เพื่อให้บุคคลใช้ภาษาเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยทั่วไปงานเขียนสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ร้อยแก้ว (Prose) และร้อยกรอง (Poetry) ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2523: 1) ได้ให้ความหมายของร้อยแก้วไว้ว่า หมายถึง

บทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับสัมผัสหรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้ "สื่อสาร" เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ส่วนร้อยกรองมีความหมายตรงกันข้ามกับร้อยแก้วคือ หมายถึงคำประพันธ์ที่มีแบบแผนบังคับหรือฉันทลักษณ์ ซึ่งได้แก่ เสียงสัมผัส เสียงหนัก เสียงเบา จำนวนคำวรรค เป็นต้น หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าร้อยกรองของไทย หมายถึงคำประพันธ์ประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย และกลอน

สำหรับร้อยกรองได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น พระยาอนุมานราชธน (2514: 15) ให้คำนิยามคำว่าร้อยกรองไว้ว่า "ร้อยกรองหมายถึงโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งมีถ้อยคำที่นำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาดมาตรา เสียงสูงต่ำ หนักเบา และ สั้นยาว ตามแบบรูป (Pattern) ที่กำหนดไว้" สิทธา พิณีจิวคูล และนิทยา กาญจนะวรรณ (2520: 10) ได้ให้ความหมายของร้อยกรองว่า "ได้แก่ข้อเขียนที่มีการจำกัดจำนวนคำ หรือพยางค์จำกัดความยาว มีการกำหนดเสียงสูงต่ำ กำหนดเสียงสั้นยาว หนักเบา กำหนด สัมผัส และกำหนดจังหวะไว้อย่างแน่นอน" ส่วน กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2522: 4) กล่าวว่า

ร้อยกรองได้แก่บทกวีนิพนธ์แบบต่าง ๆ ที่กวีแต่งขึ้น โดยใช้ระเบียบของภาษา และการ แสดงออกซึ่งความคิดชั้นสูง ต้องการรูปแบบหรือดำเนินตามข้อบังคับ กำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะ แบบ เช่น กำหนดจำนวนคำ กำหนดตำแหน่งรับสัมผัส กำหนดจำนวนวรรค กำหนดเสียง วรรณยุกต์ เอก โท ตรี จัตวา สามัญ กำหนดเสียงหนักเบา สั้น ยาว (ครู-หลู) บทประพันธ์ประเภทร้อยกรองแต่เดิมเรียกกันหลายอย่าง เรียกกลอนบ้าง เช่น ในลิลิต พระลอกกล่าวว่า "เกลากลอน" แต่แต่งเป็นโคลงและร่าย เรียกว่ากาพย์ แต่แต่งเป็น ร่ายยาว เช่น กาพย์มหาชาติ เรียกว่าฉันท์ แต่แต่งเป็นร่ายและโคลง เช่น ลิลิตยวนพ่าย จึงมักเรียกรวม ๆ ว่า กาพย์กลอน หรือกวีนิพนธ์ หรือจินตกวี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 671) กำหนดความหมายของ "ร้อยกรอง" ไว้ว่า "ร้อยกรอง ก. สอดผูกให้ติดต่อกัน ประดิษฐ์นำ ร้อยและเย็บดอกไม้ ให้เป็นรูปต่าง ๆ ตรวจชำระให้ถูกต้อง สังกายนา ในคำว่าร้อยกรองพระธรรม, แต่งหนังสือ ติให้มีความไพเราะ, น. ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามแห่งฉันทลักษณ์"

ในนามานุกรมภาษาอังกฤษของเว็บสเตอร์ (Webster 1980: 110) ได้กำหนด ความหมายของร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ (Poetry) ไว้ว่า

1. ศิลปะ ทฤษฎี หรือโครงสร้างของบทกวี
2. กวีนิพนธ์หรือผลงานการประพันธ์ร้อยกรอง
3. ก. คุณสมบัติของกวีนิพนธ์ สีสลา อารมณ์ และวิญญาณแห่งร้อยกรอง
ข. การพรรณนาหรือการสร้างสรรคคุณสมบัติดังกล่าว

จากความหมายของร้อยกรองที่มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน จึงพอสรุปได้ว่า ร้อยกรอง คือ งานประพันธ์ที่ประณีตบรรจง ซึ่งผู้แต่งพิถีพิถันในการเลือกใช้คำให้เหมาะเจาะทั้งเสียง

จังหวะ และความหมาย ตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์แต่ละประเภท และคำร้อยกรองนี้อาจเรียกชื่อได้ต่าง ๆ กัน เช่น กวีนิพนธ์ บทกวี บทร้อยกรอง และคำประพันธ์ร้อยกรอง เป็นต้น

คำประพันธ์ร้อยกรองอันได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย และกลอน นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันมีค่ายิ่ง และแสดงถึงความเป็นชาติไทย การแต่งคำประพันธ์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่นิยมมาแต่สมัยโบราณ เพราะนอกจากจะเกิดความเพลิดเพลินแล้วยังเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มาสู่ผู้อ่านและผู้ฟัง ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาทั้งส่วนตนและสังคม ดังที่สิทธา พิณีจิววล และประทีป วาทิกทินกร (2531: 27-28) กล่าวไว้สรุปได้ว่า บทร้อยกรองเป็นผลงานทางสติปัญญาความสามารถของคน จึงยอมสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของคนในชาติบ้านเมืองแต่ละยุคแต่ละสมัย แสดงให้เห็นถึงความคิด ความนิยม ทศนคติ และอุดมการณ์ของคนในชาติ จริยธรรม สิ่งดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ สิ่งไม่ควรเหยียดหยามควรงดเว้น แสดงให้เห็นระเบียบแบบแผนที่คนสมัยนั้นยึดถือและปฏิบัติ และนอกจากนี้ยังได้เล่าถึงความผันแปรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งเสื่อมโทรม และที่เจริญงอกงามอีกด้วย

ลักษณะบังคับหรือบทบังคับที่ใช้ในการเขียนร้อยกรองมีอยู่ 2 อย่าง ดังที่ รุประณี นาคกรรพ (2523: 219) สรุปเป็นภาพยู่สร่างคางค์ ไว้ดังนี้

<u>คณะ</u>	<u>พยางค์</u>
<u>สัมผัส</u> จัดวาง	จำไว้ให้ดี
<u>ครุ ลหุ</u> เสก	<u>เอก</u> <u>โท</u> <u>ตรี</u>
<u>คำ</u> เป็นตายมี	ใช้ให้เหมาะสม
	<u>เสียงวรรณยุกต์</u> ไชร์
มีกำหนดใช้	ตามที่นิยม
<u>คำนำ</u> <u>คำสร้อย</u>	ร้อยกรองชวนชม
แต่งคำซ้ำคม	ยลแบบแบบไทย

รายละเอียดของลักษณะบังคับแต่ละอย่าง มีดังนี้

1. คณะ คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบของร้อยกรองแต่ละประเภทที่จะต้องประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ คืออะไรบ้าง

คำที่เป็นส่วนย่อยของคณะ ได้แก่ บท บาท วรรค คำ คำประพันธ์แต่ละชนิด จะมีคณะต่างกัน ตัวอย่าง

กลอน 1 บท มี 2 บาท (หรือ 2 คำ/คำกลอน)

1 คำกลอนมี 2 วรรค

1 วรรค มี 7-9 คำ

ต้องเขียนชีวิตจากชีวิต นฤมิตรถ้อยคำด้วยสัมผัส สัมผัสใจสู่ใจให้แจ่มชัด ไม่จำกัดกรไไว้แต่ในคำ	_____ 1 วรรค	}	1 คำกลอน	}	1 บท
--	--------------	---	----------	---	------

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2527: 25)

คณะ เป็นลักษณะบังคับที่สำคัญมาก เพราะ เป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดรูปแบบของร้อยกรองแต่ละชนิดให้เป็นระเบียบ เพื่อใช้เป็นหลักในการแต่งต่อไป และในคำประพันธ์ประเภทฉันทคณะยังหมายถึงลักษณะที่วางคำเสียงหนักเสียงเบา หรือ ครุ ลหุ ซึ่งแบ่งเป็น 8 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยคำ 3 คำ การเรียงคำครุ ลหุ แตกต่างกันไปตามคณะต่าง ๆ เช่น

ด คณะ ประกอบด้วย ครุ 2 ลหุ 1 คือ ... (ครุ ครุ ลหุ)

ช คณะ ประกอบด้วย ลหุ 1 ครุ 1 ลหุ 1 คือ ... (ลหุ ครุ ลหุ)

ม คณะ ประกอบด้วย ครุล้วน ... (ครุ ครุ ครุ)

2. พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ บางทีก็มีความหมาย เช่น เมือง ทอง ของ ไทย บางทีก็ไม่มี ความหมาย แต่เป็นส่วนหนึ่งของคำ เช่น จิ ในคำ รุจิรา หนู ใน คำ อนุบาล สะ ในคำ สะพาน เป็นต้น ในการแต่งร้อยกรอง มักจะถือว่า พยางค์ก็คือคำนั่นเอง ร้อยกรองแต่ละชนิดมีการกำหนดพยางค์ไว้แน่นอนว่า วรรคหนึ่งมีกี่พยางค์

ในร้อยกรอง ประเภทฉันท ซึ่งถือ ครุ ลหุ เป็นหลักสำคัญ จะนับแต่ละพยางค์เป็น 1 คำ เช่น สุจริต นับเป็น 3 พยางค์ 3 คำ แต่ถ้าคำสุจริตไปอยู่ในโคลง เช่น

สุจริต คือ เกราะบัง ศาสตร์ห้อง จะนับสุจริตเพียง 2 คำ เท่านั้น คือรวมเสียงลหุ 2 พยางค์ที่อยู่ใกล้กันเป็น 1 คำ การนับพยางค์จึงขึ้นอยู่กับลักษณะบังคับของ ร้อยกรองแต่ละประเภท

3. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน สัมผัสเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองของไทย คำประพันธ์ทุกชนิดจำเป็นต้องมีสัมผัส

สัมผัสในร้อยกรองไทยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

3.1 แบ่งตามตัวอักษร มี 2 ชนิด คือ สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะ

3.2 แบ่งตามตำแหน่งมี 2 ชนิด คือ สัมผัสนอกและสัมผัสใน

3.1 สัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ

สัมผัสสระ คือ พยางค์ที่ประสมสระเดียวกัน และถ้ามีตัวสะกดก็อยู่ในมาตราเดียวกัน ทั้งนี้ พยัญชนะจะต้องต่างกัน เช่น คำว่า นะ - จะ ศรี - ดี
ลักษณ - ศักดิ์ วัฒน - พัสตร์ กานต์ - หาญ เป็นต้น

ข้อควรระวัง คือ อย่าใช้สระเสียงสั้นสัมผัสกับสระเสียงยาว คำที่มีตัวสะกดเดียวกัน ถ้าต่างสระกันก็ไม่ถือว่าเป็นสัมผัสสระกัน เช่น

ชัย ไม่สัมผัสกับ รวย กาย สาย

วัน ไม่สัมผัสกับ งาน ปาน การ

ชิต ไม่สัมผัสกับ หรือ หวิด ชิด

สัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษร คือ พยางค์ที่ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน หรือออกเสียงเหมือนกัน หรือเป็นอักษรคู่ เช่น ลัน - ช่อ - ชื่น ทราบ - เสร้า - ศรี - ฐา สำหรับ ร - ล ก็อนุโลมให้สัมผัสพยัญชนะได้ เช่น รัก - ลา เป็นต้น

3.2 สัมผัสนอกและสัมผัสใน

สัมผัสนอก คือ สัมผัสสระที่อยู่ภายนอกวรรค ได้แก่ สัมผัสระหว่างคำท้ายของวรรคต้นกับคำในวรรคต่อไปคำใดคำหนึ่ง ตามฉันทลักษณ์ของร้อยกรองชนิดนั้น ๆ สัมผัสนอกนี้เป็นสัมผัสบังคับ ซึ่งจะขาดไม่ได้ เช่น สัมผัสนอกในกลอนสุภาพต่อไปนี้

แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ารัก   คนอื่นลักหมิ่นแสนไม่แมนเหมือน
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเดือน   จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว

(ขุนช้าง-ขุนแผน 2513: 519)

คำสัมผัส คือ รัก - ลัก   เหมือน - เดือน - เรือน

สัมผัสใน คือ สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ภายในวรรคเดียวกัน เป็นสัมผัสไม่บังคับ จะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่นิยมให้มีเพราะถือว่าทำให้คล้องจองไพเราะรื่นหูยิ่งขึ้น

สัมผัสในแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สัมผัสชนิดและสัมผัสคั่น
สัมผัสชนิดคือสัมผัสที่อยู่ชิดกัน เช่น

สัมผัสสระ - ชื่นกตกทุกขยาก   แสนลาบากจากเวียงไซย
สัมผัสพยัญชนะ - แลเงง ถงค เลี้ยว   ลับ สแง

สัมผัสคั่นคือสัมผัสที่ไม่อยู่ชิดกัน มีคำอื่นมาคั่นอยู่ตรงกลาง เช่น

สัมผัสสระ - ธงชาติไทยไกวกวัดสะบัดพลีว
แลรวรวสลับงาม เป็นสามสี

สัมผัสพยัญชนะ - ปางพีมาดสมาน สุมาลย์สมร
ดังหมายดวงหมายเดื่อนดารากร
อันลอยพื้นอมพรท ไยมพราย

(เพลงยาวเก่า 2507: 236)

4. คำครุ คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้เฉพาะร้อยกรองประเภทฉันทเท่านั้น
 คำครุ ใช้เครื่องหมาย ~ ส่วนคำลหุ ใช้เครื่องหมาย ˘
 คำครุ (~) เป็นคำที่มีเสียงหนัก ได้แก่ คำทุกคำที่ประสมกับสระเสียงยาว
 ในแม่ ก. กา เช่น ล่ำ หรือ ลู่ ฟ้า และคำที่ประสมกับสระเสียงสั้นก็ได้ เสียงยาวก็ได้ และมีตัวสะกดด้วย เช่น รัก ดอก จิง หยอก เล่น คำที่ประสมสระอำ ไอ โอ เอา
 ซึ่งถือว่าเป็นเสียงมีตัวสะกด ก็จัดเป็นคำครุ

คำลหุ (˘) เป็นคำที่มีเสียงเบา ได้แก่ คำที่ประสมกับสระเสียงสั้น
 ในแม่ ก. กา และคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น ก็ ณ บ่อ ๖ นอกจากนี้คำที่ประสมสระอำ
 บางทีก็อนุโลมให้เป็นลหุได้ เช่น ล่ำ

ตัวอย่าง คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำ ลหุ นอกนั้นเป็นคำ ครุ

อินทริเชียรฉันท

ภาคพื้นพุนารัญญ

จรแสนสราญรมย์

เนินราบสุลับสม

พิศะเพลินเจริญใจ

โชคเขินสิขรเขา

ณ ล่ำเนาพุนาลัย

สูงลิ่วละลาน

ยนะพันประมาทหมาย

(อิตรราชคำฉันท 2456: 5)

5. คำเอก คำโท หมายถึง พยางค์ที่บังคับด้วย ไม้เอก และไม้โท
 สำหรับใช้กับร้อยกรองประเภท โคลง และ ร่าย เท่านั้น มีข้อกำหนดดังนี้

คำเอก ก. ได้แก่พยางค์ที่มีไม้เอกบังคับทั้งหมด เช่น พ่อ แม่ เก่า
 ใหม่

ข. ได้แก่พยางค์ที่เป็นคำตายทั้งหมด จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใด
 ก็ได้ เช่น คำตายที่เป็นเสียงวรรณยุกต์เอก ได้แก่ กาก จิก บอก ปลุก คำตายที่เป็น
 เสียงวรรณยุกต์โท ได้แก่ โชค พวก มาก คำตายที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี เช่น คิด ทิพย์
 มิตร รัก

ค. คำที่ไม่เคยใช้ไม้เอก แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์เป็นเอก เช่น หล้า เปลี่ยนเป็น ญา เข้ม เปลี่ยนเป็น เค้ม สร้างเปลี่ยนเป็น ช่าง เช่นนี้อนุโลมให้เป็นคำเอกได้แต่เรียกว่า เอกโทษ

คำโท ก. ได้แก่พยางค์ที่มีไม้โทบังคับ ไม่ว่าจะออกเสียงเป็นวรรณยุกต์โทหรือไม่ก็ตาม เช่น คำโทที่เป็นเสียงวรรณยุกต์โท ได้แก่ ข้า หน้า สร้าง แก้ม และคำโทที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี ได้แก่ ห้า ย้อย ยิ้ม ไม้

ข. คำที่ไม่เคยใช้ไม้โท แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์เป็นโท เช่น ช่วย เปลี่ยนเป็น ฉ่วย ท่วม เปลี่ยนเป็น ถ่วม เล่น เปลี่ยนเป็น เหล้น เช่นนี้ก็อนุโลมให้เป็นคำโทได้ แต่เรียกว่าโทโทษ

การบังคับคำเอก คำโท สำหรับรายนั้น หมายถึง เฉพาะตอนท้ายของรายแต่ละบท ซึ่งจบด้วยโคลงสอง คำเอกและคำโทที่บังคับใช้อยู่เฉพาะตอนที่ เป็นโคลงสองเท่านั้น

6. คำเป็น คำตาย

คำเป็น คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก. กา เช่น มา ดี รู่ และพยางค์ประสมสระอำ ไอ โอ เอา รวมทั้งพยางค์ที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว เช่น

สลัดขุพรพราวควาดอกหญ้า

ปานจะเอื้อมอวดฟ้าเวหาห้วง

กว่าจะदनดอกประดับกับรังรวง

เจ้าต้องลวงบรรณผ่านการเปลี่ยนแปลง

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2525: 39)

คำตาย คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา เช่น ชี นะ ฤ ละ ก็ และพยางค์ที่มีตัวสะกดในแม่ กก กด กบ เช่น

จะรักฤมิรักสุดหักจิต

จะคิดฤมิคิดสุดจิตหัก

(นภลัย สุวรรณธาดา 2526: 54)

7. เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เสียง ตามอักขรวิธี เป็นลักษณะบังคับที่ใช้ในกลอนและกาพย์บางชนิด เสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง ได้แก่เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

เสียงสามัญ เช่น รำไร ดงดอน เงา นา

เสียงเอก เช่น เร็ย เกลื่อน เขต คักดี

เสียงโท เช่น ภาพ เทย่า กลุ้ม ครอบ

เสียงตรี เช่น น้อย ชิด ล้วน ร้าว ฟ้า

เสียงจัตวา เช่น ไหว ทน หลาม เขียว

เสียงวรรณยุกต์ที่ใช้ในกลอน คือ วรรณคดี นิยมใช้เสียงเอก โท ตรี จัตวา นอกจากเสียงสามัญ

วรรณคดี นิยมใช้เสียงเอก โท จัตวา ยกเว้น สามัญ ตรี

วรรณกรรมและวรรณคดี นิยมใช้เสียงสามัญหรือเสียงตรี

รฐปะนิย นาคทรพ (2523: 265) ได้สรุปข้อควรระวัง สำหรับการ ใช้เสียงวรรณยุกต์ที่คำสุดท้ายในแต่ละวรรคของกลอนไว้ดังนี้

วรรณคดีได้ทั้งห้า	วรรณคดีอย่าใช้สามัญ
วรรณกรรมของสำคัญ	สามัญตรีมิใช่การ
จัตวาห้ามโดยตรง	ทั้งรองส่งอย่าหักหาญ
เสียงช้านำรำคาญ	เสียงดีกว่าอย่าใช้เลย

8. คำนำ หมายถึง คำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนบทละคร ขึ้นต้นด้วย เมื่อนั้น บัดนั้น

กลอนบทดอกสร้อย ขึ้นต้นด้วยคำ 4 คำ คำที่ 1 และคำที่ 3 ซ้ำกัน คำที่ 2 บังคับให้เป็น เอ่ย คำที่ 4 เป็นคำอื่น เช่น

ดอกเอ๋ยดอกไม้ นกเอ๋ยนกน้อย เป็นต้น

กลอนบทสี่ก้า ขึ้นต้นด้วยคำสี่ก้า เช่น "สี่ก้ายามเลิกระบำแล้ว
ชอจ่าเรียงเสียงแจ้วก็สิ้นเสียง คาราน้อยร้อยพันอันรายเรียง ต่างหลบเสียงเหลือจะแข่งแสงตะวัน"

๑. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้เติมลงท้ายวรรคบ้าง ท้ายบาทบ้าง ท้ายบทบ้าง เพื่อความไพเราะหรือเพื่อทำให้เต็มข้อความ ใช้ในโคลงและร่าย ได้แก่คำว่า เอย เซย นานอ รา กิติ ฤาแม่ ฤาพ่อ ฯลฯ เช่น

ถึงกรรมจักอยู่ได้	ฉันใด พระเอย
กรรมบ่มีใคร	ฆ่าข้า
กุศลส่งสนองไป	ถึงที่ สุขนา
บาปส่งจำตักฆ่า	ช่วยได้ฉันใด

(ลิลิตพระลอ 2523: 44)

ลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดและมีอยู่ในร้อยกรองทุกประเภท คือ คณะและสัมผัส ลักษณะบังคับอื่น ๆ เป็นลักษณะบังคับเฉพาะของร้อยกรองบางประเภท ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว งานเขียนร้อยกรองจึงมีลักษณะพิเศษที่ทำให้แตกต่างไปจากงานเขียนร้อยแก้ว เพราะมีฉันทลักษณ์ เป็นเครื่องบังคับให้อยู่ในกรอบลักษณะบังคับตลอดเวลา และความสำคัญมิได้อยู่ที่ความถูกต้องของ ฉันทลักษณ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับเนื้อหาของบทร้อยกรองและศิลปภาษาที่ไพเราะ ชวนซึ่งอีกด้วย งานร้อยกรองจึงเป็นศิลปะที่ได้รับความนิยมมากดังที่ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2525: 7) กล่าวไว้ว่า "ในพระราชสำนักทั่วโลกทั้งทางตะวันตกและตะวันออกต่างอุปถัมภ์ งานร้อยกรองกรนิพนธ์ ถือว่าเป็นสิ่งเชิดชูเกียรติคุณและแสดงความเป็นอารยธรรมของชาติ ทั้งนี้อาจเป็นด้วยวรรณคดีร้อยกรอง เป็นงานเขียนที่ต้องการอัจฉริยภาพและศิลปะชั้นสูง ถือว่าเป็น ทรัพย์สินทางปัญญา"

ร้อยกรองจึงมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์มาโดยตลอดและสามารถจะดำรงสืบต่อไป
นานเท่านาน

2. ความหมาย ความเป็นมา ประเภท และลักษณะบังคับของกลอน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 59) ให้ความหมายคำว่า กลอน ไว้ว่า

กลอน 1 น. ไม้ขีดประตุน้ำต่าง ตาล เครื่องสลักประตุน้ำต่าง ไม้ที่พาดบนแปสำหรับวางเครื่องมือหลังคาจาก เป็นต้น

กลอน 2 น. คำประพันธ์ซึ่งแต่เดิมเรียกคำเรียงที่มีสัมผัสทั่วไป จะเป็นโคลงฉันท์ หรือกาพย์ก็ตาม เช่น ในคำว่า ชุมนุมตำรากลอน ครั้นเรียกเฉพาะคำประพันธ์บางอย่างเป็นคำโคลง คำฉันท์ คำกาพย์แล้ว คำประพันธ์นอกนี้อีกอย่างหนึ่งจึงเรียกว่า คำกลอน เป็นลำนำขับร้องบ้าง คือ บทละคร ลีลาว เสดา บทดอกสร้อย เป็นเพลงสำหรับอ่านบ้าง คือ กลอนเพลงยาว หรือกลอนตลาด

กลอนตัน น. คำกลอนที่ว่าตะไปไม่คำนึงถึงหลักสัมผัส

กลอนตลาด น. คำกลอนสามัญโดยมากเป็นกลอน 8 เช่น นิราศ

กลอนลิลิต น. คำกลอนที่แต่งอย่างร้าย (ชุมนุมตำรากลอน)

กลอนสด น. คำกลอนที่ผูกและกล่าวขึ้นในปัจจุบันโดยมิได้เตรียมตัวมาก่อน เช่น

พูดกลอนสด

กลอนสวด น. กลอนที่อ่านทำนองสวด แต่งเป็นกาพย์ยานี 11 หรือกาพย์ฉับ 16 และสุรางคนางค์ 28 ข้อความที่แต่งมักเป็นเรื่องในศาสนา

กลอนสุภาพ น. กลอนเพลงยาวหรือกลอนตลาด

กลอน 3 น. ลูกตุ้ม ขลุบ เช่น แกวงกลอนยรรยงยุทธ (อนิรุทธิ์)

ส่วนคำว่ากลอนที่ใช้ในวรรณคดีและการประพันธ์ตั้งแต่โบราณมา มีความหมายต่างกันดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นคำรวมเรียกร้อยกรองทุกชนิดที่มีลักษณะบังคับ จะเป็นชนิดใดก็ได้ เช่น หนังสือลิลิตพระลอ ซึ่งแต่งเป็นลิลิตแต่เรียกว่า กลอน ดังความในโคลงว่า

รู้มลักสรรพศาสตร์ถ้วน	หญิงชาย
จักกล่าวกลอนพระลอ	เลิศผู้
ไพเราะ เรียบบรรยาย	เพราะยิ่ง เพราะนา
สรวลเสียงขับอ่านอ้าง	ไคปาน
ฟัง เสนาะไคปูน	เปรียบได้
เกลากลอนกล่าวกลกานท์	กลกล่อม ใจนา
ถวายเป็นเราท้าวไท	ธิดาผู้มีบุญ

(ลิลิตพระลอ 2513: 2)

หนังสือจินตคามณีซึ่งแต่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ก็ใช้คำว่ากลอนในความหมายว่า ร้อยกรองในที่หลายแห่งดังตัวอย่าง

ขอผูกตำนาน	คำเนอรรรถการ	ตำนาน เกลากลอน
เปนบทย่อมผูก	เปนครูอักษร	เปนโคลงกาพย์กลอน
พิศบพิศนปลาย		

กลอนที่ใช้ความหมายว่าคำประพันธ์ หรือร้อยกรองนั้น ยังใช้เรียกกันมา จนถึงทุกวันนี้

นอกจากนี้ยังใช้เป็นคำเรียกรวมกับร้อยกรองชนิดนั้น ๆ อีกด้วย เช่น เรียก ลิลิตว่า กลอนลิลิต เรียกกาพย์ว่า กลอนกาพย์ ดังพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในคำนำหนังสือพระราชพิธี 12 เดือน ทรงกล่าวถึงผลการพิจารณา หนังสือยอดเยี่ยมของคณะกรรมการวรรณคดีสโมสร ว่า

ลิลิต พระลอ เป็นยอดของกลอนลิลิต
ฉันทน์ สมุทรโฆษ เป็นยอดของกลอนฉันทน์
กาพย์ มหาชาติคำเทศน์ เป็นยอดของกลอนกาพย์

2. ใช้ในความหมายว่า "ส่วนของร้อยกรอง" อย่างที่ใช้ในปัจจุบันว่า "วรรณคดี" เช่นคำอธิบายข้อบังคับของกลอน ในหนังสือประชุมลำนำของหลวงธรรมากัมมัท (2514: 5) ว่า "แลกลอนนั้นมีบัญญัติ ตั้งแต่ 2 อักษร เป็นกลอน 2 กลอนเป็นคำ 2 คำเป็นบท...

3. ใช้ในความหมายว่า "คำที่สัมผัสคล้องจองกัน" ดังตัวอย่างในหนังสือจินตามณี ซึ่งเป็นคำอธิบายการแต่งร้อยกรองชนิดหนึ่งว่า

โคลงขับไม้

ขับไม้กำหนดอักษรคำสูง แลนิยมให้กลอนต้องกันดูบังคับกำหนดหนึ่ง ควรแต่งแต่บทคู่ อันโคลงกำกับขับไม้ กำหนดแต่ไม้โท อันไม้โทหนึ่งที่ทำนั้นถอยขึ้นไปได้ อักษรหนึ่งมิได้กำหนดไม้เอก แลนิยมให้กลอนต้องกันดูบังคับกำหนดหนึ่ง ควรแต่งแต่บทคู่

พระเกียรติรุ่งเรืองเฟื่อง	ภาษา
ทั่วถ้วนทุกทิศา	นอบน้อม
ทรงนามไทเอกรา	ทศรถ
กระษัตริมาขึ้นพร้อม	บ่เว้นสักคน ฯ
เดชะพระบารมีล้น	อนันต์
จกนับด้วยกัปกัลป์	ภาใต้
สมภารภูแลแต่บรรพ์	นาเนก
ยิ่งบำเพงเพิ่มไว้	กราบเกล้าโมทนา ฯ

(จินตามณี 2512: 44)

ความที่ว่า ". . . ให้กลอนต้องกันดูบังคับ" กลอนหมายถึง คำที่รับกัน และต้อง คือสัมผัส นั้นเอง

4. ใช้ในความหมายว่า "สัมผัสคล้องจองกัน" ในหนังสือจินตามณี ใช้ควบกับตัวเลขหลังชนิดของร้อยกรอง เพื่อกำหนดบอกตำแหน่งของคำที่ส่งและรับสัมผัสโดยมีหลักสรุปได้คือ

5. "กลอน" ใช้เป็นคำเรียกร้อยกรองชนิดกลอนอย่างเป็นทางการครั้งแรกใน
มาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร พุทธศักราช 2457 ดังความว่า

มาตรา 7 หนังสือเรื่องใดจะเป็นหนังสือโบราณบัณฑิตแต่งไว้ก็ดี หนังสือ
ปัจจุบัน บัณฑิตแต่งขึ้นใหม่ก็ดี ในประเภทเหล่านี้ได้แก่

1) กะวีนิพนธ์ คือ เปนโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

ที่มาของกลอน มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้แบ่งได้เป็น 3 ฝ่ายด้วยกันดังนี้

1. กลอนมาจากอินเดีย หลวงธรรมาภิมณฑ์ สันนิษฐานไว้ว่ามาจาก
ฉันท์ . . ." "วิสมพฤติ" ที่ชื่อ "ปรัญยาวัตตฉันท์" มี 8 คำ เหมือนกันทั้งภาษาบาลีและ
สันสกฤต

2. กลอนมาจากจีน พระยาอุปกิตศิลปสาร แสดงความเห็นไว้ว่า
กลอนไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับของจีน ตรงที่มีสัมผัสเหมือนกัน กลอนจีนนั้นวรรคหนึ่งมี 7 คำ
กลอนไทยมีตั้งแต่ 7-9 คำ

3. กลอนเป็นของไทยแท้ ๆ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
ทรงสันนิษฐานว่า กลอนเดิมเป็นของไทยฝ่ายใต้ คือ ไทยภาคกลางในปัจจุบัน นิยมใช้แต่งลำนำ
ขับร้อง ไม่ยกย่องที่จะนำไปแต่งเรื่องสำคัญชั้นสูง บทกลอนที่เก่าแก่ที่สุด คือ เพลงยาวของ
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่พระที่นั่งจันทรพิศาล เมืองลพบุรี กลอนที่อายุรองลงมาก็คือ
เพลงยาวพญากรรมกรกรุงศรีอยุธยา

เหตุที่เรียกคำประพันธ์ชนิดนี้ว่ากลอนนั้น นิรันดร์ นวมารค และคณะ
(2521: 37) กล่าวว่า "บางท่านให้ความเห็นว่า กลอนคือการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นแนว
หรือเป็นวรรค ๆ ได้จังหวะเหมือนการรายกลอนในการมุงหลังคา พิจารณาดูก็น่าฟัง" ส่วน
ประยงค์ อนันทวงศ์ (2529: 1-2) อธิบายของขุนวิจิตรมาตราว่า "เป็นเพราะสัมผัส
ของกลอนโบราณยึดสระเสียงเดียวกันที่ท่านวรรคคู่เรียงรายต่อกันไป เช่นเดียวกับกลอนหลังคาซึ่ง
ปลายข้างหนึ่งต้องยึดกับอกไก่เรียง เป็นแนวต่อกันไปเหมือนกัน ต่อมาภายหลังจึงยกย้ายสัมผัสไป
เป็นแบบที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้"

การวิวัฒนาการทางรูปแบบของกลอนพิจารณาได้จากหลักฐานที่ปรากฏ เป็นลายลักษณ์แต่ต้น ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงจาก เพลงพื้นบ้านสู่รูปแบบของกลอน จนกระทั่งเป็น รูปแบบอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ กล่าวได้โดยลำดับดังนี้

1. ระยะเริ่มต้น

ตามหลักฐานทางรูปลักษณะของกลอนที่ปรากฏ กล่าวได้ว่า บทละครครั้งกรุงเก่า เรื่อง นางมโนห์รา เป็นบทละครรุ่นเก่าที่สุด และเชื่อได้ว่าเป็นกลอน รุ่นแรกที่มีวิวัฒนาการจาก เพลงพื้นบ้าน ทั้งนี้พิจารณาจากการใช้คำในแต่ละวรรคไม่เท่ากัน คล้ายกลอนต้น วรรคหนึ่ง ๆ มีตั้งแต่ 4-5 คำ บางวรรคมีถึง 8 คำ โดยเฉพาะสัมผัสใน บางแห่งยังคงร่องรอยลักษณะของ เพลงพื้นบ้านอยู่ คือส่งและรับสัมผัสที่คำท้ายของแต่ละวรรค อย่างที่เรียกกันว่า กลอนหัวเดียว เช่น

ได้ฟัง	นางร้อง เรียกโทรอยู่ชานา
เข้ามาทางนี้ดาโทรเอย	เข้ามาทางนี้ดาโทรา
ได้ฟัง	พราหมณ์ทูลสนองอยู่ชานา
ไม่สู้จะกล้าเข้าไป	กลัวภัยผู้ เจ้ามโนห์รา
ยกมือประนมบังคมมา	โทราจึงตั้งบังคมไป
ว่าแล้วนวลนางก็ตรัสสั่ง	นางนมที่ เลี้ยงข้างฝ่ายใน
เอาทองที่แท่งใหญ่ใหญ่	รางวัลตามพราหมณ์โทราฯ

อนึ่ง การที่เนื้อความในบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องมโนห์รากล่าวถึง ญี่นุ่นหัวโขน ที่ก่อความวุ่นวายในกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง และกล่าวถึง มอญมักกะสันซึ่งก่อจลาจลในกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนั้น อาจกำหนดอายุ บทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องนางมโนห์ราได้ว่า น่าจะแต่งขึ้นในราวรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงอาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบจาก เพลงพื้นบ้านสู่รูปแบบของกลอนปรากฏตามหลักฐาน ลายลักษณ์ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

2. ระยะเวลาสู่รูปแบบที่สมบูรณ์

กลอนได้พัฒนาสู่รูปแบบที่สมบูรณ์ในระยะเวลาอันสั้น กล่าวคือ มีเพลงยาวบทหนึ่ง เรียกกันว่า เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา มีอ้างตอนท้ายว่า เป็นพระราชนิพนธ์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ดังตัวอย่าง

คราที่นั้นฝูงสัตว์ทั้งหลาย	จะเกิดความอันตราย เป็นแผ่นดิน
ด้วยพระมหากษัตริย์มิได้ทรงทศพิธราชธรรม	จึงเกิดเข็ญ เป็นมหัศจรรย์ลึกลับประการ
คือเดือนดาวดินฟ้าจะอาเพศ	อุบัติเหตุเกิดทั่วทุกทิศาน
มหาเมฆจะหลุกเป็นเพลิงกาล	เกิดนิมิตพิศดารทุกบ้านเมือง
พระคงคาจะแดงเดือดตั้งเลือดนก	อกแผ่นดินเป็นบ้าฟ้าจะเหลือง
ผีป่าก็จะวิ่งเข้าสิงเมือง	ผีเมืองนั้นจะออกไปอยู่ไพร
พระเสือเมืองจะเอาตัวหนี	พระกาลกลีจะเข้ามาเป็นไส้
พระธรณีจะตือกให้	ออกพระกาลจะไหม้อยู่เกรียมกรม

(เพลงยาวความเก่า 2507 : 256)

จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาที่กลอนใน เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยามีลีลา เรียบร้อยและจังหวะที่สม่ำเสมอมากกว่า แสดงให้เห็นลักษณะกระบวนการแล้ว ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าระยะเวลาที่กลอนใน เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยา เป็นการ เริ่มต้นของการ วิชาการที่เข้าสู่ลักษณะที่สมบูรณ์ตามแบบรูปของกลอน ซึ่งปรากฏในรูปแบบของ เพลงยาวต่าง ๆ ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

หากจะเชื่อว่าบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องนางมโนห์รา เป็นบทละคร รุ่งเก่าที่สุดและหากจะเชื่อตามหลักฐานที่ว่า วิชาการของ เพลงพื้น เมืองสู่รูปแบบของกลอน เพิ่งจะปรากฏในบทละครเรื่องนี้ และโดยที่พระราชนิพนธ์ เพลงยาวพยากรณ์กรุงศรีอยุธยามีลีลา และระยะเวลาแสดงให้เห็นการวิชาการ ก็อาจกล่าวได้ว่า การวิชาการของกลอน จากการเริ่มต้นไปสู่รูปแบบที่สมบูรณ์นั้น เป็นอย่างรวดเร็ว

3. ระยะอ้อมตัวทางรูปแบบ

ลักษณะกระบวนการกลอนได้พัฒนาสู่จุดอ้อมตัวทางรูปแบบ เมื่อสุนทรภู่ ได้ปรับปรุงลีลาและท่วงทำนองของกลอนด้วยการกำหนดจังหวะ จำนวนคำ และสัมผัสในวรรค หนึ่ง ๆ เป็นแบบใหม่ ที่สม่ำเสมอด้วยจังหวะและสัมผัส ดังนี้

๐ ๐ ๐/๐ ๐/๐ ๐ ๐

๐ ๐ ๐/๐ ๐/๐ ๐ ๐

๐ ๐ ๐/๐ ๐/๐ ๐ ๐

๐ ๐ ๐/๐ ๐/๐ ๐ ๐

ตัวอย่าง

ด้อยตะริดดีดีเจ้าพี่เอ๋ย	จะละเลยเร่ร่อนไปนอนไหน
แอ้อ้อยสร้อยฟ้าสุมาลัย	มันเด็ดได้แล้วไม่ร้างให้ห่าง เซย
ฉุยฉายขึ้นรีนรวยระทวยทอด	จะกล่อมกอดกว่าจะหลับกับ เขนย
หนาวน้ำค้างพร่างพรอมร่ำเพย	ใครจะเซยโฉมน้องประคองนวล
เสนาะดังวังเวง เป็น เพลงพลอด	เสียงฉอดฉอดชดช้อยละห้อยทวน
วิเวกแว่วแจ้วในใจรัญจวน	เป็นความชวนประโลมโฉมวิวัฒนา

(พระอภัยมณี 2509: 576)

4. ระยะคลี่คลาย

แม้จะถือว่าลักษณะกระบวนการกลอนอย่างแบบของสุนทรภู่เป็นรูปแบบกลอนที่สมบูรณ์ที่สุด นับเป็นแบบฉบับในการเขียนกลอน ก็เป็นเพียงการยึดถือตามความนิยมเท่านั้น มิได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ อีกประการหนึ่ง โดยธรรมชาติ กลอนเป็นร้อยกรองที่ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเหตุนี้การเขียนกลอนโดยไม่ยึดตามแบบของสุนทรภู่อีกมีปรากฏให้เห็นอันดับแรกและมีปรากฏอยู่บ่อย ๆ ได้แก่การเขียนโดยละสัมผัสสระในแต่ละวรรค โดยเฉพาะสัมผัสสระระหว่างสองจังหวะแรกของวรรคหน้า และต่อมาก็เปลี่ยนแปลงจำนวนคำในแต่ละจังหวะของวรรค กล่าวคือเพิ่มขึ้นบ้าง ลดลงบ้าง โดยคงจังหวะของแต่ละวรรคไว้ และในที่สุดก็มีกลอนส่วนหนึ่งที่เขียนโดยละทั้งสัมผัส ละทั้งจังหวะ จำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับใจความรวมทั้งไม่พะวงถึงความนิยมในเรื่องระดับเสียงของคำสุดท้ายของแต่ละวรรค คงแต่ลักษณะเฉพาะของกลอนไว้เท่านั้น เสมือนการกลับไปสู่ลักษณะกระบวนการกลอนสมัยเริ่มแรกอีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ไอ้สุโขทัยเมืองแก้ว	ล้มแล้วรกร้างขโมยไพร่
ขุนป่าขลุ่ยซำอารัญ	ถูกนั้น เวทนาโคกาลัย
น้ำค้างตกต้องอัฐรารส	ระทดถึงฟ้าน้ำตาไหล
เหลือซากหล้าอัปราชัย	จะหวาดไหวทุกวิญญาณ

ข้างล้อมลุ่มจมนดิน	วิบัติสิ้นทุกเม็ดทรายสะท้าน
พระเชตุพนก็แหลกลาญ	มหาวิหารวินาศอนาถใจ
คูสิทรายนีพระร่วงเจ้า	อยู่เกล้าเหยียบรอยบาทไว้
ปู้ญ่ามาราบไหว้	เมืองกว้างข้างหลายนี้ศักดิ์สิทธิ์
สี่อริยามถของพระเจ้า	เหลือถ่านเก้าห้าทศทิศ
พระมณฑปแก้วนฤมิต	วิปริตเปื่อยจมนทรายดิน

(อังคาร กัลยาณพงศ์ 2513: 24)

อย่างไรก็ตาม ลักษณะกระบวนกลอนตามตัวอย่างนี้เป็นที่นิยมของผู้เขียนเพียงส่วนหนึ่ง ส่วนมากก็ยังคงยึดการเขียนตามรูปแบบลักษณะกระบวนกลอนแบบสุนทรภู่อยู่ แม้จะไม่เคร่งครัดในเรื่องสัมผัสในภายในวรรคหนึ่งก็ตาม

การกำหนดการจำแนกประเภทของกลอน

1. การกำหนดจำแนกประเภทตามตำราร้อยกรองต่าง ๆ ดังเช่น

1.1 ประชุมลำนำของหลวงธรรมาภิมณฑ์

ประชุมลำนำ ซึ่งเป็นประมวลตำรา กลอน กาพย์ โคลงฉันท ที่หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกถิก) รวบรวมเรียบเรียงไว้ ได้จำแนกประเภทของกลอนไว้กว้าง ๆ เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) กลอนสุภาพ
- 2) กลกลอน
- 3) กลอักษร (หรือที่เรียกว่ากลบท)

อนึ่ง หลวงธรรมาภิมณฑ์ ได้กล่าวถึงกลอนชนิดต่าง ๆ เรียกชื่อตามจำนวนคำที่ใช้วรรคหนึ่ง ๆ เท่ากัน ว่ามีกลอน 2 กลอน 3 กลอน 4 กลอน 5 กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9 โดยไม่ได้กำหนดประเภทเป็นกลอนสุภาพหรือกลอนประเภทใด

1.2 หลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้กล่าวถึงกลอนประเภทต่าง ๆ ไว้ในฉันทลักษณ์ 3 ประเภท แต่ละประเภทจำแนกออกเป็นชนิดย่อย ดังนี้

- 1) กลอนคำร้อง คือ กลอนที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับขับร้อง ได้แก่ กลอนบทละคร บทดอกสร้อย บทลี้กวา และบทเสภา
- 2) กลอนสุภาพหรือกลอนตลาด มีบังคับอย่างเดียวกับกลอน 8 ใช้แต่ง เพลงยาว นิราศ นิทาน
- 3) กลอนกล ซึ่งจำแนกเป็น กลอนกลบท และกลอนกลอักษร

1.3 หลักภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือหลักภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับคณะกรรมการประกวด พ.ศ. 2495 เรียกกลอนทุกชนิดว่า กลอนสุภาพ มีบังคับอย่างที่หลวงธรรมมาภิรมย์กำหนดไว้ และจำแนกกลอนสุภาพเป็น 2 อย่าง พร้อมทั้งอธิบายและจำแนกย่อยออกไปอีกดังนี้

- 1) กลอนขับร้อง กลอนที่ประพันธ์ขึ้นใช้เป็นลำนำสำหรับขับร้อง ได้แก่ ลี้กวา เสภา ดอกสร้อย บทละคร และเพลงไทย
- 2) กลอนเพลง กลอนที่แต่งขึ้นใช้อ่าน หรือใช้ขับร้องก็ได้ มีลักษณะ บังคับเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ แยกออกเป็น เพลงยาว นิราศ หนังสือกลอน (หมายถึงนิทาน กลอน ตำราต่าง ๆ ที่เขียนเป็นกลอน) และกลกลอน รวมทั้ง กลอน 6

1.4 หลักภาษาไทยของกำชัย ทองหล่อ ได้จำแนกออกเป็น 3 ประเภท แต่ละประเภทแยกย่อยเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กลอนสุภาพ คือกลอนที่ใช้ถ้อยคำและทำนอง เรียบ ๆ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 และกลอน 9 แต่ละชนิดใช้คำตามจำนวนที่กำหนดเท่า กันทุกวรรค

2) กลอนลำนํ้า คือกลอนที่ใช้ขับร้อง หรือสวดให้มีทำนองต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ กลอนบทละคร กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย และกลอนขับร้อง

3) กลอนตลาด คือกลอนผสมหรือกลอนคละ ไม่กำหนดตายตัวเหมือนกลอนสุภาพ ในกลอนบทหนึ่งอาจมีวรรคละ 7 คำบ้าง 8 คำบ้าง 9 คำบ้าง แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือกลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย และกลอนเพลง ปฏิพากย์

1.5 หนังสือร้อยกรอง ของประจักษ์ ปรากฏพิทยากร และคณะ ได้เรียบเรียงขึ้นแบ่งกลอนออกเป็น 2 ประเภท แต่ละประเภทแยกย่อยออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

1) กลอนขับร้อง คือกลอนที่ใช้สำหรับขับร้อง หรือร้องส่งมโหรี ได้แก่ กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร กลอนเพลงไทย กลอนเพลงพื้นเมือง

2) กลอนเพลง ได้แก่กลอนที่ใช้สำหรับอ่านเป็นใหญ่ แต่อาจจะมีการขับร้องบ้าง ได้แก่ กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย และกลอนหก

1.6 สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน

สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานได้จำแนกกลอนออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) กลอนสำหรับขับร้อง ได้แก่ กลอนบทละคร สักวา และดอกสร้อย รวมทั้ง เพลงพื้นบ้าน

2) กลอนเพลง เป็นกลอนที่ใช้แต่งนิทาน เพลงยาว นิราศ

1.7 วรรณคดีเรื่องสามกรุง พระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงกล่าวถึงประเภทของร้อยกรองไทยไว้ในภาคผนวกพระนิพนธ์สามกรุง และจำแนกชนิดกลอนออกเป็นกลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9 และกลอนเสภา เฉพาะกลอนเสภาทรงอธิบายว่าเป็นกลอนยาวใหญ่

2. การจำแนกตามลักษณะการแต่ง

ลักษณะบังคับ เฉพาะกลอนแต่ละชนิด ซึ่งเพิ่มจากลักษณะบังคับทั่วไปทำให้กลอนมีความหมายแตกต่างกันไปตามลักษณะการแต่ง คือ

2.1 กำหนดบังคับเฉพาะคำในวรรคให้เท่ากัน แบ่งเป็น กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9

2.2 กำหนดบังคับคำขึ้นต้นและลงท้าย รวมทั้งอาจบังคับจำนวนความยาวด้วย แบ่งเป็น กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร กลอนนิราศ กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว

2.3 ถ้ากำหนดบังคับจำนวนคำในวรรคและลักษณะการสัมผัส หรือบังคับลักษณะการใช้คำในแต่ละวรรคอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง เรียกว่า กลอนกลบท ซึ่งมีหลายชนิด เช่น กลบทมธุรสวาที กลบทกบเดินต้อยทอย กลบทกร้อย กลบทครอบจักรวาล กลบทมยุราพันทอง เป็นต้น

3. การจำแนกตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 กลอนลำนำ หมายถึง กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ขับร้องประกอบเข้ากับเพลงดนตรี ได้แก่ กลอนดอกสร้อย กลอนสีกวา กลอนบทละคร กลอนเสภา ทั้งนี้อาจรวมกลอนทั่ว ๆ ไป ที่นำมาขับร้องประกอบเข้ากับเพลงดนตรีด้วยก็ได้

3.2 กลอนเพลง หมายถึงกลอนที่แต่งขึ้นสำหรับอ่านทั่วไป ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิทาน หรือนิยาย

จากการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าว จึงสรุปได้ว่ากลอนแบ่งได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. กลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ หรือกลอนตลาด เป็นกลอนที่แต่งขึ้นตามรูปแบบลักษณะบังคับ พื้นฐาน คำว่ากลอนสุภาพ ตามที่หลวงธรรมากิมณฑ์ อธิบายลักษณะไว้ในหนังสือประชุมลำนำน่า หมายถึงกลอนที่แต่งโดยใช้คำวรรคละ 8 คำเป็นพื้น และกำหนดจังหวะ วรรคตอน โดยอธิบาย เป็นกลอนไว้ดังนี้

กลอนสุภาพแปดคำประจำบ่อน	อ่านสามตอนทูกวรรคประจักษ์แถลง
ตอนต้นสามตอนสองสองแสดง	ตอนสามแจ้งสามคำครบจำนวน
กำหนดคบทระยะกะสัมผัส	ให้ฟาดพิศชัดความตามกระสวน
วางจังหวะกะทำนองต้องกระบวน	จึงจะชวนฟัง เสนาะ เพราะจับใจ

(ประชุมลำนำน่า 2514: 59)

ส่วนคำว่า กลอนตลาดนั้น พระยาอุปกิตศิลปสารได้กล่าวไว้ในตำราฉันทลักษณ์ว่า คงเนื่องมาจากมีผู้นำกลอนสุภาพไปแต่ง เป็นเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างนิทานประโลมโลก เช่น โคบุตร ลักษณะวงศ์ พระอภัยมณี เป็นต้น แล้วขายในตลาดเป็นที่แพร่หลายทั่วไปนี้ น่าจะเป็น เหตุผลที่มี ผู้เรียกกลอนชนิดนี้ว่า กลอนตลาด

ฉันทลักษณ์กลอนสุภาพ

1. แบบแผนบังคับ

บทที่ 1

	1 วรรคสลัป	2 วรรครับ
บาทเอก	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
บาทโท	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
	3 วรรครอง	4 วรรคส่ง

บทที่ 2

บาทเอก	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
บาทโท	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0

2. คณะ กลอนสุภาพบทหนึ่งมี 2 บาท บาทที่ 1 เรียกว่า บาทเอก มี 2 วรรค คือ วรรคสลัและวรรครับ บาทที่ 2 เรียกว่า บาทโท มี 2 วรรค คือ วรรครอง และวรรคส่ง

3. พยางค์ ในกลอนวรรคหนึ่ง ๆ จะบรรจุคำได้ตั้งแต่ 7-9 คำ กลอนแปด มีวรรคละ 8 คำ รวม 4 วรรค เป็น 32 คำ

4. สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคสลัส่งสัมผัสไปยังคำที่ 3 หรือคำที่ 5 ของวรรครับ คำสุดท้ายของวรรครับ ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครอง คำสุดท้ายของวรรครองส่งสัมผัสไปยังคำที่ 3 หรือที่ 5 ของวรรคส่ง สัมผัสระหว่างบท คำสุดท้ายของวรรคส่งในบทแรก ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรครับ ในบทที่ 2

สัมผัสบังคับนี้ต้อง เป็นสัมผัสสระและใช้มาตราตัวสะกดเดียวกัน เช่น กาญจน์ ญาณ จาน ชาญ, โขค โรค โศก โยก, คิด พิษ ฤทธิ ลิทธิ, จำ นำ ทำ ยำ เป็นต้น

ส่วนสัมผัสใน มีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร เช่น

ดี รี รอบ ขอบ เชื่อน ดู เหมือน เมฆ แล วิ เวก หวาด หวั่น ยิ่ง ขวัญ หาย
เห็น ทะ เล เค หา หน้า ทาด ทราย ดู เรียง ราย เรี่ย เรี่ย เตี้ย ติด ดิน

(นิราศเมืองเพชร 2527: 104)

รี - รอบ ขอบ - เชื่อน - เหมือน - เมฆ วิ - เวก หวาด - หวั่น
หา - ทาด เรียง - ราย - เรี่ย เตี้ย - ติด เป็นสัมผัสอักษร รอบ - ขอบ เชื่อน -
เหมือน หวั่น - ขวัญ เล - เค เรี่ย - เตี้ย เป็นสัมผัสสระ

5. เสียงบังคับท้ายวรรค กลอนสุภาพมีข้อบังคับที่แตกต่างจากกาพย์ยานี 11 คือ ต้องมีเสียงท้ายวรรค ดังนี้

คำท้ายวรรคที่ 1 (วรรคสลั) ใช้ได้ทุกเสียง แต่ไม่นิยมใช้เสียงสามัญ เพราะทำให้ค้อยความไพเราะ

คำท้ายวรรคที่ 2 (วรรครับ) ใช้ได้เฉพาะเสียงเอก โท จัตวา

คำท้ายวรรคที่ 3 (วรรคสอง) ใช้ได้เฉพาะเสียงตรี สามัญ

คำท้ายวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) ใช้ได้เฉพาะเสียงตรี สามัญ

ลักษณะบังคับเฉพาะของกลอน คือลักษณะบังคับพิเศษที่เพิ่มจากลักษณะบังคับทั่วไปของกลอน ได้แก่จำนวนคำกลอน คำขึ้นต้น การขึ้นต้นบท และคำลงท้าย ซึ่งกำหนดบังคับกลอนแต่ละชนิดไว้

2. กลอนคอกสร้อย

กลอนคอกสร้อยกำหนดลักษณะเฉพาะไว้ดังนี้

1. บทหนึ่งประกอบด้วย 4 คำกลอน ถึง 8 คำกลอน โดยทั่วไปนิยมเพียง 4 คำกลอน
2. วรรคหนึ่งขึ้นต้นบทใช้ 4 คำ โดยเอาคำ 2 คำมาเป็นคำตั้ง แล้วซ้ำคำหน้า โดยแทรกคำว่า "เอ๋ย" หรือ "เอ้ย" ระหว่างกลาง เช่น น้ำเอ๋ย น้ำคำ บางทีตัดคำว่า "เอ๋ย" หรือ "เอ้ย" ออกเสียเหลือเพียง 2 คำ คือ "น้ำคำ" ดังนี้
3. คำสุดท้ายของบทจะใช้คำที่มีความหมายอย่างคำธรรมดาทั่วไป หรือใช้คำว่า "เอ๋ย" ก็ได้ โดยทั่วไปนิยมลงท้ายด้วยคำ "เอ๋ย"

สัมผัสบังคับ เป็นสัมผัสสระ กำหนดตามลักษณะของกลอนทั่วไป

o เอ๋ย o	o o o o o o o o
o o o o o o o o	o o o o o o o o
o o o o o o o o	o o o o o o o o
o o o o o o o o	o o o o o o o เอ๋ย

ตัวอย่าง

ลาเอ๋ยลาจาก	กวีวากย์ฝากน่องแทนของขวัญ
ไว้เป็นเพื่อนเดือนใจยามไกลกัน	ทุกคืนวันเคียงประคองกล่อมน่องนอน
อยู่หนใดใจน้องนี้กระลึกข้าง	อย่างแรมร้างปล่อยพี่ให้ฤทัยถอน
ไอ้ศึกแล้วแก้วตาแสนอาวรณ์	กายจากจรใจอยู่เคียงคู่เอ๋ย

3. กลอนสี่กวาง

สี่กวาง เป็นกลอนที่แต่งขึ้นร้องเล่นโต้ตอบกัน ซึ่งเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของไทยที่มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

กลอนสี่กวาง กำหนดลักษณะเฉพาะไว้ดังนี้

1. กลอนสี่กวางบทหนึ่งมี 4 คำกลอน
2. จังหวะแรกของวรรคขึ้นต้นบท ขึ้นต้นด้วยคำว่า "สี่กวาง"
3. คำสุดท้ายของบท ลงด้วย เอย
4. สัมผัสบังคับ เป็นสัมผัสสระ ลักษณะอย่างกลอนทั่วไป

สี่กวาง	๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ เอย

ตัวอย่าง

สี่กวางตะวันบ้ายพระพายพัด	นึกถึงถ้อยร้อยสัมผัส เมื่อบีก่อน
ก็ตรงนี้เคย เชิญเคย เกริ่นวอน	ให้สาวสาวกล่าวกลอนสี่กวาง
อันพจมานหวานรับยังจับจิต	ก็วันนี้มีมิตรมาพร้อมหน้า
เชิญร่วมวงกรองฝันกันอีกครา	พออ้อมถ้อยแล้วจะลาไม้ขัด เอย

4. กลอนบทละคร

กลอนบทละครที่แต่งขึ้นสำหรับแสดงละคร มีทั้งที่เป็นละครรำและละครร้อง ลักษณะบังคับของคำกลอนชนิดนี้ เป็นเช่นเดียวกับคำกลอนทั่วไป วรรคหนึ่งกำหนด 6-9 คำ เฉพาะละครรำนิยมใช้ 6 หรือ 7 คำ เพื่อให้เข้ากับจังหวะการร้องและการรำ ทำให้ฟังไพเราะและสวยงาม นอกจากนี้ กลอนบทละครยังกำหนดลักษณะเฉพาะของคำขึ้นต้นบทไว้ดังนี้

มาจะกล่าวบทไป ใช้ขึ้นต้นบทเมื่อ เริ่ม เรื่องหรือจับตอนใหม่ หรือ
กล่าวถึง เรื่องที่แทรกเข้ามา

เมื่อนั้น ใช้ขึ้นต้นบทละครที่มี เป็นตัวสำคัญใน เรื่อง เช่นตัว เอก หรือ
ตัวละครที่มีศักดิ์สูง

บัดนั้น ใช้ขึ้นต้นบทละครที่เป็นตัวประกอบ หรือผู้น้อยที่มีผู้ใหญ่อยู่เหนือ
เมื่อขึ้นต้นบทด้วยคำว่า มาจะกล่าวบทไป เมื่อนั้น หรือบัดนั้น
แล้วไม่ต้องให้พยางค์ท้ายสัมผัสกับคำใดในวรรคหลัง เช่น

มาจะกล่าวบทไป

เสวยราชสมบัติสวัสดี

เมื่อนั้น

พิศโฉมพระธิดาวิลาวัณย์

บัดนั้น

ครั้นเห็นองค์อัครกัลยา

ตัวสั้น เพียงสั้นชีวิต

โลดโผนโจนตรงลงไป

ถึงท้าวสามล เรื่องศรี

ในบุรีสามลพระนคร

เจ้าเงาะแสนกลคนขยัน

ผูกผาดพิวพรรณดั่งดวงเดือน

(สังข์ทอง 2509: 1)

วาขุนทรูฉิไกรใจกล้า

ผูกคอโจนมาก็ตกใจ

ร้อนจิตตั้งหนึ่งเพลิงไหม้

ด้วยกำลังว่องไวทันที

(รามเกียรติ์ 2507: 374)

อนึ่ง ผู้น้อยอาจขึ้นต้นบทด้วย "เมื่อนั้น" ได้ในบทบาทที่แสดง เป็นตัว
เอก ในพฤติกรรม เฉพาะตอนหนึ่ง ๆ หรือ เป็นใหญ่ตามลำพัง เช่นตอนหนุมานพบนางวานริน

เมื่อนั้น	วายุบุตรวุฒิกรใจหาย
ยิ้มแล้วจึงตอบพจมาน	คำเจ้าว่าขานนี้คณนิก
อย่าเพื่อน้อยใจขอไต่ถาม	จงแจ้งข้อความให้ประจักษ์
ว่าเป็นข้าพระอิศวรรักรักษ์	ยังคิดแคลงนิกนะ เทรี
เป็นไฉนไม่สถิตไกรลาส	จึงมาอยู่อังกาศศิรีศรี
ฤาเจ้าเอาศักดิ์พระศุลี	มาข่มพี่ให้ เกรงพระอาญา

(รามเกียรติ์ 2507: 256)

กลอนบทละครอาจขึ้นต้นบทอย่างกลอนดอกสร้อย สำหรับตอนที่ เป็น
บทพรรณนาชมธรรมชาติ ชมพาหนะทรงของกษัตริย์หรือเทพเจ้า ตอนพระรำพึงถึงนาง หรือตอน
ที่เป็นบทเจรจาโต้ตอบกันระหว่างตัวละคร เป็นต้น

เมื่อขึ้นต้นบทอย่างกลอนดอกสร้อยแล้ว คำสุดท้ายของวรรคขึ้นต้นต้อง
สัมผัสกับคำใดคำหนึ่งในสองจังหวะแรกของวรรคต่อไปด้วย ตัวอย่าง

เดิน เอย เดินทาง	คายนางพนาเนนคิงขร
พฤษาสองข้างทางที่จร	บ้างสะบัดใบอ่อนออกผกา
ลมทวนอวลกลิ่นดอกปะนน	คล้ายกันกับกลิ่นจินตะหรา
เห็น เล็บนางแฉ่งบานตระการตา	เหมือนนขาโฉมงามทรายวัย

(อิเหนา 2507: 374)

5. กลอนเสภา

กลอนเสภาแต่งขึ้นสำหรับขับ โดยมีกรับขยับ เป็นจังหวะ เรียกว่า
"ขยับเสภา" กลอนเสภามีลักษณะบังคับอย่างกลอนทั่วไป ทั้งในด้านจำนวนคำและสัมผัส
เพียงแต่กำหนดลักษณะตามความนิยมไว้ว่า เมื่อจะเริ่มต้นข้อความตอนแรก หรือขึ้นความใหม่
ให้ขึ้นต้นด้วยคำว่า ครานั้น ไว้ต้นวรรคกลอนวรรคแรกนั้น เช่น

ครานั้นขุนแผนแสนสนิท   เรื่องฤทธิ์ฤาษีไม่มีสอง
 ข้าศึกนี้กกลัวชนหัวฟอง   คล่องแคล่วแกลัวกล้าวิชาดี
 จำเดิมแต่ลาวทองน้องจากอก   ให้วิตกขุ่นข้องหมองศรี
 ข้าใช้ไท่ลาวสาวสาวมี   ไม่ยินดีด้วยใครอาไลยนาง
 (ขุนช้าง-ขุนแผน 2505: 286)

6. กลอน เพลงยาว

กลอน เพลงยาวมีลักษณะบังคับอย่างกลอนทั่วไป ทั้งในด้านจำนวน
 คำและสัมผัส และกำหนดลักษณะในเวลาแต่งไว้ 2 ประการคือ

1. กลอน เพลงยาวขึ้นต้นเรื่องด้วยวรรคที่ 2 คือ วรรครับ
2. ลงท้ายบทด้วยคำว่า "เอ๋ย"

อนึ่ง กลอน เพลงยาวไม่กำหนดบทหนึ่งจะมีกี่คำกลอนก็ได้ ตัวอย่าง

	ปางพี่มาดหมายสมานสุมาลย์สมร
ดั่งหมายดวงหมายเดือนคารากร	ที่ลอยพันอัมพรไพยมพราย
แม่พี่เห็นเดินได้ในเวหาส	ที่จะมาดก็ไม่เสียซึ่งแรงหมาย
มิได้ชมก็พอได้ดำเนินชาย	เมียงหมายรัศมีพิฆานมอง
นี้สุดหมายที่จะมาดสุมาลย์สมาน	สุดหาญที่จะเห็น เวทาศ์ทอง
สุดคิดที่จะเข้าเคียงประคอง	สุดสนองใจสนิท เสน่ห์กัน

(เพลงยาว เก้า 2507: 236)

7. กลอนนิราศ

กลอนนิราศมีลักษณะบังคับอย่างกลอนทั่วไป และกำหนดลักษณะ
 เฉพาะและวิธีการแต่งอย่างกลอน เพลงยาว คือ ขึ้นต้นบทด้วยวรรครับ คือวรรคที่ 2 และ
 ลงท้ายบทด้วยคำว่าเอ๋ย

ตัวอย่าง

จะมีคู่มือได้อยู่ประคองเซย	ไอ้สิ่ง เวชวาสนานิจาเอ๋ย
ถึงทุกข์ใครในโลกที่โศกเศร้า	ต้องละ เลยดวงใจไว้ไกลตา
จะพลัดพรากจากกันไม่ทันลา	ไม่เหมือน เราภุมรินถวิลหา
ไอ้จำใจไกลนุชสุดสวาท	ใช้แต่ตาต่างถ้อยสุนทรวอน
ให้เห็นอกตพยาก เมื่อจากจร	จึงนิราศ เรื่องรัก เป็นอักษร
	ไปดงคอนแดนป่าพนาวัน

ฯลฯ

หรือพร้อมพริกพิศตร์ เพื่อนที่ เยือนยิ้ม	ให้ เปรมปรี่มประติพิศตร์ไม่ขัดขวาง
จะปราบปรามห้ามหวงพวงมะปราง	ให้จิตจางจำจากกระดากใจ
นิราศ เรื่อง เมืองแกลงแต่งมาฝาก	เหมือนขันหมากมีงมิตร์พิสมัย
อย่าหมองหมองข้องขัดตัดอาลัย	ให้ชื่นใจ เหมือนแต่หลังมั่ง เกิด เอ๋ยฯ

(นิราศเมืองแกลง 2527: 1-28)

8. กลอนนิทาน

กลอนนิทานมีลักษณะบังคับกำหนดไว้อย่างกลอนทั่วไป ทั้งในด้านจำนวน คำและสัมผัส ส่วนการแต่งกลอนนิทานไม่เคร่งครัดอย่างกลอนเพลงยาว หรือกลอนนิราศ กล่าวคือ การขึ้นต้นเรื่องจะเริ่มด้วยวรรคที่ 1 หรือวรรคที่ 2 ก็ได้ เช่น

แต่ปางหลังยังมีกรุงกษัตริย์	กรุงกษัตริย์สมญาว่าสิงขร
พระทรงศักดิ์อัครฐานันดร	ประชากรสุขนินรัภัย
	แต่ปางหลังยังมีกรุงกษัตริย์
สมมติวงศ์ทรงนามท้าวสุทัศน์	ผ่านสมบัติรัตนานามธานี

การจบของกลอนนิทานจะลงท้ายด้วยคำว่า เอ๋ย หรือคำอื่นก็ได้

3. การสอน เขียนร้อยกรองในชั้นมัธยมศึกษา

แนวคิดในการวางรากฐานการ เขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชน

การวางรากฐานการ เขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเท่ากับ เป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้ ความสนใจ และความถนัดในการที่จะสามารถ เขียนร้อยกรองได้ดี บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานการ เขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชนมีหลาย ฝ่ายด้วยกันคือ บิดามารดา บุคคลอื่น ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก และชุมชน เบนจามิน เอส-บลูม (Benjamin S. Bloom 1981: 87-88) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มี พรสวรรค์พิเศษว่า "บิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการใน ด้านความสามารถพิเศษ" และสุจิต เพียรชอบ (2526: 810-816) ได้กล่าวถึงการวาง รากฐานการ เขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชนสรุปได้ว่า นอกจากบิดามารดาแล้วบุคคลที่อยู่ล้อมรอบตัว เด็ก เช่น ญาติพี่น้อง พี่เลี้ยง ก็มีมีส่วนช่วยวางรากฐานทางการประพันธ์ให้เด็กได้มาก เช่นการ ร้องเพลงกล่อม การร้องเพลงประกอบการละเล่น การทายปัญหา ฯลฯ วิธีการวางรากฐาน การเขียนร้อยกรองให้แก่เด็กมีหลายวิธีเช่น การให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อให้เด็กเกิดความ มั่นใจในตนเอง กล่าวพูดกล้าแสดงออก ในวัยทารกควรใช้เพลงกล่อมเด็ก เพื่อให้เด็กคุ้นหูกับ เสียงเพลงและคำคล้องจอง เมื่ออยู่ในวัยเด็กเล็กควรเล่าเรื่อง นิทาน หรืออ่านหนังสือให้เด็ก ฟัง เพื่อฝึกให้เด็กรักการอ่านควรหาโอกาสให้เด็กได้ฟังหรือดูการเล่น เพลงพื้นบ้าน ฟัง เทป นิทาน และฝึกให้เด็กได้ใช้และเข้าใจความหมายของสำนวนไทย สุภาษิต คำพังเพย ฯลฯ ชุมชน มีส่วนในการวางรากฐานการ เขียนร้อยกรองให้แก่เยาวชนเป็นอย่างมาก เช่น บ้ายคำขวัญ คำโฆษณาเขตชุมชนต่าง ๆ สมาคมทางวิชาชีพหรือสมาคมที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับ เด็กก็มีส่วนสำคัญใน การวางรากฐานการ เขียนร้อยกรองให้กับเด็ก โดยการจัดรายการร้องเพลง เล่นเกม เล่นละคร การโต้วลอนสด นับว่าน่าสนใจและเด็กจะได้รับประโยชน์มาก การจัดประกวดคำขวัญ หรือคำประพันธ์ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กที่มีความสามารถได้แสดงออก ส่วนเด็กที่ยังแต่ไม่ได้ก็มี โอกาสได้ชื่นชมกับวรรณกรรมร้อยกรองของเด็กวัยเดียวกันที่สร้างสรรค์ขึ้น วิธีวางรากฐานทาง การเขียนร้อยกรองให้เด็กอาจทำได้โดย

1. สนับสนุนให้มีการจัดงานวันกวีสำคัญ ๆ ซึ่งมีชื่อเสียงทางด้านร้อยกรอง เพื่อเป็นการ เชิดชูเกียรติกวีซึ่งมีผลงานสร้างสรรค์ มีกิจกรรมประกอบ เช่น การไต่กลอนสด การแสดงละคร การร้องเพลงไทยเดิม ฯลฯ นับว่าเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ได้อีกด้วย เยาวชนที่ไปร่วมงานอาจเกิดแรงบันดาลใจใคร่ที่จะสร้างสรรค์ผลงานร้อยกรองบ้าง
2. จัดให้มีการประกวดแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองขึ้นในโอกาสต่าง ๆ
3. สนับสนุนให้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ จัดรายการให้ความรู้ ในด้านการร้อยกรอง เช่น การแข่งขันแต่งกลอนสด การเล่นสักวาบอกบท
4. จัดให้มีการแสดงต่าง ๆ และการละเล่นพื้นบ้าน ในงานเทศกาล ต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสชมการละเล่นพื้นบ้านของไทย เช่น เพลงพื้นเมือง ซึ่งผู้แสดง จะใช้เข่าวัวไวหวอพริบและความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองขึ้นโดยฉับพลัน
5. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมขึ้นในชุมชน มีการจัดกิจกรรม เป็น ประจำ กิจกรรมเหล่านั้นจะให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านศิลปะ วรรณคดี และคำประพันธ์ ร้อยกรอง

หลักการสอนเขียนร้อยกรอง

การเขียนร้อยกรองเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกทักษะการเขียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย ผู้เรียนจะเขียนร้อยกรองได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้ภาษา ในการสอนเขียนบทร้อยกรองนั้น ถ้าจะให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูควรมีหลักการสอนพอสมควร มิใช่สอนไปตามบุญตามกรรม หรือสอนไปตามหน้าที่ ครูควรมีใจรักและมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน เห็นว่าบทร้อยกรองมีค่า มีความสำคัญ เมื่อสอนแล้วนักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนานและพยายามหาทางฝึกฝนจนสามารถแต่งเองได้ ในการสอนเขียนร้อยกรองนั้น ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ลูประณี นาครทรรพ (2509 : 10) ได้กล่าวถึงการสอนเขียนร้อยกรองไว้ว่า

การเล่นร้อยกรองนี้อาจเริ่มต้นด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น ทาบหรือกรองที่ไพเราะมาอ่านให้นักเรียนฟัง และแนะนำให้นักเรียนสังเกตว่าเราสามารถเลือกเฟ้นถ้อยคำมาใช้ได้อย่างประณีตเพียงไร ในขั้นแรกการศึกษาให้แต่งอาจจะยากอยู่บ้าง แต่ก็พอจะเริ่มได้ด้วยการหาคำมาเติมช่องว่างให้มีเสียงสัมผัสตามลักษณะของคำประพันธ์นั้น ๆ ต่อไปก็ทำภาพธรรมชาติ หรือภาพศิลปะที่สวยงามมาให้นักเรียนบรรยาย เป็นกาพย์หรือกลอนง่าย ๆ และให้แต่งตามความสมัครใจบ้าง หรือกำหนดหัวข้อให้ไปแต่งบ้าง ภายหลังที่นักเรียนได้รู้จักแผนผังข้อบังคับของคำประพันธ์นั้นแล้ว

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522: 43) ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนร้อยกรองว่า "การแต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง เป็นทักษะที่ต้องการการฝึกฝนอยู่เสมอ นักเรียนจึงจะมีความแคล่วคล่อง ชำนิชำนาญและเกิดความแตกฉาน ดังนั้นครูจึงควรหาโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนแต่งคำประพันธ์อยู่เสมอ เมื่อมีโอกาส นอกจากนี้ครูที่สอนแต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง จะต้องเป็นผู้มีใจกว้าง อดทน ยอมรับผลงานของนักเรียน และคอยช่วยเหลือให้กำลังใจนักเรียนตลอดเวลา"

ลาร์รี ดี เคเนดี (Larry D.Kenedy 1975: 201) กล่าวว่า "โดยทั่วไปครูมักคิดว่าการเขียนร้อยกรองเป็นเรื่องยาก ผู้ที่จะทำได้คือผู้ที่มีพรสวรรค์ หรือความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะในเรื่องนี้เท่านั้น ครูจึงมักละเลยและไม่เห็นความสำคัญ และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการแต่งร้อยกรองมาตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้เพราะไม่มีความถนัดและความสนใจ จึงทำให้ครูมองข้ามความสำคัญและขาดการสนับสนุน ส่งเสริม ด้านการแต่งร้อยกรองดังกล่าว "

ในด้านหลักและแนวทางในการสอนเขียนร้อยกรองนั้น ได้มีนักการศึกษาในประเทศ เช่น เกหลง พานิช (2509: 43) นิรันดร์ นวมารค (2509: 178) สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522: 137-138) และนักการศึกษาต่างประเทศ เช่น แมกส์เตอร์ เอ็ม กริตติ้ง (Baxter M. Greeting 1973 : 1205) ลาร์รี ดี เคเนดี (Larry D.Kenedy 1975: 212-217) ได้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและสรุปรวมได้ดังนี้

1. นักเรียนควรจะได้รับประสบการณ์ตรง คือ มีโอกาสได้ฟัง ได้อ่าน ได้สังเกต และสรุปลักษณะคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และมีโอกาสฝึกฝนแต่งเองบ้างตามสมควร
2. ในการสอนเขียนร้อยกรองนั้น ครูควรจะได้เตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีขั้นตอนในการสอนครบถ้วน นับตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นลงมือปฏิบัติด้วยการช่วยกันแต่งในกลุ่มย่อย ลองแต่งด้วยตนเองเป็นรายบุคคล มีกิจกรรมประกอบ เช่น การร้อง เพลง ขับเสภา และชั้นประเมินผล
3. เพื่อให้การเรียนการสอนการเขียนร้อยกรองดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ประกอบการสอนด้วย อาจเป็นภาพ แผนภูมิ หุ่นจำลอง ของจริง เทปบันทึกเสียง หรือแผ่นเสียง เป็นต้น
4. การสอนเขียนร้อยกรองควรเริ่มจากง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ยากขึ้น ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จเพื่อจะได้เป็นการเสริมกำลังใจ ในอันที่จะเรียนรู้ และแต่งบทร้อยกรองในโอกาสต่อไป
5. ผู้สอนเขียนร้อยกรองควรใช้วิธีการสอนหลายวิธี เพื่อให้การเรียนการสอน น่าสนใจและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง
6. การสอนเขียนร้อยกรอง ควรมุ่งให้ผู้เรียนมีใจรัก มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เกิดความสนุกสนาน ด้วยการจัดกิจกรรมประกอบต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร

4. การประเมินผลงานเขียนร้อยกรอง

การเรียนการสอนการเขียนร้อยกรองก็เช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ คือ จะต้องมีการประเมินผลด้วยจึงจะครบขั้นตอน และสามารถที่จะทราบได้ว่าผลการสอนของครูเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพดีหรือไม่ นักเรียนมีพัฒนาการมากน้อยเพียงใด การประเมินผลงานเขียนร้อยกรอง เป็นการพิจารณาตัดสินที่จำเป็นต้องใช้วิธีการหลาย ๆ ด้านประกอบเข้าด้วยกัน เพราะงานเขียนร้อยกรองมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากงานเขียนร้อยแก้ว ซึ่งมีผู้ให้แนวทางการประเมินผลไว้หลายด้านดังนี้

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2514: 171)

ได้อธิบายลักษณะร้อยกรองที่ดี เพื่อ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีลักษณะถูกต้องตามแบบแผน
2. มีใจความดี
3. มีความไพเราะ

รัฐจวน อินทรกำแหง และชลธิรา กลัดอยู่ (2516: 83-102)

ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินค่าผลงานของนักเขียนร้อยกรองไว้เป็น 2 แนวคือ
แนวแรกเป็นผลงานของนักเขียนร้อยกรองที่ดี ควรจะยึดตามแนวครุอย่างเคร่งครัด และเห็นว่า
ความถูกต้อง ฉันทลักษณ์ เป็นเรื่องสำคัญมาก นักเขียนร้อยกรองที่จัดอยู่ในแนวนี้ได้แก่
ประยอย ชองทอง จินตนา ปิ่นเฉลียว เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ฯลฯ แนวที่สองคือ ผลงาน
ของนักเขียนร้อยกรองที่ยึดถือว่า ร้อยกรองที่ดีควรมีลักษณะเฉพาะตน ไม่สู้เคร่งครัดเรื่อง
ฉันทลักษณ์นัก ที่อยู่ในแนวนี้ได้แก่ อังคาร กัลยาณพงศ์ วิโรจน์ ศรีสุโร สุจิตต์ วงษ์เทศ ฯลฯ

การตรวจผลงานของนักเรียนควรให้เป็นคะแนนหรือไม่ นั้น นัยนา สุทธิธรรม
(2517: 215) กล่าวว่า "การตรวจผลงานของนักเรียนไม่ควรให้เป็นคะแนน เพราะนักเรียน
จะพะวงอยู่กับคะแนนมากเกินไป ครูควรย้ำให้นักเรียนเห็นว่าการแต่งคำประพันธ์ฝึกกันได้
การฝึกอ่านและฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้แสดงความรู้สึกรักของตนออกมาได้ดียิ่งขึ้น การวัดผล
การเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์จึงควรอย่างยิ่งที่จะพิจารณาจากผลงานทางการเขียนของนักเรียน"

ข้อที่ควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจนำไปปรับปรุงใช้
ในการประเมินผลการเขียนคำร้อยกรองได้นั้น ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518: 9-12)

ได้สรุปไว้ว่า ควรพิจารณา

1. เนื้อเรื่อง พิจารณาแนวคิด การจัดระเบียบความคิด การขยายความแจ่มแจ้ง
ชัดเจน
2. การใช้ภาษา พิจารณาการใช้คำที่ตรงความหมาย เหมาะสม ระดับภาษาถูกต้อง
เรียงลำดับคำได้ดี ใช้สำนวนโวหาร คำสุภาษิตต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงความหมาย
3. รูปแบบ เขียนถูกรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ ตัวสะกดการันต์ ความสะอาดเรียบร้อย

หลักในการประเมินผลงานเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีความเที่ยงตรง และแน่นอนในการประเมินผลแต่ละครั้งซึ่งครูผู้สอนควรยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522: 165) กล่าวไว้ว่า " การประเมินผลงานเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองควรมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง ครูไม่ควรถือตัวเองเป็นเกณฑ์ แต่ควรประเมินจากพัฒนาการและความก้าวหน้าทางการเขียนของนักเรียนแต่ละคน เป็นสำคัญ" ส่วนสมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์ และจันทิมา พรหมโชติกุล (2525: 320) กล่าวว่า "การวัดและประเมินผลการเขียนคำประพันธ์ที่ดีที่สุดคือ ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์จากเรื่องที่กำหนดให้ แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ"

ส่วนการวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองว่าควรจะวิเคราะห์ในด้านใดบ้างนั้น ประภาศรี สีหอำไพ (2527: 83-84) กล่าวถึงการเขียนเชิงวิเคราะห์งานร้อยกรองไว้สรุปได้ว่า การวิเคราะห์มีหัวข้อต่อไปนี้คือ แนวคิดและเนื้อหา การใช้ภาษา ท่วงทำนองเขียน และรูปแบบโครงสร้างงานเขียน เลือกสรรถ้อยคำตามเกณฑ์ของอสังการศาสตร์ คือประกอบด้วยคุณ มีความหมายของข้อความที่ให้แง่คิดสร้างสรรค์ มีคุณประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตร มีรส คือ ความรู้สึกซาบซึ่งประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับประไพ วิเศษธานี (2529: 13-16) ที่กล่าวไว้ว่า "กลอนจะดีได้ด้วยอาศัยดีในทางความมุ่งหมาย หมายถึง กาพย์ กลอนที่สร้างขึ้นนั้น สามารถส่งประจักษ์ผลที่เป็นคุณ-ประโยชน์ได้เพียงไร ดีในทางความงาม กลอนที่สร้างขึ้นย่อมเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ มีความงามแห่งศิลปะในรูปการของกลอน ดีในทางฉันทนาการ คือความเชี่ยวชาญในแบบวิธีการเขียนกาพย์กลอนหรือฉันทลักษณ์วิทยา ตลอดจนการใช้ท่วงทำนองโวหารและสำนวนต่าง ๆ ด้วย ความดีทั้งสามด้านจะต้อง เป็นเอกภาพกัน จึงจะเป็นกลอนที่ดีได้"

การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อ่ำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์ (2530: 67) ได้วิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 5 ตอนคือ ฉันทลักษณ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร และความคิดสร้างสรรค์

หลักการพิจารณาการให้คะแนนประกวดคำประพันธ์ร้อยกรอง เป็นเรื่องที่น่าสนใจและควรนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับการวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรอง ซึ่งประยงค์ อนันตวงศ์ (2529: 129-130) ได้กล่าวถึงการให้คะแนนการประกวดคำประพันธ์ร้อยกรองไว้ สรุปได้ดังนี้

หรือไม่

1. ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ที่กำหนดให้หรือไม่
2. ตีความหมายหรือหัวข้อกระซู้ที่ให้ถูกต้องหรือไม่
3. การดำเนินเรื่อง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยตลอด หรือ เป็น เอกภาพหรือไม่
4. การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารดีหรือไม่
5. เป็นความคิดดี ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เป็นของตนเองหรือไม่
6. การสัมผัสทั้งสระและอักษร เป็นไปอย่างราบรื่นไพเราะหรือไม่
7. จำนวนบทร้อยกรองนั้น ๆ ผิดไปจากที่กำหนดไว้หรือไม่
8. เขียนตรงตามแนวที่เขา เน้นให้มาหรือไม่
9. ข้อความรัดกุมได้เนื้อหาสาระหรือไม่
10. อ่านแล้วเกิดความประทับใจหรือไม่

สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ได้แบ่งการพิจารณาให้คะแนนประกวด
บทร้อยกรองเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันคือ รูปแบบ และ เนื้อหา และใช้
เกณฑ์ต่อไปนี้ในการตัดสินการประกวดบทร้อยกรอง

1. รูปแบบ

- ฉันทลักษณ์	2	คะแนน
- อักษรวิธี	1	คะแนน
- กวีโวหาร	1	คะแนน
- การนำเสนอ	1	คะแนน

2. เนื้อหา

- ตรงกับ เรื่องที่กำหนด	3	คะแนน
- ความคิดสร้างสรรค์	2	คะแนน
รวม	10	คะแนน

สำหรับการวิเคราะห์งานเขียนบทร้อยกรองในต่างประเทศนั้น อาหมัด ริชา ซีเคนี (Ahmad Reza Chekeni 1986: 1935 A) ได้วิเคราะห์ความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนเกรด 2 4 และ 6 โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. การพรรณานือหาสำคัญ (Description of the core subject)
2. ชนิดของความหมาย (Type of meaning)
3. การใช้อุปมาอุปไมย (Simile)
4. การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวความคิด (Sense imagery)
5. ได้เนื้อ เรื่องหรือข้อความตรงตามจุดประสงค์ (Messages)
6. ความสละสลวย (Commentaries)
7. ความสอดคล้องหรือลีลาของเสียงของคำที่ใช้ในบทร้อยกรอง

(Poetic harmony and Sound pattern)

จากแนวทางการประเมินผลทั้งหลายที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้พิจารณารวบรวมและสรุป เป็นการประเมินผลการเขียนร้อยกรองดังนี้

1. ครูควรจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาการเรียนการสอน การเขียนร้อยกรอง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการของเด็กอย่างชัดเจน มิใช่ประเมินผลการสอนแต่เฉพาะกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนเท่านั้น
2. ครูควรจะได้ประเมินผลการสอนทุกครั้งที่ทำการสอน เพื่อจะได้ทราบว่าผลการสอนแต่ละครั้งนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ และนักเรียนทำอะไรได้บ้าง
3. การประเมินผลการเขียนร้อยกรองควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าจะวัดในด้านใดบ้าง นินา วิลลิส วอลเตอร์ (Nina Willis Walter 1962: 200) ได้สรุปเกณฑ์สำหรับพิจารณางานเขียนร้อยกรองของเด็กไว้ว่า งานเขียนร้อยกรองของนักเรียนควรจะแสดงให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน ทั้งในด้านความคิด และการเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนวน ความจริงใจ คือเมื่อคิดอย่างไรก็แสดงออกมาอย่างนั้น ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้ใด แนวความคิดที่มีคุณค่า ความรู้สึกที่สอดใส่ไว้ในร้อยกรอง มีความเป็นสากล คือเป็นเรื่องที่เด็กวัยเดียวกัน โดยทั่ว ๆ ไปคิดเช่นนั้น ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเรื่องไม่

สับสนวุ่น ความถูกต้องและมีความสำคัญทางศิลปะ คือความริเริ่มการสอดแทรกอารมณ์ ตลอดจน
การวางรูปแบบ และแนวดำเนินเรื่องของร้อยกรองนั้น ๆ

4. นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล และการวางแผนทั้งในการ
ตัดสินร้อยกรองด้วย มิใช่ให้กฎดำเนินการไปเองแต่ฝ่ายเดียว การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการ
พิจารณานี้ จะทำให้นักเรียนรู้การประพันธ์ และมีพัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว

5. การพิจารณาผลการเขียนร้อยกรองของเด็กนั้น ควรพิจารณาและตัดสิน
โดยดูจากพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ ไม่ควรนำผลงานของเด็กคนหนึ่งมาพิจารณา
เปรียบเทียบกับเด็กอีกคนหนึ่ง เพราะขัดต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและไม่เป็น
การยุติธรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปอล ซี เบอรัล (Paul C. Burns 1971: 99) ได้ให้ความเห็น
ไว้ว่า "การเปรียบเทียบผลงานการประพันธ์ของเด็กควรเปรียบเทียบแต่เฉพาะกับตัวของ เขา เอง
เท่านั้น"

6. การประเมินผลงานการประพันธ์ของเด็กควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี
เช่น การถามคำถามเกี่ยวกับลักษณะบังคับของการประพันธ์ การให้ต่อคำประพันธ์ การเขียน
คำประพันธ์การร้อง เพลง เล่นโต้ตอบกันและอื่น ๆ

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2529: 65) ได้ให้แนวในการประเมินผลงาน
เขียนร้อยกรองว่า

กวีนิพนธ์ทุกประเภทจำแนกออกได้เป็น 2 ส่วน คือรูปแบบกับเนื้อหา รูปแบบ
คือโครงสร้างที่กำหนดเป็นฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
นั้น ส่วนเนื้อหาคือข้อความหรือใจความที่กล่าวถึง กล่าวอีกนัยหนึ่ง รูปแบบก็คือ
รสนำ เนื้อหาคือรสความนั้นเอง รสนำกับรสความจะต้องกลมกลืน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
นั่นคือความเป็นเอกภาพของรูปแบบและเนื้อหา

การประเมินผลงานเขียนร้อยกรองในด้านรูปแบบ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย
และกลอน ไม่ว่าจะเขียนร้อยกรองในรูปแบบใดก็ตาม ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ ฉันทลักษณ์
อักขรวิธี กวีโวหาร และการนำเสนอ

สำหรับรายละเอียดในการพิจารณานั้น จะกล่าวตามลำดับดังนี้

ฉันทลักษณ์ มีความสำคัญยิ่งในการเขียนร้อยกรอง เพราะเป็นข้อกำหนดว่า ร้อยกรองรูปแบบใดจะต้องเป็นเช่นใด ในเรื่อง คณะ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ คำเอก คำโท ครุ ลหุ เป็นต้น เยาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2516: 51) กล่าวถึงฉันทลักษณ์ว่า "หมายถึงเขียนตามความพอใจ เพราะคำว่า "ฉันท" แปลว่าความพอใจ และคำว่า "ลักษณะ" แปลว่า "แบบ" กวีโบราณก็คงเขียนตามความพอใจของท่าน คนอื่นอ่านพอใจก็เขียนตามจึงกลายเป็นแบบขึ้นมา ฉันทลักษณ์แยกเป็นทั้งโคลง ฉันท กาพย์ กลอน ซึ่งมีความพอใจทั้งคนสร้างและคนอ่าน" เศรษฐ พลอินทร์ (2514: 78) ให้ความหมายฉันทลักษณ์ว่า "เป็นตำราว่าด้วยคำประพันธ์ หมายถึงระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้ในการร้อยกรองคำประพันธ์" กำชัย ทองหล่อ (2531: 350) ให้ความหมายว่า " "ฉันท" ในที่นี้หมายถึงบทกวีในภาษาทั่ว ๆ ไป" และ ประทีป วาทิกทินกร (2531: 182) มีความเห็นเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ว่า "ฉันทลักษณ์ เป็นสิ่งที่ผู้คิดขึ้นมา เชื่อว่าจะทำให้บทร้อยกรองเกิดความไพเราะ คือมีลีลาจังหวะกระทบกระทั่งประสานกลมกลืนต่าง ๆ กันไป แต่ความรู้สึกไพเราะของคนสมัยหนึ่งย่อมเหมือนกันทั้งหมดไม่ได้ ดังนั้นรูปแบบทางด้านฉันทลักษณ์จึงต้องเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับแฟชั่นการแต่งกาย"

จากความเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ฉันทลักษณ์ คือข้อกำหนดในการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งกำหนดขึ้นตามความพอใจของผู้ประพันธ์ และเป็นที่ยอมรับฉันทลักษณ์ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความนิยมของแต่ละยุคสมัย

การประเมินผลงานเขียนร้อยกรองในด้านฉันทลักษณ์ หมายถึง การพิจารณา งานเขียนร้อยกรองนั้น ๆ ว่าเขียนได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ เป็นระเบียบตามลักษณะบังคับทุกด้านหรือไม่ มีจำนวนคำในคณะครบถ้วน มีสัมผัสนอก สัมผัสใน มีเสียงบังคับท้ายวรรคตรงตามกำหนด

ลักษณะฉันทลักษณ์ที่เป็นข้อบกพร่อง มีดังนี้

1. จำนวนคำไม่ครบตามกำหนด เช่น กลอนสุภาพกำหนดให้มีวรรคละ 8 คำ แต่เมื่อแต่งแล้วจำนวนคำอาจขาดหรือเกินในแต่ละวรรค เช่น

ไอ้ขนาดทนวนาสนาของข้า่น้อยนี้ โยไม่มีที่พึ่งพาชะตากรรมเจ้าเอ๊ย
(จำนวนคำ เกิน)
ถึงยากจนข้นแค้นแสน เข็ญ ก็ไม่เป็นทาสใครให้หยัน
(จำนวนคำขาด)

2. สัมผัสผิด ฉันทลักษณ์สำคัญของกลอนคือการส่งสัมผัสระหว่างวรรคซึ่งเป็นสัมผัสนอก และใช้สัมผัสสระเท่านั้น สัมผัสผิดมีหลายกรณี ดังนี้

2.1 สัมผัสผิดเสียง คนละมาตราตัวสะกด

ต้องทุกขัณฑ์หม่นหมองครองความ เศร้า ด้วยรักร้าร้างไกลพาใจหมอง
ความอ้างว้างทำให้ฉันทันละเมอ ว่าพบเธอมาคุดเข้าฝ้างองอน
วรรคที่ 1 เศร้า สัมผัสกับคำที่ 3 ในวรรคที่ 2 ร้า ถือว่า
ผิด เพราะเศร้าใช้สระเอา ส่วน ร้า ใช้สระอา ซึ่งมีแม่เกอว เป็นตัวสะกด เรียกว่า
สัมผัสผิด เสียงสั้น-ยาว

วรรคที่ 2 คำสุดท้ายหมอง สัมผัสกับคำสุดท้ายวรรคที่ 3 เมอ
เป็นคนละเสียง เพราะหมอง ใช้สระอ มี ง เป็นตัวสะกดในแม่ก ส่วนเมอ ใช้สระเออ

2.2 สัมผัสซ้ำ หมายถึงการใช้คำเดิมในการส่งสัมผัสและรับสัมผัสกัน
ตัวอย่าง

ขอให้นาวาทองของกูขึ้น จงราบรีนดูจมหาคงคาศวรรค
ของงรัก . . . เข้าใจ . . . อภัยกัน ครองรักกันนาน เน้น เกินร้อยปี

วรรคที่ 3 และวรรคที่ 4 ส่งและรับสัมผัสคำเดียวกันคือว่า
กัน เช่นนี้ถือว่าสัมผัสซ้ำ

2.3 ซิงสัมผัส หมายถึงการนำคำมาใช้ในวรรคที่ต้องส่งสัมผัส
ท้ายวรรค และเป็นเสียงเดียวกัน ตัวอย่าง

เป็นนักเรียนไม่พอรัก รัก มั่นคึกหรือโจนใครขอลาย

ถ้ามันงามหรือทำให้เรียนได้ความ ก็น่าตามใจดูอยู่เหมือนกัน

วรรคที่ 3 คำสุดท้ายจะต้องรับสัมผัสกับคำว่า ลาย แต่มีคำว่า งาม มาอยู่ในคำที่ 3 เช่นนี้ เรียกว่าชิงสัมผัส

2.4 สัมผัสเลื่อน หมายถึงสัมผัสที่อยู่ใกล้กันหลายคำ จนไม่ทราบว่าจะส่งสัมผัสคำใด เช่น

โอเจ้าพวงนุพผามณฑาทิพย์ สูงลิบลิบ เหลือหยิบถึงตะลึงแห่งน

คำว่า ลิบลิบ และ หยิบ เป็นคำรับสัมผัสได้ทั้งนั้น จึงทำให้พราไปไม่ไพบเราะ แต่บางท่านว่าสัมผัสเลื่อนหมายถึงการสัมผัสในคำที่ 3 และ 5 พร้อมกันในวรรครับหรือวรรคส่ง เช่น

แม้เธอเป็นดอกฟ้านำถนอม เหล่าชายล้อมอยู่พร้อมพรั่งดังฝูงผึ้ง

อย่าคิดฉันท่าด้อยพลอยคะนิง เอื้อมไม่ถึงก็พึง เจียมเสงี่ยมใจ

จากกลอนบทนี้จะเห็นว่า คำ ถนอม ล้อม และพร้อม ในบาทที่ 1 คำว่า คะนิงถึง และ ถึง ในบาทที่ 2 ต่างก็สัมผัสกันแต่การสัมผัสนั้นไม่ทราบว่าคำใดไหน ถนอม จะส่งสัมผัสกับ ล้อม หรือพร้อม กันแน่ และคะนิง จะส่งสัมผัสกับ ถึง คำใดก็ไม่แน่อีกเหมือนกัน ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าสัมผัสเลื่อน

2.5 สัมผัสเกิน หมายถึงการใช้คำที่มีเสียงสระหรืออักษรอยู่ชิดกันในวรรค เช่น

ไม่เคยคิดบิดเบือนว่าเพื่อนเบ่ง ถึงเพื่อนเก่ง เครื่องครัดไม่ขัดขวาง

จะคิดแปลกแหวกออกไปนอกทาง ใจก็วาง อย่างนั้นไม่ผันแปร

วรรค 2 สัมผัสเกินคือ เครื่อง วรรคที่ 4 สัมผัสเกินคือ อย่าง

3. เสียงท้ายวรรค ไม่ตรงตามกำหนด ฉันทลักษณ์ข้อนี้บังคับ เฉพาะ

กลอนสุภาพ เพราะมีเสียงบังคับท้ายวรรคในกลอนสุภาพไว้ว่า

วรรคที่ 1 ไม่นิยมลงเสียงสามัญ เช่น เดือนบรรเลงเพลง เศร้าให้เราฟัง

วรรคที่ 2 ห้ามเสียงสามัญและเสียงตรี เช่น ดั่งผลึกเพชรใสไหวสะท้าน

วรรคที่ 3 ห้ามเสียงเอก โท จัตวา เช่น น้ำใจอาบร้อนหายคลาย
ทุกข์เข็ญ

วรรคที่ 4 ห้ามเสียงเอก โท จัตวา เช่น ทั่วทุกผืนดินพบความอบอุ่น

จะเห็นว่าเมื่ออ่านออกเสียงแล้ว เสียงท้ายวรรคที่ไม่ตรงตามกำหนด ทำให้ขาดความไพเราะไปมาก จึงถือว่าเป็นข้อบกพร่องทางฉันทลักษณ์ด้วย เพราะถ้าเสียงถูกต้องแล้วจะอ่านได้ไพเราะสละสลวยดังเช่น

กระตง เจริม เจริบ จีบกลีบกระมุท	ลอย เป็นพุทธรูชาครา เพ็ญโสม
แพรวประทีปทำดาวพราวพโยม	ละล่องโคมลอยคว้างกลางคงคา
จบกกระตงจงจิตอธิษฐาน	ขอเทพท่านประสาทปรารณา
แม้มีชีวิตมีสุขทุกเพล	กระตงข้าแล้วลอยอย่าคล้อยจม

จาก "กระตงอธิษฐาน" ของประสิทธิ์ โรหิตเสถียร

(มงกุฎกวี 2523: 21)

ในด้านอักขรวิธี พระยาอุปกิตศิลปสาร (2531: 1) กล่าวว่า อักขรวิธี ก็คือแบบแผนที่ว่าด้วยตัวหนังสือพร้อมทั้งวิธีเขียนอ่านและใช้ตัวหนังสือให้ถูกต้องตามความนิยม สำหรับการประเมินผลงาน เขียนร้อยกรองในด้านอักขรวิธี หมายถึงการพิจารณางานเขียนร้อยกรองที่ให้ถ้อยคำถูกต้องทั้งในด้านการสะกดคำและสื่อความหมายมีความเหมาะสมกับเนื้อหา งามด้วยรสคำรสความ และการสร้างบรรยากาศให้เข้ากับเรื่องราวที่เขียนถึง เช่น กลอนชนะเลิศหัวข้อ พระคุณแม่ เมื่อ 12 สิงหาคม 2523 ของภัทราภรณ์ เพ็งกลิ่น จัดประกวดโดย สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

น่านม เลี้ยงน้ำใจหลอมถนอมลูก
 สัมพันธ์ผูกด้วยน้ำคำแม่พร่ำสอน
 จะเติบโตเท่าใดใจอาทร
 คุณมารดรควรเราท่านกตัญญู

(เพชรคำกรอง 2513: 12)

ลักษณะข้อบกพร่องในการใช้ถ้อยคำ มีดังนี้

1. สะกดผิด เช่น โย เขียนเป็น โย ห่วงโย เขียนเป็น ห่วงโย
 พระหัตถ์ เขียนเป็น พระหัต เป็นต้น

2. ใช้คำผิดความหมาย เช่น มโหฬาร ใช้เป็น รโหฐาน ทุกข์เข็ญ
 ใช้เป็น สุขเข็ญ เป็นต้น

3. ใช้ลักษณะนามผิด เช่น ไข เรียกเป็น ผล ดาว เรียกเป็น ขึ้น
 ข้าง เรียกเป็น ตัว เป็นต้น

4. ตัดศัพท์ผิด เช่น อนุฎล ตัดเป็น นฎล ซีพิทักษ์ ตัดเป็น ตักษัย
 บัจจามิตร ตัดเป็น บัจจา เป็นต้น

5. ทับศัพท์ เช่น ดำรัสตรัสสั่ง พิโรธโกรธโกรธา กษัตริย์ขัตติยราชา
 เป็นต้น

6. กลอนพาไป เช่น

เห็นเดือนแดงโร้ใจท้องฟ้า ฝูงนกกาบินเข้ารังไม้ยังเฉย
 ต่างก็บินเข้ารังเล่นเหมือนเช่นเคย สงสารเอ๋ยแต่บ่าเรอเพื่อรำพัน

ด้านกริโวหาร ชวน เพชรแก้ว (2519: 77) กล่าวว่า "กริโวหาร
 คือการใช้ชั้นเชิงในการแต่งให้มีรสของถ้อยคำลึกซึ้ง กินใจโดยมุ่งเอาความรู้สึกด้านอารมณ์เป็น
 สำคัญ" ส่วนประจักษ์ ประกายพิทยากร (2525: 167) กล่าวว่า "กริโวหารคือการที่กริกล่าว
 อย่างเสียบเคียง ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้เพื่อให้ถ้อยคำนั้นน่าฟังหรือสะอึดใจ และ
 รู้สึกสะเทือนอารมณ์เป็นสำคัญ"

การประเมินผลงานเขียนร้อยกรองในด้านกวีโวหาร หมายถึง การพิจารณา งานเขียนร้อยกรองที่มีความไพเราะ สร้างความประทับใจและให้จินตนาการด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้คำอุปมาอุปไมย การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวความคิด ความสอดคล้องหรือลีลาของ เสียงของคำที่ใช้ในร้อยกรอง และความสละสลวย

การใช้คำอุปมาอุปไมย คือการกล่าว เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ชวน เพชรแก้ว (2519: 77) กล่าวว่า "การอุปมาอุปไมย คือการกล่าว เปรียบเทียบโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้เป็นความรู้สึกชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าคำอธิบาย ธรรมดา" นภลัย สุวรรณธาดา (2526: 36) กล่าวถึงอุปมาอุปไมยไว้ว่า คือการ เปรียบเทียบของสองสิ่งทั้งในด้านความเหมือนหรือความแตกต่าง อุปไมย คือเนื้อความที่ต้องการ กล่าว อุปมา คือ สิ่งที่น่ากล่าวเปรียบ มักใช้คำเชื่อมระหว่างอุปไมยและอุปมาว่า ดัง กล เช่น เหมือน เปรียบ คู่ เพียง ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

แล้วว่าอนิจจาความรัก	เพียงประจักษ์ดังสายน้ำไหล
(ความรัก - อุปไมย	สายน้ำไหล - อุปมา)
อันร้อยรสนุปผาสุมาลัย	จะชื่นใจเหมือนสตรีไม่มีเลย
นุปผาสุมาลัย - อุปมา	สตรี - อุปไมย)

การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวคิด คือการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในจิต หรือจินตภาพ หมายถึงภาพที่ปรากฏในจินตนาการ หรือในความรู้สึกของบุคคลตามที่บุคคลนั้น ๆ เคยประสบมา การเกิดภาพในจิตหรือภาพพจน์นี้มีคุณค่ามากในด้านที่แสดงถึงความ เข้าใจอย่าง ลึกซึ้ง เช่น เดียวกับการ เกิดแนวความคิดซึ่งอาจ เป็นแนวคิด เกี่ยวกับสังขธรรมในการดำ เนินชีวิต ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ ตัวอย่างเช่น

ร้อยกรองที่ทำให้เกิดภาพพจน์

ผีเสื้อสวยแต่มีสีที่กลีบแกม	ชมพูแย้มแดงระยับสลัมม่วง
ก้านเกสรอ่อนฉ่ำน้ำผึ้งรวง	หยาดหยดพวงพุ่มระย้าจากคาบ

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2530: 14)

ร้อยกรองที่ทำให้เกิดแนวความคิด

ฟังต้นไม้สายน้ำย่ำให้หยุด

หยุดเสียทีเถิดมนุษย์หยุดสะสม

หยุดปรุงแต่งสร้างตามความนิยม

สร้างสังคมโสโครกโลกจึงร้อน

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2530: 18)

ความสอดคล้องหรือลีลาของเสียงของคำที่ใช้ในบทร้อยกรอง หมายถึงความไพเราะในด้านเสียงสัมผัส เสียงวรรณยุกต์ ซึ่งเมื่อนำมาใช้อย่างเหมาะสมก็จะทำให้บทร้อยกรองไพเราะยิ่งขึ้น เศรษฐ พลอินทร์ (2524: 57) กล่าวว่า "เสียงในคำประพันธ์ไทย เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บทกวีนิพนธ์มีค่าและน่าอ่านมากขึ้น" ซึ่งสอดคล้องกับนภลัย สุวรรณธาดา (2526: 38) ที่กล่าวว่า "ภาษาที่มีวรรณยุกต์และมีเสียงสั้น เสียงยาว เช่นภาษาไทยเป็นภาษาที่ได้เปรียบในการแต่งร้อยกรองเป็นอย่างยิ่ง กวีไทยได้หยิบยืมความได้เปรียบนี้มาใช้อย่างมีศิลปะทำให้ร้อยกรองไทยมีลักษณะเด่นในเรื่องเสียง ซึ่งยากที่จะแปลหรือถ่ายทอดเป็นภาษาอื่นได้อย่างครบถ้วน"

ตัวอย่างบทร้อยกรองที่มีความสอดคล้องของเสียงของคำที่ใช้ในบทร้อยกรอง เช่น

ดูน้ำวิ่งกลิ้ง เชี่ยว เป็นเกลียวกลอก กลับกระฉอกฉาดฉัดฉวัด เฉวียน

บ้างพลุ่งพลุ่งจ้วงววง เหมือนกงเกวียน ดูเวียน เวียนคว้างคว้าง เป็นหว่างวน

(นิราศภูเขาทอง 2527: 204)

ทลธีรา สัตยาวัฒนา (2530: 20-21) ได้วิจารณ์ความสอดคล้องและลีลาของเสียงของคำที่ใช้ในบทร้อยกรองบทนี้ไว้ว่า

เมื่ออ่านสองคำกลอนนี้ดัง ๆ แล้ว เราจะได้ยินเสียงน้ำเชี่ยวที่ไหลวน เป็นเกลียวคะคว้าง แล้วกลับกระฉอกกระทบสองข้างลำเรือดังฉาดฉัด เสียง/กล/และ/กร/ กล้าในคำ กลิ้ง เกลียว กลอก กลับ กระ ซึ่งดังเป็นเสียงน้ำกลิ้งในลำคอ ให้ความรู้สึกที่สมจริงสมจัง กับเสียงจริง ๆ ของน้ำที่กลิ้งเชี่ยวอยู่สองข้างลำเรือ ยังมีเสียง/ฉ/ และ /ฉว/ ในคำ เชี่ยว ฉอก ฉาด ฉัด ฉวัด เฉวียน คบอยู่ด้วย ยิ่งเป็นการเพิ่มพลังต้นของน้ำที่เชี่ยวนั้นให้ฟังดูรุนแรงยิ่งขึ้น ครั้นมีเสียง /พล/ ในคำ พลุ่ง พลุ่ง มาเสริมด้วยแล้ว ความรุนแรงของภาวะที่ไหลเชี่ยวและเสียงที่ตั้งนั้นไม่เป็นที่น่าสงสัย เสียง /คว/ /กว/ และ /ว/

ในคำกว้าง เกรียน และหว่าง วน ให้ภาพการหมุนเป็นวง สวมรับกับเสียงและความหมายของคำ เเวียน นอกจากนี้เสียงตัวสะกดแม่ /กง/ ในคำ ริ่ง พลุ้ง รุ่ง วง กง คว้าง หว่าง ยังให้ภาพวนเป็นวง ซึ่งก็กลมกลืนกับเสียงตัวสะกดแม่ /กน/ ในคำ เฉเวียน เกรียน เเวียน วน ทำให้ภาพน้ำซัดที่ตั้งฉากคั่นนั้น เป็นจังหวะที่สม่ำเสมอสมดุลง่าย ให้ภาพการไหลวนและซัดสองข้างลำเรือของน้ำ เป็นภาพที่มีระเบียบมีจังหวะจะโคนที่กลมกลืน มิใช่ยุ่งเหยิงไม่เป็นสำ

ความสละสลวย คือความไพเราะกลมกลืนกันของเสียง และจังหวะของคำซึ่งเกิดจากความเหลื่อมล้ำของเสียงวรรณยุกต์ และเสียงสัมผัส เนาวารัตน์ พงษ์ไพฑูย์ (2529: 25) กล่าวว่า ความงามความไพเราะของกาพย์กลอนหรือร้อยกรองนั้นอยู่ที่เสียงกับจังหวะของคำเป็นสำคัญ เสียงคือความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของน้ำหนักแห่งเสียงของคน จังหวะคือท่วงทำนองของกลุ่มคำที่จัดวางไว้เป็นวรรคตอน หรือช่วงคำนั้นเอง

ตัวอย่างบทร้อยกรองที่มีความไพเราะกลมกลืนกันของเสียงและจังหวะของคำ เช่น

หนาวน้ำค้ำกลางคืนสะอื้นอ่อน   จะกางกรกอดน้องประคองขวัญ
เอาดวงดาราระยับกับพระจันทร์   ต่างซอซันชวาลาระย้าย้อย
(นิราศอิเหนา 2527: 198)

เนาวรัตน์ พงษ์ไพฑูย์ (2529: 23) ได้วิจารณ์ความไพเราะกลมกลืนกันของเสียง และจังหวะของคำของกลอนบทนี้ไว้ว่า

กลอนบทนี้ทุกวรรคจะเล่นเสียงเล่นน้ำหนักคำได้ไพเราะยิ่ง เช่น เล่นเสียง ตรี กับเสียง เอกดังคำที่ว่า ระยับกับพระจันทร์ คำระยับและคำพระ เป็นเสียงตรี มีเสียงกับ เป็นเสียง เอกที่สอดตัดขึ้นมาอย่างได้น้ำหนักยิ่ง โดยไปทอดลงด้วยคำว่าจันทร์ ที่เป็นเสียง สามัญ คำว่า ซอซัน ซึ่งเป็นเสียงโทกับเสียงตรี ทำให้เสียงนี้มนวล แผ่วลงด้วยเสียง กลาง คือ ชวาลา แล้วทอดลงด้วยเสียงตรี ชั่วถึงสามพยางค์ คือระย้าย้อย เรียกว่า จบลงอย่างแผ่วกระซิบ ดังทำนองเพลงที่มีลีลาสมบูรณ์

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านกวีโวหาร มีดังนี้

1. ใช้อุปมาอุปไมยไม่เหมาะสม หรือไม่ถูกต้อง เช่น "ผมเธอคำเหมือน น้ำค้ำในกลางดึก" ผมคำ มักใช้เปรียบกับขนกาน้ำ หรือความมืดในเวลากลางคืน ไม่ควรเปรียบกับ น้ำค้ำ

2. การทำให้เกิดภาพพจน์หรือแนวคิดที่ผิดไปจากความเป็นจริง หรือที่ควรจะเป็น เช่น "ทางนกยูงเลื้อยระดะระริมรัว" ให้ภาพที่ผิดจากความจริง เพราะคอกหรือต้นทางนกยูงไม่ใช่พันธุ์ไม้เลื้อย หรือให้แนวคิดที่ผิดไปจากที่ควรจะเป็น เช่น "ในโลกนี้มีอะไรไม่เที่ยงแท้ ทั้งเกิดแก่เจ็บตายล้วนคงมั่น" เป็นแนวคิดที่ขัดกับความจริงที่ว่า ในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน

3. ความสอดคล้องหรือสืลาของเสียงของคำ ไม่สร้างควาไพเราะแก่บทร้อยกรอง เพราะขาดความประณีตในการ เลือกใช้คำที่มี เสียงสัมผัส เสียงวรรณยุกต์ที่เหมาะสม เช่น

สายหยุดพุดจิบจีน	เจ้ามีสินที่มีศักดิ์
ทั้งวังเขาช่างนัก	แต่พี่ <u>ชอบ</u> เจ้าคนเดียว

คำว่า ชอบ ในวรรคสุดท้ายใช้คำไม่เหมาะ ทำให้ขาดจังหวะแห่งความสอดคล้องของเสียงของคำ ถ้าเปลี่ยนจาก ชอบ มาเป็นคำว่า รัก ก็จะได้ควาไพเราะขึ้นในด้านความสอดคล้องของเสียงของคำ

4. ขาดความสละสลวย คือควาไพเราะกลมกลืนกันของเสียงและจังหวะของคำ เช่น

ปลูกต้นไม้คนละต้นถนนร่มรื่น	ความสดชื่นย่อมบังเกิดประ เสรริฐหนา
ต้นไม้ให้ร่มเงาและคุณค่า	ขอจงมาปลูกกันทุกวัน เอย

จะเห็นว่าเมื่ออ่านออกเสียงแล้วจะขาดควาไพเราะ รู้สึกตะกุกตะกัก และมีลักษณะเหมือนกลอนพาไป และมีข้อบกพร่องคือวรรคที่ 1 คำเกิน วรรคที่ 3 ผิดเสียงวรรณยุกต์ วรรคที่ 2 และ 4 เป็นข้อความธรรมดาไม่น่าสนใจ หากแก้ไขใหม่ให้สละสลวยขึ้นก็จะได่ดังนี้

ต้นไม้คือมิตรแท้แก้มลพิษ	ชุ่มชื่นจิต เพราะร่มรื่นขึ้นพรรณษา
ให้ประโยชน์ เหลือล้นคนนา	ขอจงมาปลูกต้นไม้ เพราะให้คุณ

ในด้านการนำเสนอ หมายถึงการพิจารณาการประกอบรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของบทร้อยกรอง เพื่อโน้มน้าวหรือทำให้ผู้อ่านไปถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนวางไว้ ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมายอย่างเป็นการจงใจหรือโดยจิตใต้สำนึกก็ตาม ในบทร้อยกรองชั้นหนึ่ง ๆ ผู้เขียนจะใช้การนำเสนอต่าง ๆ กันไป อาจประสมประสานการนำเสนอหลาย ๆ วิธีเข้าด้วยกัน แต่ละคนจะมีวิธีการที่คิดค้นขึ้นมาเป็นการเฉพาะตัว หรือประยุกต์ หรือเลียนแบบมาจากวิธีการที่เคยมีผู้ใช้อยู่เสมอ ไพลิน รุ่งรัตน์ (2525: 71-74) กล่าวถึงวิธีการนำเสนอของบทร้อยกรองสรุปได้ดังนี้

1. ใช้การสร้างภาพ หมายถึงการที่ผู้เขียนใช้ "ภาพ" เป็นเครื่องมือในการสื่อเนื้อหาของบทร้อยกรอง อาจใช้ภาพที่เป็นจริง เช่น "จับเคียวค้ำวางลง เกิดลุงบ้า" แสดงให้เห็นว่าลุงและบ้านั้นจับเคียวรอฝนมานานแล้ว อาจใช้ภาพโดยจินตนาการและภาพนามธรรม เช่น "ตัวจะกินตัวเองไปทุกวัน ชากเผ่าพันธุ์นี้ชื่อประชาชน"
2. ใช้สัญลักษณ์ หมายถึงการใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง สัญลักษณ์ อาจเป็นคำเดียว หรือเป็นข้อความ เป็นวิธีการหลีกเลี่ยงการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา เช่น "ทั้งนกเขาไฟป่าบินหลาล้อม เจ้าขุนทองก็อยู่พร้อมนกสีเหลือง" นกเขาไฟ และบินหลา เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ นกขุนทองและนกสีเหลือง เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ ยุค 14 ตุลาฯ
3. เสนอความคิดหรือความรู้สึกจากผู้เขียนถึงผู้อ่านโดยตรง หมายถึงการเขียนบทร้อยกรองเป็นสื่อแทนความคิดของกริที่ค่อนข้างรวดเร็ว ฉับไว และมักจะเขียนสั้น ๆ ตรงไปตรงมา เช่น "ถ้าเธอไม่ก้าวไปไขว่คว้า วันพรุ่งนี้ก็ไม่มีวันมาถึง"

ในค่านเนื้อหา หมายถึงการพิจารณางานเขียนร้อยกรองที่มีเนื้อหาและรูปแบบสอดคล้องต้องกันอย่างเหมาะสมกลมกลืน มีสาระในด้านความรู้ ความคิด อันเป็นสัมพันธภาพตรงตามเรื่องราวที่ต้องการหรือหัวข้อที่กำหนดให้ เขียนและมีความคิดสร้างสรรค์

ตรงตามหัวข้อที่กำหนดให้เขียน หมายถึง เขียนให้ตรงตามเรื่องที่กำหนดมาให้ หรือตีกระพุ่มให้แตก คือความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า เรื่องที่จะเขียนมีขอบเขตกว้างแคไหน ควรกล่าวถึงอะไรจึงจะตรงประเด็น เช่น หัวข้อ "ดอกไม้" แต่เขียนเรื่องดอกกุหลาบ หรือดอกมะลิ ก็จะไม่ตรงตามหัวข้อที่กำหนดให้ เช่น

ดอกมะลิสีขาวพราวพิสุทธิ์   เปรียบประดุจคุณมารดาค่าใหญ่หลวง
มะลิจึงดีกว่าพกาทั้งปวง   หอมซึ่งทรวงควรคู่การบูชา

จะเห็นว่ากลอนบทนี้ไม่ควรจะใช้ชื่อเรื่องว่า "ดอกไม้" เพราะกล่าวถึงแต่เพียงดอกมะลิอย่างเดียว ดังนั้นถ้าจะเขียนให้ตรงหัวข้อที่กำหนดว่า "ดอกไม้" จึงควรเขียนว่า

กลิ่นหอมดีสีสวยรวยคุณค่า   ใช้ทำยา, กราบไหว้ ได้เหมาะสม
ทั้งตกแต่ง พิธีการ งานสังคม โลกนิยม "ดอกไม้" เพราะให้คุณ

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความคิดที่เป็นของตนเองในการสร้างสรรค์ สิ่งแปลกใหม่ที่มีคุณค่า รู้จักปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แยกแยะ สรุป ตีความ สิ่งที่ได้พบได้เห็น ได้รู้จัก แล้วสร้างสรรค์ผลงานใหม่ บุญลือ ทองอยู่ (2522: 160) ก็ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า

ความคิดสร้างสรรค์นั้น เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้มีไว้ในตัวเด็ก ตามธรรมชาติแล้ว เด็ก ๆ จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของเขาเอง แต่จะพัฒนามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการสร้างบรรยากาศ และการให้ความสนับสนุนของบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ เป็นต้น การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก ยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้ว ยิ่งมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ก็เป็นที่น่าพอใจของครูที่จะต้องปลูกฝังในด้านนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กเอง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม

การประเมินผลงาน เขียนร้อยกรองในด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การพิจารณางาน เขียนร้อยกรองที่มีกระบวนการทางศิลปะในการสะท้อนปัญหาหรือปรากฏการณ์ ตามที่เป็นจริงออกมา ซึ่งให้เห็นถึงเหตุผลของปัญหาหรือที่มาอย่างถูกต้องได้ แนวทางแก้ปัญหา หรือทางออกที่ดีกว่าของปรากฏการณ์นั้น ๆ สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แยกแยะ สรุป ตีความสิ่งที่ได้พบเห็นแล้วนำเสนอด้วยความคิดใหม่ที่เป็นของตนเองได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่าง กลอนชนะเลิศ หัวข้อ "บทกลอนรักชาติ" ของนภลัย ฤกษ์ชนะ จัดประกวดโดยสถานีวิทยุยานเกราะ

ธงชาติไทยไกวกวัดสบัดพลิว

แลรื้อรื้อสลับังาม เป็นสามสี

ผ้าผืนน้อยบาง เบา เพียง เท่านั้น

แต่เป็นที่รวมชีวิตและจิตใจ

ไทยรุ่นเยาว์ยืน เรียบระ เบียบแถว

ดวงตาแน่วหนึ่งตรงธงไสว

"ประเทศไทยรวม เลือด เนื้อชาติ เชื่อไทย"

ฟังคราใด เลือดช่านแล่นพล่านทรวง

ผืนแผ่นดินถิ่นนี้ที่พำนัก

เราแสนรักและแสนจะแทนทรวง

แผ่นดินไทยไทยต้องครองทั้งปวง

ชีพไม่ล่วงใครอย่าล้ำมาย่ำยี้

เธอร้อง เพลงชาติไทยมันใจ เหลือ

พลีชีพ เพื่อชาติที่รักทรงศักดิ์ศรี

เพลงกระหึ่มก้องฟ้าก้องธาตรี

แม่ไพร่ได้ฟังยังถอนใจ

แต่สิ่งหนึ่งที่ไทยร้าวใจ เหลือ

ที่เลือดเนื้อ เป็นหนองคอบบอนไส้

บ้างหากินบนน้ำตาประชาไทย

บ้างฝักใฝ่ลัทธิช้วนากลัวเกรง

ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่ห่าง

แต่หัวน้ทรวงศึกใกล้ใกล้เข้ามา

ถ้าคนไทยหันมาช่วยกันเอง

จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง

(มงกุฎกรี 2523: 9-10)

จะเห็นได้ว่า กลอนสำนวนนี้เสนอความคิดสร้างสรรค์ได้ครบถ้วน ตั้งแต่สะท้อนภาพปัญหาให้เห็นพร้อม ๆ กับบอกเหตุของปัญหา และแนะแนวทางของปัญหาไว้ในบทสุดท้าย ด้วยลีลาด้วยลีลาเสียดสีประชดประชันได้อย่างสะใจ เพลงชาติไทยและธงไตรรงค์เป็นของคู่กัน และบ่งบอกถึงความรักชาติ ซึ่งผู้เขียนสามารถดึงมาใช้ให้เข้ากับเรื่องที่เขียนได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. ลอกเลียนความคิดของผู้อื่นมาใช้ เช่น ยกมาทั้งบท แล้วนำมาดัดแปลงบ้างเพียงเล็กน้อย ตัวอย่าง

ความคิด เดิม	ลอกเลียน
ฉัน เขียวฉัน เขลาฉันทิ้ง	ฉัน เม่าฉัน เห่งฉันอึ้ง
ฉันจึงมาหาความหมาย	ฉันจึงมาหาความหงอย
ฉันหวังได้อะไรไปมากมาย	ฉันหวังจะดังให้หมดปอย
สุดท้ายได้กระดาษเพียงแผ่นเดียว	สุดท้ายดังได้น้อยกระจุกเดียว
(วิทยากร เชียงดูล)	(ไพบุลย์ วงษ์เทศ)

2. ไม่ครบกระบวนการทางศิลปะ เช่น สะท้อนปัญหา บอกที่มาแต่ไม่ให้อารมณ์ หรือสะท้อนปัญหาให้อารมณ์แต่ไม่ได้บอกที่มาหรือสาเหตุของปัญหา เช่น

แขนของคำ เหลือแต่ข้อศอกสั้น
แขนของคำข้างนั้นอยู่ที่ไหน
แขนที่ขาดของเธออยู่ที่ใคร
เสื้อที่สวยงามซึ่งคุณใส่ลีแขนคำ

(เรื่อง เดช จันทศิริ)

3. ไม่อาจสรุปความหรือภาพรวมที่เห็นอยู่โดยทั่วไปให้เป็นความคิดใหม่ ๆ ของตนเอง เพื่อนำมาเสนอได้ เขียนแสดงภาพที่ปรากฏโดยตรง ไม่มีการตัดแปลงหรือแยกแยะ เช่น พ่อแม่ตายแล้วก็เขียนออกมาเลยว่า "พ่อและแม่แก่ชรามาตายจาก" หากจะเสนอให้เป็นความคิดสร้างสรรค์ ควรเขียนให้ลึกซึ้งแบบคายกว่านี้ เช่น "สิ้นร่มโพธิ์ร่มไทรใจเจียนขาด" เป็นต้น

5. การจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์การ เขียนร้อยกรอง

การเขียนร้อยกรอง เป็นทักษะที่ต้องใช้ความสามารถ ประสบการณ์ และ การฝึกฝน ดังนั้นการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์การ เขียนร้อยกรองจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการ สร้างความกระตือรือร้น ความตื่นตัวและสนใจที่จะฝึกฝนและพัฒนาการ เขียนร้อยกรองให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรม เสริมประสบการณ์การ เขียนร้อยกรองที่โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้นมีดังนี้

1. จัดวัน "นัดพบกวี" โดย เชิญกวีที่เชี่ยวชาญการ เขียนร้อยกรอง และได้รับการยกย่องในผลงานและความสามารถ เช่น กวีซีไรท์ มาบรรยายหรืออภิปราย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ เขียนร้อยกรองให้นักเรียนฟัง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม เพื่อ ความกระจ่าง และสร้างทัศนคติที่ดีในการ เขียนร้อยกรอง

2. จัดวัน "เยี่ยมบ้านกวี" โดยพานักเรียนกลุ่มที่สนใจในการ เขียน ร้อยกรองไปเยี่ยมบ้านกวีที่กลุ่มสนใจ เพื่อพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงสภาพชีวิตและความเป็นอยู่อันมีผลต่อการสร้างสรรคงาน เขียนร้อยกรอง อันจะทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจ และซาบซึ้งจนเกิดแรงบันดาลใจในการ เขียนร้อยกรอง

3. ตั้งชมรมภาษาและวรรณศิลป์ รับสมาชิกที่สนใจในการ เขียน คำประพันธ์ร้อยกรอง เพื่อ เปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจในด้านนี้ได้ร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีความสามารถในการ เขียนร้อยกรองมากขึ้น

4. จัดประกวดคำขวัญ และคำประพันธ์ร้อยกรองสั้น ๆ ในโอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันครู วันเด็ก เป็นต้น และนำผลงานที่ชนะการประกวด มาจัดบอร์ดประกาศเกียรติคุณ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ งานเขียนร้อยกรองต่อไป

5. จัดการแสดงพื้นเมือง เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงเรือ ลำตัด เพลงฉ่อย ฯลฯ โดยให้นักเรียนฝึกแต่งบทและแสดงเองในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดในโอกาส สำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ วันสถาปนาโรงเรียน ฯลฯ

6. จัดสัปดาห์แห่งการร้อยกรอง โดยมีนันทรรศการประวัติ ผลงาน ของกวีรุ่นเก่า และรุ่นใหม่ มีการบรรยาย อภิปราช แสดงละคร ร้องเพลงจากบทร้อยกรอง และแสดงผลงานร้อยกรองของนักเรียน

7. จัดสาธิตการเล่นกลอนสด โดยเชิญนักกลอนจากชมรมต่าง ๆ หรือจากสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทยมาเล่นกลอนสด ซึ่งอาจเล่นได้ดังนี้

7.1 การโต้กลอนสด แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายละเท่า ๆ กัน อาจแบ่ง เป็นชาย-หญิง หรือคละกันก็ได้ เมื่อได้หัวข้อซึ่งอาจขอจากผู้ชมหรือกรรมการ ผู้จัดเตรียมเขียนใส่กระดาษไว้แล้วจับขึ้นมา ผู้เล่นแต่ละฝ่ายก็จะเริ่ม เล่นกลอนสดจากบทไหว้ครู แล้วผู้เล่นก็จะว่ากลอนสดสลับกันฝ่ายละคนความยาวคนละ 2 วรรคโดยต้องส่งและรับสัมผัสกัน ทุกบทจนจบ สำหรับร้อยกรองที่กำหนดให้อาจเป็น ดอกสร้อย ลักวา กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ อย่างไม่อย่างหนึ่ง หรืออาจเป็นกวีวิจารณ์ คือรวมคำประพันธ์ทุกชนิดก็ได้ จากนั้นก็ถึงบทสุดท้าย คือบทลา สำหรับบทไหว้ครู และบทลาส่วนใหญ่จะให้ตัวแทนคนใดคนหนึ่งว่ากลอน หากมีเวลามาก ก็อาจให้ว่ากลอนไหว้ครูและกลอนลาหมดทุกคนก็ได้ สำหรับหัวข้อที่เล่นอาจเป็นทำนองได้แก่ คล้ายได้วาที เช่น ของเก่าดีกว่าของใหม่ หรืออาจใช้หัวข้อเดียว ให้คนแต่งแล้วพิจารณา ว่าใครแต่งได้ดีกว่าก็ได้

7.2 กลอนจอบทวน เป็นการ เล่นกลอนสดซึ่งให้ผู้ชมกำหนดคำให้ ประมาณ 4-8 คำแล้วให้ผู้เล่นแต่งคำประพันธ์โดยนำคำที่กำหนดบรรจุลงไปด้วย ทั้งต้องพูดเรื่อง ให้ได้ความกลมกลืนกันมากที่สุดด้วย เช่น กำหนดคำว่า แดก - แล้ง - หล่น - โผล่ ผู้เล่น จะต้องแต่งกลอนให้ได้ความยาว 2 บท เช่น

สักวาหน่อไม้เมื่อไค้ฝน
 ก็เติบโตแตกต่อ เป็นหน่อใหญ่
 ถ้าฝนแล้งแห้งกันทุกวันไป
 ก็ไม่มีอะไรในกอไผ่นั้น
 เหมือน ส.ส.หน่อไม้ในสภา
 พอฝนเงินหล่นมาจ้ะหัวน
 ต่างโผล่พรีมพิบพิบขยับกัน
 ยอมเป็นค้ำพรั้งกันเองเออ

(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ 2532: 82)

7.3 กลอนมรดก เป็นวิธีการเล่นกลอนหลายคน โดยแต่ละคนจะเขียน
 เนื้อความใดจะไม่มีใครทราบ มีคำบังคับสัมผัสไว้ให้เท่านั้น เมื่อแต่งเสร็จก็จะเฉลยดูว่า
 กลอนต้นแบบเป็นอย่างไร เช่น

คนที่ 1..... ที่   คนที่ 2..... สรรค์
 คนที่ 3..... วัน   คนที่ 4..... ทน
 คนที่ 5..... กล้า   คนที่ 6..... ผล
 คนที่ 7..... คล   คนที่ 8..... ไทย

กลอนต้นแบบแต่งไว้ว่า

สู้และสร้างอย่างผู้รู้หน้าที่	จะชั่วดีคงแนวทางมุ่งสร้างสรรค์
ถือพุทธศาสน์สืบธรรมนำชีวิต	สารพันยิ้มรับสุขทุกข์ก็ทน
สืบนิสัยบรรพชนบนความกล้า	แสวงหาสิ่งดีงามตามเหตุผล
เหนือจิตใจมีกษัตริย์ฉัตรมงคัล	คุ้มชีพชนสร้างและสู้้อย่างไทย

(สมพร จือ เหลียง)

7.4 การเล่นสีกวาทบทย เป็นการแสดงความสามารถเชิง

ปฏิภาณกวีในการเขียนกลอนสีกวา โดยตัดตอนเนื้อเรื่องจากวรรณคดีมาตอนหนึ่งแล้วกำหนดบทบาทตัวละครให้ว่ากลอนสีกวาได้ตอบกันโดยคงเค้าเรื่องเดิมไว้ และสอดแทรกอารมณ์ขันและเหตุการณ์ปัจจุบัน ประย้อม ซองทอง (2525: 1-3) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการเล่นสีกวาสรุปได้ว่า สีกวาหรือที่คนโบราณเรียก "สีกวาวา" เป็นการ เล่นอย่างหนึ่งของไทยในสมัยโบราณ นิยมเล่นกันในฤดูน้ำเหนือหลากช่วง เดือน 11-12 โดยลงเรือเล่นกันในแม่น้ำ ลำคลอง มีวงมโหรี เป่าพาทย์ไปด้วย การ เล่นจะผูกกลอนให้สั้นกร้อกร้อ เกี่ยวพาราสิ หรือ เชิญชวน เรือลำอื่นมา เล่นกลอนร้องได้ตอบกันโดยเล่นเป็นสีกวาหรือดอกสร้อย โดยดอกสร้อยมักจะมี 2 วง หรือ 2 คณะ คือชายและหญิง ส่วนสีกวาจะเล่นก็วงก็ได้ แล้วแต่จำนวนผู้เล่นหรือจำนวนตัวละคร หากเล่นหน้าที่นั่งก็มีบทพูดเบิกและขอพระราชทานอภัย แล้วมีบทชาย เกริ่นชวนหญิงตอบรับ จากนั้นก็จะเล่นเป็น เรื่องโดยมีการแจกตัว แล้วแต่ละวงก็จะ เล่นบทต่าง ๆ ตามเรื่อง เมื่อสมควรแก่เวลา ก็จะว่ากลอนลา ซึ่งเรียกว่า ล่าลา

7.5 ทายใจไขกลอน จะนำคำประพันธ์มา 1 บทแล้วเว้นสามคำในท้ายวรรคสุดท้ายไว้ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันต่อสามคำท้ายนั้นให้ได้คำตอบตรงกับของ เดิมที่มีอยู่ เช่น

ลุง เขยมา เยี่ยมหลานจากบ้านทุ่ง

มุ่ง เข้ากรุงทั้งทีจิตใจหลาย

ขึ้นรถไป เยี่ยมหลานสะพานควาย

เจอขึ้นป้ายแถมป้าย . . . (ตายแล้วลุง)

8. โครงการส่งเสริมยุวกวี จัดขึ้นโดยมีการประกวดเขียนบทร้อยกรอง ประเภทต่าง ๆ เช่น กลอนสุภาพ สีกวา ดอกสร้อย ซึ่งมีทั้งการประกวดประเภทบุคคล และประเภทวง ๆ ละ 3-4 คน โดยกำหนดเวลาและหัวข้อให้ เวลาที่ใช้ในการประกวดหัวข้อละไม่เกิน 10 นาที สำหรับหัวข้ออาจได้มาจากคณะกรรมการ หรือผู้จัดการประกวดเขียนใส่ซองไว้แล้วให้กรรมการหรือผู้เข้าประกวดเลือกหยิบขึ้นมา การประกวดโดยทั่วไปจะมี 2 รอบ คือรอบแข่งขัน และรอบชิงชนะเลิศ โดยแต่ละรอบอาจให้ผู้เข้าประกวด เขียนร้อยกรอง 2-3 หัวข้อแล้วตัดสินโดยดูคะแนนรวม สำหรับกรรมการอาจเชิญจากสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย หรือกวีผู้มีความสามารถและผลงานเป็นที่ยอมรับ การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่ยอมรับ

ใครจะคัดค้านมิได้

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นัยนา สุทธิธรรม (2517) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ฉันทลักษณ์ร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและวิเคราะห์บทร้อยกรองร่วมสมัยในด้านรูปแบบฉันทลักษณ์ เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสมกับยุคสมัยยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยที่ได้รับความนิยมเชื่อถือสูงสุด 4 คน คือ อังคาร กัลยาณพงศ์ อุชเชณี นายผี และสุจิตต์ วงษ์เทศ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ฉันทลักษณ์ร่วมสมัยของนักเขียนร้อยกรองทั้ง 4 คน ผลการวิจัยพบว่านักเขียนร้อยกรองทั้ง 4 คน ยังยึดหลักฉันทลักษณ์โบราณอยู่ แต่ได้พยายามดัดแปลงให้เป็นแบบฉบับของตนเอง เช่น ไม่จำกัดฉกหรือสัมผัสเคร่งครัดนัก บางครั้งก็นำเพลงพื้นบ้าน หรือ เพลงกล่อมเด็กมาผสมผสานกับแนวความคิดใหม่ทางการใช้คำนั้นพบว่า มีทั้งการใช้คำอ่อนหวาน เลือกสรรคำอย่างประณีต และการใช้คำรุนแรงแข็งกร้าว แนวการเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยเป็นการสะท้อนสภาพสังคมและการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งยิ่งนัก ผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากรูปแบบฉันทลักษณ์ที่วิเคราะห์

ชวน เพชรแก้ว (2518) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและวิเคราะห์บทร้อยกรองร่วมสมัยในด้านแนวความคิดและกลวิธีในการเขียน เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสมกับยุคสมัยยิ่งขึ้น โดยนำผลการค้นคว้าบทร้อยกรองของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยซึ่งเป็นผลงานวิจัยของนัยนา สุทธิธรรม มาคัดเลือกแล้วสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ 18 ท่าน ให้อันดับความเชื่อถือที่มีต่อนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัย ซึ่งมี 4 คน ที่ได้รับความนิยมเชื่อถือจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ทิปกกร เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ จินตนา บินเฉลียว และทวีปวร จากผลการวิเคราะห์นักเขียนบทร้อยกรองทั้ง 4 คน มีแนวความคิดกว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ กันมาก ส่วนแนวคิดร่วมที่มีเหมือนกันคือ แนวคิดเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมือง

สุปราณี พฤติการณ (2518) ได้ทำวิจัยเรื่อง "บทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง โคลงสี่สุภาพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และสร้างบทเรียน นำบทเรียนและแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทดลองรายบุคคล กลุ่มย่อย และภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพถึง เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 คือนักเรียนทำแบบฝึกหัดในบทเรียนได้ร้อยละ 96.40 ทำแบบสอบหลังเรียนบทเรียนได้ร้อยละ 90.03 และนักเรียนก้าวหน้าขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าการทดลองนำบทเรียนแบบโปรแกรมไปใช้สอนได้ผลดีครูจึงน่าจะ เปลี่ยนวิธีการสอนภาษาไทย เป็นการสอนด้วยบทเรียนแบบโปรแกรมบ้าง

สฤติมาส สิริสิทธิ์ (2519) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม วิชาภาษาไทย เรื่อง "กาพย์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมและหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "กาพย์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 โดยสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "กาพย์" และแบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ก่อนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย และโรงเรียนมาแตร์เดอีสมบูรณศึกษา จำนวน 114 คน ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม และแบบทดสอบ สูงกว่ามาตรฐานที่ตั้งไว้ 90/90 แสดงว่าบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูง สามารถนำไปใช้สอนนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถได้อย่างดี ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรใช้รูปภาพประกอบการสอนแต่งบทร้อยกรอง เพราะรูปภาพช่วยกระตุ้นให้นักเรียน เกิดอารมณ์ความรู้สึกและมีความคิดสร้างสรรค์อย่างแต่งร้อยกรอง

ยุพา ขนอนคราม (2520) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่สี่" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกโดยอาศัยแนวทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดเป็นหลัก นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า 2 คน และประถมศึกษาปีที่สี่ 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกโดยนำไปให้ครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมสาธิต 100 คนทำ ผลการวิจัยพบว่า

ครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาต่างมีความเห็นว่าแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้ประกอบการสอนเขียนร้อยกรองในระดับประถมศึกษาปีที่สี่ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ครูภาษาไทยในโรงเรียนที่ทำการวิจัยยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายของแบบสอบถามซึ่งสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่สนับสนุนและเห็นคุณค่าของการจัดทำแบบฝึกเพื่อส่งเสริมการเรียนร้อยกรองสำหรับเด็กในชั้นประถมศึกษาเป็นอย่างดี

สุรีย์ โรจนสกุลพานิช (2520) ได้ศึกษาเรื่อง "วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองที่ชนะการประกวดของธนาคารกรุงเทพ" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะวรรณกรรมร้อยกรองที่ชนะการประกวดของธนาคารกรุงเทพตามแนวสุนทรียศาสตร์ ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า วรรณกรรมร้อยกรองเรื่องนิราศขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าทางด้านสุนทรียศาสตร์ครบถ้วนทั้งในด้านรูปแบบ การใช้คำดี ความดี โวหารไพเราะสะสละสวยงาม มีการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย การสร้างภาพพจน์ การสร้างประดิษฐการ ตลอดจนการสะท้อนความรู้สึกและการสร้างบรรยากาศ นับว่าเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ครบถ้วนมากที่สุด ในจำนวนวรรณกรรมร้อยกรองทั้ง 3 เล่มที่ชนะการประกวด วรรณกรรมร้อยกรองที่มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ รองลงมาคือ วรรณกรรมเรื่องนางบາป วรรณกรรมร้อยกรองเรื่องลิลิตสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นวรรณกรรมที่มีสุนทรียภาพของร้อยกรองน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามวรรณกรรมร้อยกรองทั้ง 3 เรื่อง เป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าสำหรับสังคมปัจจุบันทั้งในด้านการนำเอาเรื่อง เดิมมาประพันธ์ในรูปแบบใหม่

ประชุม เกตุแก้ว (2521) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "คำฉันท์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "คำฉันท์" สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 โดยผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "คำฉันท์" จำนวน 104 กรอบ และแบบสอบจำนวน 40 ข้อ นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน โดยทำแบบสอบก่อนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องคำฉันท์เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรส่งเสริมการแต่งคำประพันธ์ด้วยการฝึกให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์อื่น ๆ ด้วยและการใช้รูปภาพประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวคิดในการเขียนมากยิ่งขึ้น

วันเนา ยูเด็น (2521) ได้ทำวิจัยเรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่อง "การเขียนกลอน" สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 90 ตัวแรก หมายถึงการที่นักเรียนสามารถตอบคำถามในบทเรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 90 ตัวหลัง หมายถึงการที่นักเรียนทำข้อทดสอบหลังบทเรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง "การเขียนกลอน" จำนวน 100 กรอบ และข้อทดสอบ 40 ข้อ โดยทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 44 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 97.06/91.78 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนสามารถทำบทเรียนและข้อทดสอบหลังบทเรียนได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบทเรียนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2522) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกหัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้การร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านร้อยกรองสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกหัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้บทร้อยกรองร่วมสมัยเป็นแบบฉบับ พร้อมทั้งสร้างแบบสอบก่อนและหลังเรียน 2 ชุด จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 23 คน และนักเรียนโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย 40 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกหัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านร้อยกรองมีประสิทธิภาพช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนก้าวหน้ากว่าเดิม

ประเมิน เชียงเสียร (2522) ได้ศึกษาเรื่อง "วิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาในด้านชีวประวัติ ผลงาน และพัฒนาการในงานเขียนร้อยกรอง รวมทั้งวิเคราะห์วรรณกรรมในด้านรูปแบบ เนื้อหา ท่วงทำนองการแต่ง และสุนทรียรสอันเป็นลักษณะเด่นในร้อยกรองของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ สร้างสรรค์วรรณกรรมของเขาโดยมีพื้นฐานมาจากสิ่งต่าง ๆ เช่น ภูมิหลังของชีวิตวัยเด็กในชนบท ความซาบซึ้งในวรรณคดีและดนตรีไทย รวมทั้งประสบการณ์จาก

การ เป็นนักกลอนและการได้ศึกษารรณะทั้งหมดที่กล่าวนี้ผสมผสานกัน เข้าจนทำให้บทร้อยกรองของ เนาวรัตน์ เกิดความไพเราะและงดงาม ด้านรูปแบบฉันทลักษณ์พบว่า เนาวรัตน์ แต่งคำประพันธ์ โดยดำเนินตามรูปแบบฉันทลักษณ์ของกวีโบราณอย่างเคร่งครัด ด้านท่วงทำนองการแต่ง เนาวรัตน์ มีความสามารถในการเลือกใช้คำได้อย่างไพเราะ เหมาะเจาะ มีกวีโวหารก่อให้เกิดความคิด และความงามควบคู่กันไป

สุนทร เฉลิมพงศธร (2522) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยและวรรณกรรมร้อยกรองอื่น ๆ ตลอดจนการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองไทยและปัญหาในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรอง รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายและหญิง เกี่ยวกับวรรณกรรมร้อยกรองไทย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงส่วนใหญ่ชอบอ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทยและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทย นักเรียนเห็นว่าวรรณกรรมร้อยกรองไทยที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยมีคุณค่าด้านต่าง ๆ มาก ในด้านการสอนนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์สอนโดยวิธีอธิบาย เนื้อเรื่องตามหนังสือมากที่สุด นักเรียนต้องการให้อาจารย์สอนวรรณกรรมร้อยกรองไทยโดยใช้สื่อการสอนประกอบ และมีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน สภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนเห็นว่าควรปรับปรุงได้แก่ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนประสบมากที่สุดในการศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองไทยได้แก่อ่านวรรณกรรมร้อยกรองไทยแล้วไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำประพันธ์ เรื่องที่นักเรียน เสนอแนะให้บรรจุลงในหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยได้แก่ รามเกียรติ์ อิเหนา และขุนช้างขุนแผน

สุกัญญา จันทรเพ็ญ (2523) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังจากได้รับการฝึกแล้ว โดยสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์จำนวน 10 แบบฝึก และแบบสอบก่อนและหลังเรียน แล้วนำแบบฝึกและแบบสอบไปทดสอบใช้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 1 วิชาเอกภาษาไทย ซึ่งกำลังเรียนวิชาการประพันธ์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการด้านความคิดและการเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษาและ

ความไพเราะสละสลวย และด้านฉันทลักษณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ก่อนฝึกและหลังฝึกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ความแตกต่างเป็นไปในทางเพิ่มขึ้น แสดงว่าภายหลังจากการฝึกเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกแล้ว นักศึกษามีความสามารถในการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

พงษ์ศิลป์ บุญยะนิवास (2524) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อเพลงไทยร่วมสมัยสำหรับเป็นแนวทางในการสอนแต่งคำประพันธ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการแต่งคำประพันธ์ และเพื่อทราบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาการแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการนำเนื้อเพลงไทยร่วมสมัยมาเป็นแนวทางในการสอนแต่งคำประพันธ์ รวมทั้งการศึกษาแนวคิดกลวิธีการเขียนและจำแนกรูปแบบเพลงไทยร่วมสมัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาจารย์ผู้สอนการแต่งคำประพันธ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยคิดค่าเป็นร้อยละ ผลการวิเคราะห์เนื้อเพลงไทยร่วมสมัยปรากฏว่า แนวคิดของเพลงไทยร่วมสมัยมีทั้งแนวศิลปะเพื่อศิลปะและแนวศิลปะเพื่อชีวิต โดยสะท้อนภาพต่าง ๆ ของชีวิตความเป็นอยู่ ขนบประเพณี และสังคมสิ่งแวดล้อมออกมาในรูปของเพลง เนื้อเพลงส่วนใหญ่ที่วิเคราะห์พบว่ามักกล่าวถึงความรักในแง่มุมต่าง ๆ กัน เป็นเกณฑ์ โดยเลือกสรรถ้อยคำและสำนวนโวหารที่ให้ความรู้สึกหลายประการ มีทั้งความรัก ความเห็นใจ และความสนใจในเนื้อหาของเพลง ส่วนรูปแบบของเพลงส่วนใหญ่มักจะ เป็นรูปแบบของกลอนสุภาพ รองลงมาเป็นกาพย์ชนิดต่าง ๆ จากผลการวิจัยแบบสอบถามปรากฏว่า อาจารย์มีความเห็นสนับสนุนในการที่จะนำเพลงไทยร่วมสมัยมาเป็นแนวทางในการสอนแต่งคำประพันธ์ เพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายการเรียน และได้เปลี่ยนบรรยากาศ โดยเห็นควรเลือกเพลงที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน และเป็นเพลงที่มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะวิธีสอนการแต่งคำประพันธ์ อาจารย์ส่วนใหญ่จะเริ่มสอนตั้งแต่หัวข้อลักษณะบังคับทั้ง 8 ลักษณะของบทร้อยกรอง เป็นต้นไป โดยมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์ กิจกรรมที่ใช้ประกอบบทเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการอธิบายประกอบการซักถาม และแบ่งกลุ่มค้นคว้า เสนอผลงานหน้าชั้นเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่วัดผลการสอนโดยการตรวจผลงานและสังเกตความสนใจ เป็นรายบุคคล เนื้อหาสาระที่เน้นในการวัดผล คือความเข้าใจ

ความซาบซึ้ง และการแสดงออกให้เห็นคุณค่าในบทร้อยกรองของนักเรียน ปัญหาที่พบในการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ คือนักเรียนเลือกใช้คำไม่เป็น หรือใช้คำไม่ตรงตามแนวความคิดของตน ผู้วิจัยได้ เสนอวิธีการต่อนักการศึกษาและครูในการนำเพลงไทยร่วมสมัยมาใช้ เป็นแนวทางการสอนแต่งคำประพันธ์ไว้ ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยในการปรับปรุงหลักสูตรอีกด้วย

ปราณี เพชรแก้ว (2525) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครุภาคใต้" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านวรรณกรรมร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิง ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามถามนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอก ภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524 ของวิทยาลัยครู 5 แห่ง ในภาคใต้ จำนวน 300 คน เป็นนักศึกษาชาย และการจรรโลงสังคม ส่วนกลวิธีในการเขียนยังยึดถือฉันทลักษณ์โบราณอยู่ บางคนพยายามดัดแปลงโดยไม่จำกัดคณะหรือสัมผัสที่เคร่งครัดนัก และใช้คำประพันธ์หลายชนิดมาแต่งสลับกัน ด้านการใช้คำมีทั้งอ่อนหวานประณีตในการเลือกสรรคำ และการใช้คำรุนแรงหรือคำไม่สุภาพ ในด้านแนวความคิดมีทั้งยึดหลัก "ศิลปะเพื่อศิลปะ" และ "ศิลปะเพื่อชีวิต" ดังนั้น การสอนการเขียนบทร้อยกรองในปัจจุบันจึงสมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนทั้งแบบเคร่งฉันทลักษณ์และไม่เคร่งฉันทลักษณ์ เพื่อให้เด็กแสดงความคิดได้อย่างเสรี

สุจินต์ ชวนชื่น (2526) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุমান กับวิธีอุปมาน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบอนุमानกับแบบอุปมาน วิธีดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ไปทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกสอนด้วยวิธีอนุमान กลุ่มที่ 2 สอนโดยวิธีอุปมาน โดยใช้แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จำนวน 16 แผน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีระดับพื้นฐานความรู้เท่ากัน คัดเลือกโดยดูจากคามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสอนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยสอนด้วยตนเอง กลุ่มละ 24 คาบ (คาบละ 20 นาที) หลังจากนั้นวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอนุमानและอุปมานแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนวิธีอนุमान มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

มัลลิกา พูลสวัสดิ์ (2527) ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดวรรณวิจิตร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณกรรมร้อยกรองในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตรในด้าน
ต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีสอน กวการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้
สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด สำหรับตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย 58 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 290 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 15 แห่ง
ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองที่ครูเน้นใน
ระดับมากได้แก่ การที่นักเรียนสามารถอธิบายคติธรรมและข้อคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้
นอกจากนั้น เป็นการวิจารณ์และเปรียบเทียบต่าง ๆ ด้านวิธีสอน ใช้แนวทักษะสัมพันธ์มาก
ส่วนกิจกรรมมีหลายประเภท เช่น กิจกรรมในห้องเรียนได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
การให้ถอดคำประพันธ์ เป็นต้น กิจกรรมนอกห้องเรียนได้แก่ วันสุนทรภู่ วันเข้าพรรษา
 เป็นต้น สื่อการสอนที่ครูใช้ในระดับมากได้แก่ หนังสือเอกสารที่นอกเหนือจากตำราเรียน
แถบบันทึกเสียง เป็นต้น การวัดและประเมินผลใช้การตอบคำถามปากเปล่าและอภิปรายมาก
ปัญหาที่พบคือ ไม่เข้าใจความหมาย ศัพท์ยาก อ่านทำนองเสนาะไม่ถูกต้อง ไม่มีความสามารถ
ในการถอดคำประพันธ์และแต่งคำประพันธ์ นักเรียนขาดความสนใจ ควรจัดการเรียนการสอนให้
สนุกสนานและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

อำไพพรรณ พิพัฒน์พัฒนารมย์ (2529) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์งาน
เขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า เขตการศึกษาหนึ่ง" โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า เขตการศึกษาหนึ่ง
ในด้านฉันทลักษณ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร และความคิดสร้างสรรค์ โดยนำ
แบบสอบถามให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า ในเขตการศึกษาหนึ่ง จำนวน 353 คนทำ โดยใช้
เกณฑ์การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ห้าในเขตการศึกษาหนึ่ง เขียนกาพย์ยานี 11 ด้านฉันทลักษณ์อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนเนื้อหาสาระ
การใช้ถ้อยคำ กวีโวหาร ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์เกือบดี และเขียนกลอนสุภาพอยู่ใน
เกณฑ์เกือบดีในทุกด้าน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คาโรลีน แอนน์เทอร์รี่ (Carolyn Ann Terry 1972: 3973 A-3974 A)

ได้สำรวจความพอใจด้านบทร้อยกรองของเด็กระดับ 4 5 และ 6 โดยมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการคือ

1. เพื่อคัดเลือบบทร้อยกรองที่คัดเลือกสำหรับการสำรวจว่าบทไหนที่เด็กระดับชั้นปานกลาง เพลิดเพลินที่สุด
2. เพื่อทำการวิเคราะห์บทร้อยกรองที่เป็นที่ชื่นชอบที่สุดโดยพิจารณาลักษณะดังต่อไปนี้
  - ก. รูปแบบ ข. เนื้อหา ค. องค์ประกอบของบทร้อยกรองที่แท้จริง และ ง. อายุของบทร้อยกรอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการด้านบทร้อยกรองของเด็กกับระดับชั้น เพศ และชนิดของการจัดโรงเรียน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นเพื่อทำการคัดเลือกตัวอย่างในสัดส่วนที่เป็นตัวแทนตามรัฐ ระบบโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล และระดับชั้น ส่งจดหมายจำนวน 1,000 ฉบับ ไปยังอาจารย์ใหญ่ในรัฐเพนซิลวาเนีย เท็กซัส ฟลอริดา และโอไฮโอ เพื่อให้เข้าร่วมการศึกษาค้างนี้ จากจำนวนที่ได้รับกลับที่ไม่คาดหวัง 598 ฉบับ ได้สุ่มคัดเลือกโรงเรียน 45 แห่งจาก 4 รัฐเหล่านี้ ซึ่งประกอบด้วยห้องเรียน 15 ห้องในแต่ละระดับชั้นทั้งสามรวมเป็นเด็กจำนวน 1,276 คน เพื่อให้สะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดสุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็ก 422 คนจากจำนวนชั้นเรียน 42 ห้องที่ได้คืนมาจากการสำรวจ การเปรียบเทียบ 10% ของโรงเรียน 598 แห่งที่ตอบรับและ 10% ของโรงเรียนที่ไม่เข้าร่วม ซึ่งไม่ได้ต่างจากโรงเรียนที่อาสาสมัครตามระดับของการศึกษา รายได้โดยประมาณ อาชีพ และเชื้อชาติ ดังนั้นจึงพิจารณาการตอบรับของโรงเรียนที่เข้าร่วมว่าเป็นตัวแทน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านเสนอแนะบทร้อยกรองสำหรับการสำรวจตามลักษณะดังกล่าว คือ รูปแบบ เนื้อหา องค์ประกอบ และอายุของบทร้อยกรอง การใช้ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ผู้ศึกษาเลือกบทร้อยกรองครั้งสุดท้ายได้ 113 บท การดำเนินการทดสอบภาคสนามก่อนการสำรวจเพื่อจุดมุ่งหมายของการเกี่ยวพันของเครื่องมือตอบคำถาม 2 อย่าง คือ เครื่องมือ "สนูปี" (snoopy) ประกอบด้วยข้อความ 3 ข้อ และยึดตามตาราง 5 ตัวเลือกที่ยอมรับกันว่าเป็นการจำแนกที่ดีที่สุดของเครื่องมือ 2 อย่าง คือบันทึกบทร้อยกรองลงบทเพลงเคสเซ็ท และให้ฟังในช่วง 10 วัน เด็ก ๆ ตอบคำถามบทกวี 10-12 บท ในแต่ละวัน และให้เวลาฟังนานไม่เกิน 20 นาที การใช้เครื่องมือ "สนูปี" นักเรียนจะต้องวงกลมภาพและหัวข้อที่แสดงคำตอบที่ดีที่สุดต่อคำถามสำหรับบทร้อยกรองแต่ละบท เด็ก ๆ เขียนคำวิจารณ์เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่ได้ยินในแต่ละวัน บันทึกคำตอบของนักเรียนที่มีต่อบทร้อยกรองและใช้โคสแควร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลที่ได้และ

ข้อสรุปของการศึกษา มีดังนี้

1. ผลของการสำรวจแสดงให้เห็นถึงความสม่ำเสมอและความคงที่ต่อผลที่ได้จากรายงานการศึกษาด้านร้อยกรองในครั้งก่อน ๆ

2. เด็กระดับชั้นปานกลางต้องการบทร้อยกรองและโคลงตก เข่งพรรณา

3. ไฮกุ เป็นรูปแบบของบทร้อยกรองที่เด็กระดับชั้น 4 5 และ 6

ไม่ชอบ

4. องค์ประกอบของจังหวะ สัมผัส และเสียงช่วยเพิ่มความเพลิดเพลิน

ในบทร้อยกรอง

5. บทร้อยกรองที่ประกอบด้วยภาษาอุปมาภพจะไม่เป็นที่ชื่นชอบ

6. บทร้อยกรองที่ขึ้นอยู่กับการเล่นจินตนาการทั้งหมดไม่เป็นที่ชื่นชอบ

7. เด็ก ๆ พิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับอารมณ์ขัน ประสบการณ์ที่คุ้นเคย

และสัตว์ แต่อารมณ์ขันจะเป็นที่พอใจที่สุดใน 3 อย่างนั้น

8. เด็กระดับชั้นปานกลางมีแนวโน้มที่จะพอใจบทร้อยกรองร่วมสมัยที่ประกอบด้วยเนื้อหาทันสมัย และภาษาที่เป็นปัจจุบันมากกว่าบทร้อยกรองแบบที่เก่ากว่า

9. ความพอใจด้านร้อยกรองของเด็กระดับชั้น 4 5 และ 6 มีแนวโน้มที่จะต่างกันตามระดับชั้นมากกว่าความพอใจ

10. เด็กระดับชั้น 4 พอใจด้านร้อยกรองมากกว่าเด็กระดับชั้น 5 และเด็กระดับชั้น 5 พอใจด้านร้อยกรองมากกว่าเด็กระดับชั้น 6

11. ความพอใจของเด็กชายและเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะต่างกันในระดับมากกว่าประเภท อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดความแตกต่างในด้านความพอใจ การที่เนื้อหาที่มีความหมายต่อเพศหนึ่งมากกว่าอีกเพศหนึ่งดูเหมือนจะเป็นการเลือกสิ่งที่ชอบ

12. การเลือกด้านร้อยกรองของเด็กในชนบท เมืองตอนใน และชานเมือง มีแนวโน้มที่จะต่างกันในระดับมากกว่าความพอใจ

13. เด็กในเมืองตอนในมีแนวโน้มที่จะชอบบทร้อยกรองมากกว่าเด็กในชนบท และเด็กในเมือง เด็กชานเมืองมีความพอใจด้านร้อยกรองน้อยที่สุด

เคนเนท ฟรานซิส โมแรน (Kenneth Francis, Moran 1978: 4097A)

ได้ศึกษาอคติของผู้อ่านในคำตอบข้อเขียนของนักเรียนระดับ 9 คอบทร้อยกรองและร้อยแก้ว วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาผลของรูปแบบต่อคำตอบข้อเขียนของนักเรียนระดับ 9 คอบทร้อยกรองและร้อยแก้ว และเพื่อศึกษาความแตกต่างในการทำความเข้าใจของการเลือกที่มีผลต่อรูปแบบของการเลือก ปัญหาสำคัญที่จะทำการศึกษาในการศึกษานี้คือ เนื้อเรื่องของบท ร้อยกรองและร้อยแก้วที่เปรียบเทียบกันได้ตามที่กำหนดให้นี้ ขึ้นอยู่กับรูปแบบที่แตกต่างกันตามที่ได้ได้จากคำตอบข้อเขียนของกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ การดำเนินการศึกษามร้อยแก้ว 2 บท และบท ร้อยกรอง 2 บท ที่ถูกเลือกขึ้นตามความยาวและความยาวที่นำมาเปรียบเทียบกันได้โดยใช้ the Dale - Chall, the Fry and the Fog prose readability formular เพื่อประเมินความยากของบทร้อยกรองจะได้รับการเตรียมไว้เกี่ยวกับรูปแบบของย่อหน้าและรูปแบบของโคลง เพื่อนำเสนอแก่นักเรียนระดับ 9 จำนวน 68 คนที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาภาษาอังกฤษที่มีความหลากหลายในกลุ่ม บทร้อยกรองทั้ง 4 บทจะหมุนเวียนกันในรูปแบบของการพิมพ์ในกลุ่มของตัวอย่าง โดยให้ตัวอย่างแต่ละคนตอบคำถามสำหรับบทร้อยกรอง 1 บท และบทร้อยแก้ว 1 บทที่อยู่ในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำแนะนำให้ตอบคำถามโดยการเขียนอย่างอิสระสำหรับบทประพันธ์แต่ละบท และให้เขียนย่ถึงบทประพันธ์แต่ละบทโดยไม่คำนึงถึงบทประพันธ์ที่อยู่ในรูปแบบของการพิมพ์คำตอบถูกแบ่งโดยหน่วยของการคิด และหน่วยเหล่านี้จะแยกประเภทเป็น 5 ประเภทคือแบบที่ไม่มีความสัมพันธ์ แบบวรรณคดี แบบตีความหมาย แบบส่วนตัว และแบบ ประเมินผล การกล่าวย่ำจะได้รับการประเมินโดยส่วนรวมตามความถูกต้องในการถอดความบทประพันธ์โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือยังไม่ดี พอใช้ และดีมาก ตัวแปรเพิ่มเติมที่นำมาพิจารณาในการศึกษานี้คือ เพศของตัวอย่างความเข้าใจในการอ่าน โดยการวัดตาม Iowa Silent Reading Test และความแตกต่างในทัศนคติต่อการเรียนเรื่องเล่าและบทร้อยกรอง โดยการวัดตาม Purdue Master Attitude Scales ข้อค้นพบและข้อสรุป การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ splitplotfactorial $8 \times 2 \times 2 \times 2$ นำมาใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานการศึกษานี้ จากการทำการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกี่ยวกับปริมาณของหน่วยคำตอบ รูปแบบของหน่วยในระหว่างประเภทของคำตอบ หรือคุณภาพของการกล่าวย่ำ ที่ได้จากรูปแบบของการพิมพ์หรือจากปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ ความเข้าใจในการอ่าน และความแตกต่างของทัศนคติตามรูปแบบ ปฏิสัมพันธ์ลำดับที่ 4 ของเพศ ความเข้าใจในการอ่าน ความแตกต่างของทัศนคติและรูปแบบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปริมาณของหน่วยที่เกิดขึ้น เข้าใจระดับของ

หลักเกณฑ์ของนัยสำคัญที่ระดับ .08 การวิเคราะห์คุณภาพของการกล่าวอ้างว่าปฏิสัมพันธ์ลำดับ
ที่ 3 ของเพศ ความเข้าใจในการอ่านและรูปแบบ กับของความแตกต่างของทัศนคติ
ความเข้าใจในการอ่านและรูปแบบ มีนัยสำคัญที่ระดับ .09 และ .08 ตามลำดับ สรุปได้ว่า
ภายในข้อจำกัดของการศึกษา นักเรียนไม่ได้แสดงความยากลำบากในการทำ ความเข้าใจและ
การตอบคำถามต่อบทร้อยกรอง มากกว่าต่อบทร้อยแก้ว นอกจากนี้ข้อค้นพบยังให้ข้อเสนอแนะว่า
บทร้อยกรอง

ที่ใช้ในการศึกษานี้มีความเหมาะสมในการประเมินบทร้อยกรองด้วย ปฏิสัมพันธ์
ลำดับที่ 3 และที่ 4 ที่เข้าใจระดับของหลักเกณฑ์ความมีนัยสำคัญให้ข้อเสนอแนะว่า
ความแตกต่างดังกล่าวในคำตอบ และในความเข้าใจที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับรูปแบบ เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์
ที่ซับซ้อนที่ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องในประเด็นสำคัญและทิศทาง และการศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์
ดังกล่าวควรได้รับการดำเนินต่อไป

โคโรตี เจน แรนดอลล์ สुरुตะ (Dorothy Jane Randall Tsuruta
1978: 5376 A-5377 A) ได้ศึกษาคำตอบของนักเรียนวิทยาลัยชุมชนต่อบทร้อยกรอง เกี่ยวกับ
ชาติพันธุ์และวิธีนำเสนอ มีขอบเขตการวิจัย 2 ประการรวมอยู่ในการศึกษานี้คือ คำตอบของ
นักเรียนวิทยาลัยชุมชนต่อบทร้อยกรองเกี่ยวกับ आफริกัน - อเมริกัน ยุโรปเปียน - อเมริกัน
และ Hispanic - อเมริกัน และอิทธิพลที่เป็นไปได้ของการดูภาพจากวิดีโอ เทปต่อคำตอบ
มิติแรกเน้นที่การกำหนดลักษณะของพื้นฐานบางประการสำหรับการเลือกบทประพันธ์เกี่ยวกับ
ชาติพันธุ์เพื่อนำเสนอต่อนักเรียนวิทยาลัยชุมชนแทนที่จะพิจารณาประเด็นดังกล่าวในลักษณะที่เป็น
การตีความหมายบทร้อยกรองของนักเรียนและการกำหนดรูปแบบ ความสนใจของการศึกษานี้
อยู่ที่องค์ประกอบใดในบทร้อยกรองที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ถึงประสบการณ์ส่วนตัวของตน และเกิด
อารมณ์ร่วม มิติที่สองเน้นที่การดูวิดีโอ เทปของกวีที่จะต้องอ่านผลของ เขามีผลอย่างไรต่อ
คำตอบของนักเรียน การศึกษาเรื่องนี้ก็เพื่อที่จะบรรยายปฏิกิริยาเพื่อที่จะทราบได้ชัด เจนถึงวิธี
การที่จะใช้วิดีโอ เทปได้ดีที่สุดที่จะทำให้ เกิดประสบการณ์เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่เลือกขึ้นมา เพิ่มขึ้น
ความสนใจที่สำคัญของการศึกษานี้คือการรายงานและการวิเคราะห์คำตอบข้อเขียนของนักเรียน
ต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ภายหลังจากที่เราได้อ่านบทร้อยกรองที่เลือกขึ้นมาซึ่งเขียนโดยสมาชิกใน
กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกับคนตลอดจนบทประพันธ์ที่เขียนโดยสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ นอกเหนือ
จากกลุ่มของคน การดำเนินการศึกษามีนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 68 คน ได้เข้าร่วม
ในการศึกษานี้ การจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์แบ่งออกเป็นชาวคอเคเซียน 50 คน Hispanic 9 คน

คนผิวดำ 7 คน ชาวเอเชีย 1 คน และคนอเมริกันโดยกำเนิด 1 คน มีเพศหญิง 43 คน และเพศชาย 25 คน นักเรียนมีช่วงอายุตั้งแต่ 18 ปี จนถึง 47 ปี โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง นักเรียนจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม A หรือ B เป็นเวลา 2 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับทั้งวิธีการนำเสนอ 2 วิธี และบทร้อยกรองทั้งหมด 6 บท วิธีการนำเสนอที่ 1 คือการอ่านบทร้อยกรองอย่างเดียว วิธีการที่ 2 เป็นการอ่านบทร้อยกรองกับการดูเทป บทร้อยกรอง 6 บทจะถูกแบ่งออกเป็น 2 เนื้อเรื่องสำคัญ สัปดาห์ที่ 1 เนื้อเรื่องสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกชาย สัปดาห์ที่ 2 เกี่ยวกับการเผชิญกับความกดดันทางสังคมของบุคคลในแต่ละสัปดาห์นักเรียนจะได้รับการนำเสนอบทร้อยกรองด้วยวิธีการที่ 1 และวิธีการที่ 2 และต้องเขียนว่าบทร้อยกรองมีความหมายอย่างไรสำหรับเขา คำตอบจะได้รับการประมวลผลให้อยู่ในประเภทย่อย 9 ประเภท และประเภทใหญ่ 4 ประเภทของคำตอบแบบส่วนตัว แบบบรรยาย แบบตีความหมาย และแบบประเมินผล การวิเคราะห์เชิงปริมาณนำมาใช้เพื่อศึกษาความแตกต่างที่เป็นไปได้ในเนื้อหาของคำตอบสำหรับบทร้อยกรองของผู้เขียนต่างชาติพันธุ์ เนื้อเรื่องหลักและวิธีการนำเสนอ มิติหนึ่งของการวิเคราะห์เชิงคุณภาพนำมาใช้เพื่อหาความสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ มิติที่ 2 ของการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์กรณีศึกษา 36 เรื่อง เพื่อบรรยายถึงปฏิกริยาส่วนบุคคลและเชิงอารมณ์ของนักเรียนและเพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบในบทร้อยกรองที่ทำให้เกิดปฏิกริยานั้นขึ้น ผลจากการศึกษาพบว่าบทร้อยกรองอาฟริกัน-อเมริกันที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการทำให้เกิดคำตอบประเภท "คำตอบส่วนตัว" บทร้อยกรองยุโรปเขียน - อเมริกันมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการทำให้เกิดคำตอบประเภท "คำตอบแบบตีความหมาย" บทร้อยกรอง Hispanic - อเมริกัน มีแนวโน้มที่จะมีสถานะอยู่ในช่วงกลาง แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยมากกว่าบทร้อยกรองอาฟริกัน - อเมริกัน และมีค่าเฉลี่ยมากกว่าบทร้อยกรองยุโรปเขียน - อเมริกัน อย่างมีนัยสำคัญในประเภทของคำตอบแบบบรรยาย วิธีการที่ 2 และเนื้อหาหลักที่ 1 มีผลให้ได้คำตอบเกี่ยวกับความเข้าใจจากนักเรียนมากกว่า โดยปกติผู้ประมวลผลจะอ่านคำตอบของนักเรียนโดยไม่รู้สถานะทางชาติพันธุ์ของนักเรียน นักเรียนไม่ได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางชาติพันธุ์ของตนในคำตอบที่เขาให้กับวรรณคดีทางชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่ม และไม่ได้แสดงให้เห็นถึงอคติส่วนตัว เกี่ยวกับชาติพันธุ์

สรุปผล บทร้อยกรองอาฟริกัน - อเมริกัน มีความดึงดูดทางด้านอารมณ์มากกว่า บทร้อยกรองยุโรป - อเมริกัน มีความดึงดูดทางด้านเหตุผลมากกว่า เนื้อหาหลักแบบกว้าง มีประโยชน์มากที่สุดที่จะทำให้เกิดความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นธรรมคาสามัญของมนุษย์ ข้อค้นพบนี้เมื่อร่วมกับวิดีโอ เทปอาจทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ครั้งแรกกับบทร้อยกรองทางชาติพันธุ์ ได้มากกว่า คำตอบของนักเรียนวิทยาลัยชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีความยุ่งยากใจน้อยมากในเรื่องเกี่ยวกับวรรณคดี เกี่ยวกับชาติพันธุ์ (นอกเหนือจากชาติพันธุ์ของตนเอง) และที่หลีกเลี่ยงการมีปฏิกริยาทางด้านชาติพันธุ์ ทำให้ครูและนักเขียนคำราเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะปรับเปลี่ยนอย่างมีความมั่นใจมากขึ้นต่อการบูรณาการ เนื้อหาวิชา

คาโรลีน กริฟฟิท เกรย์ (Carolyn Griffith Gray 1978: 3917 A)

ได้วิเคราะห์เชิงวากยสัมพันธ์และผลของบทร้อยกรอง วิธีการทำให้เกิดการถ่ายโยงข้อมูล นักทฤษฎีเกี่ยวกับผลของวรรณคดีทุกคน เชื่อว่าวรรณคดี เป็นการแสดงออกซึ่งถ้อยคำและการแสดงออก เช่นนี้ได้รับการกำหนดรูปแบบโดยความสัมพันธ์ของคำในประโยค แม้ว่าความสัมพันธ์ของคำในประโยคจะมีความสำคัญต่อการวางแผนแต่ยังไม่มีการศึกษาใดในปัจจุบันที่ใช้ทฤษฎีทางด้านภาษาที่เกี่ยวกับการถ่ายโยงข้อมูลกับผลของบทร้อยกรองประการแรก การศึกษานี้อธิบายและทบทวนการอภิปรายที่สำคัญเกี่ยวกับวรรณคดีโดยนักภาษาศาสตร์ทางการถ่ายโยงข้อมูลและกำหนดระเบียบวิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับผู้แต่งวรรณคดีประการที่ 2 การศึกษานี้แสดงถึงระเบียบวิธีนี้โดยการวิเคราะห์บทร้อยกรอง 4 บท ของ Sylvia Plath ที่ได้รับการคัดเลือกให้ใช้ในคำราเรียนและที่อื่น ๆ ประการที่ 3 โดยการเปรียบเทียบผลของการวิเคราะห์กับวิธีการที่สำคัญอื่น ๆ การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่แสดงออกมาเป็นคำพูดโดยวิธีการนี้ ประการสุดท้ายการศึกษานี้ได้หาความสัมพันธ์ของผลของการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ด้านการถ่ายโยงข้อมูลกับความต้องการโดยเฉพาะเจาะจงของผู้แต่ง

บาร์บารา แอนน์ เรย์ (Barbara Ann Reamy 1978: 6053 A) ได้ศึกษา

คำตอบที่เปลี่ยนแปลงไปต่อวิธีการ เสนอบทร้อยกรอง 3 วิธีการที่พบในการเขียนของนักเรียนมัธยมปลาย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการสอนการประพันธ์ 3 วิธีที่กำหนด (ไสทท์ศนศึกษา บรรยาย และสังคมจิตวิทยา) และประเภทของคำตอบข้อเขียนที่ได้จากนักเรียนระดับ 11 สำหรับวิธีการเสนอแต่ละวิธี คำถาม 4 ข้อได้ตั้งขึ้นคือ 1. มีความแตกต่างหรือไม่ในคำตอบต่อบทร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการที่แตกต่างกันทั้ง 3 วิธี 2. อะไร

คือความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของคำตอบของนักเรียนต่อบทร้อยกรองกับระดับการอ่านของนักเรียน

3. อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของคำตอบของนักเรียนต่อบทร้อยกรองกับเพศของนักเรียน

4. อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของคำตอบของนักเรียนต่อบทร้อยกรองกับประเภทของคำถามของแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาประกอบด้วยนักเรียนมัธยมปลายในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่แถบชานเมืองจำนวน 128 คน บทร้อยกรอง 6 บท ได้นำมาสอนแก่นักเรียนเป็นเวลาติดต่อกัน 6 วัน วิธีการสอน 3 วิธีได้นำมาใช้สอน บทร้อยกรอง และวิธีการสอนได้นำมาใช้โดยครู 3 คนที่ทำงานกับแต่ละกลุ่ม เนื้อที่ครูแต่ละคนจะใช้บทร้อยกรองแต่ละบทและวิธีการสอนแต่ละวิธีในการสอนที่แตกต่างกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลสะสมใด ๆ ขึ้น นักเรียนแต่ละคนจะต้องอ่านบทร้อยกรองแต่ละบท ได้รับการสอน และให้คำตอบ เป็นข้อเขียนในบทร้อยกรองแต่ละบท คำตอบได้รับการนิยามว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่ประกอบ เป็นปฏิกิริยาต่อบทร้อยกรอง ผู้ที่ทำการศึกษาคืออ่านข้อเขียนแต่ละชิ้น และแยกประเภทการให้คำตอบแต่ละชิ้น โดยระบบการจำแนกประเภทที่พัฒนาขึ้นโดย James Squire ใน *The Responses of Adolescents While Reading Four Short Stories* ครูกลุ่มละ 25 คนจะอ่านบทร้อยกรองทั้ง 6 บท และสร้างคำถามคนละ 3 คำถามสำหรับบทร้อยกรองแต่ละบท คำถามเหล่านี้จะถูกจัดประเภทแบบเดียวกับที่พัฒนาขึ้นโดย Squire การทดสอบโคสแควร์ได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาความแตกต่างในการให้คำตอบของนักเรียนกับวิธีการสอน เพศ ระดับการอ่าน และประเภทของคำถามที่ครูสร้างขึ้น ผลของการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคำตอบของนักเรียนกับวิธีการสอนที่ใช้สำหรับวิธีการทางสถิติศึกษา จำนวนส่วนมากที่สุดของคำตอบอยู่ในรูปของประเภทการตีความหมาย การบรรยาย และการตัดสินใจตามที่กำหนด สำหรับวิธีการบรรยาย คำตอบส่วนมากที่สุดอยู่ในประเภทของการตัดสินใจเชิงวรรณคดี การตีความหมาย และคำตอบเชิงวรรณคดีสำหรับวิธีการเชิงสังคมจิตวิทยา คำตอบส่วนใหญ่อยู่ในประเภทของการตีความหมาย การตัดสินใจเชิงวรรณคดีและการผูกพันกับตัวเอง ไม่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างประเภทของคำตอบของนักเรียนกับระดับการอ่านของนักเรียนหรือเพศของนักเรียน พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างประเภทของคำตอบของนักเรียนกับประเภทของคำถามแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น

คาโรลีน โจเซฟิน ฮีน แมกคอลล (Carolyn Josephine Hein McCall 1979: 4401 A) ได้ศึกษาความสนใจของเด็กในบทร้อยกรองที่เป็นผลจากประสบการณ์ทางด้านการประพันธ์บางประการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสนใจในบทร้อยกรองของเด็กในระดับต่าง ๆ ที่เกิดจากการมีประสบการณ์บางประการกับบทร้อยกรอง การศึกษานี้ตั้งปัญหาไว้ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาว่าประสบการณ์การฟังบทร้อยกรอง การเขียนบทร้อยกรอง การแสดงละครตามบทร้อยกรอง การตีความหมายบทร้อยกรอง เชิงศิลปะ และการพูดบทร้อยกรอง จะทำให้ความสนใจในบทประพันธ์ของเด็กมากที่สุด ดำเนินการศึกษาโดยสร้าง เครื่องมือ pre - post test "แบบสำรวจความสนใจในบทประพันธ์" และหน่วยการสอนบทประพันธ์สำหรับครูเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระหว่างทำการศึกษา และเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนระดับ 4 5 และ 6 ห้อง 1 2 3 และ 4 จำนวน 140 คน ผลของการศึกษายืนยันว่าความสนใจในบทร้อยกรองจะเพิ่มขึ้นถ้านักเรียนมีความคุ้นเคยและมีประสบการณ์ต่าง ๆ ต่อบทร้อยกรองในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา และพบว่าประสบการณ์ทั้งหมดที่มีต่อบทร้อยกรองไม่ทำให้ความสนใจเพิ่มขึ้น การฟังบทร้อยกรองทำให้ความสนใจของเด็กเพิ่มขึ้นมากที่สุดในทุกระดับชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างชอบฟังบทร้อยกรองที่มีสัมผัสคล้องจองมากกว่าบทร้อยกรองที่ไม่มีสัมผัสคล้องจอง เมื่อให้เด็กเลือกจะพอใจฟังบทร้อยกรองมากกว่าเรื่องเล่า การพูดหรืออ่านออกเสียงบทร้อยกรองมีผลทำให้เกิดการเพิ่มน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบอ่านบทร้อยกรองดัง ๆ กับเพื่อนหรืออ่านให้เพื่อนฟัง การแสดงละครตามบทร้อยกรองมีผลสำเร็จในเด็กระดับ 4 มากกว่าเด็กระดับ 5 หรือ 6 ประสบการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างชอบคือการรวมศิลปะเข้ากับบทร้อยกรอง นักเรียนวาดภาพประกอบบทร้อยกรองตลอดเวลาของการทดสอบ 3 สัปดาห์ เด็กในระดับต่าง ๆ ชอบเขียนบทร้อยกรองแต่มักเห็นว่าเป็นเรื่องยาก และเด็กชอบเขียนบทร้อยกรองที่เป็นไปตามโครงสร้างมากกว่าเขียนโดยอิสระ คะแนน pre - post test ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายเพิ่มมากขึ้นกว่าเพศหญิง 2 เท่า คะแนนของเด็กชายระดับ 6 เพิ่มขึ้นมากที่สุด คะแนนของเพศหญิงจะเพิ่มขึ้นในช่วงท้ายของการศึกษา นักเรียนระดับ 4 มีความสนใจเพิ่มขึ้นมากที่สุด ตามด้วยเด็กระดับ 6 และ 5 ทุกชั้นเรียนมีความสนใจเพิ่มขึ้นโดยดูจากคะแนน pre - post test ผู้ศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า เพื่อให้ความสนใจในบทร้อยกรองของเด็กยังคงอยู่ จำเป็นต้องอาศัยความถี่และความหลากหลายของประสบการณ์กับบทร้อยกรอง เด็กระดับต่าง ๆ จะต้องมีความคุ้นเคยกับบทร้อยกรองทุกประเภทและทุกรูปแบบ ครูควรนำบทร้อยกรองเสนอแก่เด็กโดยการให้เด็กฟังบทประพันธ์หลาย ๆ บท ไม่ควรคาดหวังว่าเด็กจะเรียนบทร้อยกรองได้เองจนกว่าเขาจะมี

ประสบการณ์ตรงกับบทร้อยกรอง ควรให้เด็กได้อ่านบทร้อยกรองในศูนย์สื่อการศึกษาและในชั้นเรียน ศูนย์บทร้อยกรองควรประกอบด้วยบทร้อยกรองสมัยใหม่และสมัยเก่า สถาบันฝึกอบรมครูควรให้เวลามากขึ้นในการเตรียมนักเรียนระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อให้สอนการเขียนบทร้อยกรองในโรงเรียนประถมศึกษา ควรให้นักศึกษาระดับปริญญาฝึกสอนการเขียนบทร้อยกรองเพื่อที่เขาจะได้สามารถพัฒนาทักษะในการสอนให้ดีขึ้น

โคโรธี อิสราเอล ลองแมน (Dorothy Israel Longman 1979: 4416 A)

ได้ศึกษาเรื่องความชอบในบทร้อยกรองของนักเรียนชายและหญิงระดับ 7 และระดับ 12 และความสัมพันธ์ของความชอบกับความรู้เกี่ยวกับเพศของผู้ประพันธ์ การศึกษานี้เน้นความสำคัญของผลของเพศต่อการสนองตอบต่อวรรณคดีของนักเรียน โดยทดสอบการสนองตอบของนักเรียนมัธยมระดับ 7 และ 12 ในโรงเรียนชานเมือง จำนวน 200 คน ตอบทประพันธ์ 8 เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าความรู้เกี่ยวกับเพศของผู้ประพันธ์จะมีผลสนองตอบต่องานเขียนของผู้ประพันธ์คนนั้นหรือไม่ และเพื่อศึกษาว่าเมื่อนักเรียนรู้เพศของผู้ประพันธ์แล้ว ความเป็นวัยรุ่นจะมีอิทธิพลต่อการสนองตอบหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประชากรสุ่มมาจำนวนชั้นละครั้งหนึ่งจะได้รับหนังสือบทร้อยกรองที่มีชื่อผู้ประพันธ์ อีกครั้งหนึ่งจะได้รับหนังสือที่ไม่มีชื่อผู้ประพันธ์ นักเรียนระดับ 7 และนักเรียนระดับ 12 จะได้รับบทร้อยกรองที่แตกต่างกัน หนังสือบทร้อยกรองถูกสุ่มมาใช้ในการทดสอบ 200 เล่ม กลุ่มตัวอย่างจะให้การสนองตอบโดยการประมาณค่าบทร้อยกรองตามความชอบของตนใน 5 ระดับ ผลการศึกษาพบว่า เพศของผู้ประพันธ์ไม่มีบทบาทในการสนองตอบของนักเรียนมัธยมศึกษาต่องานของผู้ประพันธ์ นักเรียนหลังวัยรุ่นมีการตัดสินใจที่เข้มงวดน้อยกว่านักเรียนก่อนวัยรุ่น และนักเรียนทั้งหมดชอบบทประพันธ์ของผู้ประพันธ์เพศหญิงมากกว่า ผู้ศึกษาเรื่องนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า การศึกษาในอนาคตควรเน้นที่เพศของผู้ประพันธ์เพื่อที่ว่าถ้ามีความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ประพันธ์กับการประมาณค่าให้กับงานแล้ว ความสัมพันธ์นี้จะมีความชัดเจน และควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลของเพศต่อการตอบสนองต่อวรรณคดีของนักเรียนในกลุ่มประชากรต่าง ๆ ในแต่ละเชื้อชาติ และในแต่ละประเภทของการสนองตอบ และควรมีการศึกษาถึงผลต่อการสนองตอบของวิธีการสอนที่ทำให้เกิดความสนใจในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยวิเคราะห์ระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง

เบอร์นาร์ พอล ฟอลตา (Bernarr Paul Folta 1979: 3166 A)

ได้ศึกษาผลของแนวทาง 3 ประการต่อการสอนการประพันธ์แก่นักเรียนระดับ 6 มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่านักเรียนในระดับ 6 อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญในการพัฒนาทักษะพื้นฐานใน

การตีความหมายของภาษา เปรียบเทียบที่ใช้ในการประพันธ์ร้อยกรอง อย่างไรก็ตามยังมีข้อมูล
 ที่เสนอว่า เด็กต้องการรูปแบบ เฉพาะของการแนะนำในการเรียนรู้วิธีที่จะเข้าถึงการตีความหมาย
 บทร้อยกรอง ทั้งนี้เพราะ เหตุจากลักษณะของการที่เขาต้องพึ่งพาการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
 การศึกษานี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของระบบ เสริมการสอน 3 ประการที่ใช้ในการแนะนำเด็ก
 นักเรียนระดับ 6 ในการตีความหมายภาษา เปรียบเทียบในบทร้อยกรอง ระบบ เสริมระบบที่ 1
 (การทดลอง A) เป็นการให้ครูประจำชั้นให้คำแนะนำด้วยคำพูดของตนเอง ระดับที่ 2
 (การทดลอง B) เป็นการให้การเสริมการสอนจากภายนอกโดยผ่านสื่อที่กำหนดให้ประกอบการ
 แนะนำโดยใช้คำพูดของครู ระบบที่ 3 (การทดลอง C) เป็นการเสริมภายในโดยการใช้ครูที่
 เป็นกวี จะทำให้ชั้นเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการแนะนำที่เป็นแบบฉบับ นอกจากนี้
 นี้ยังมีกลุ่มควบคุมพิเศษ (การทดลอง D) ที่ไม่ได้รับการสอนใดในการสนองต่อการใช้ภาษา
 เปรียบเทียบในบทร้อยกรองอีกด้วย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้มาจากนักเรียนระดับ 6
 ในโรงเรียนต่าง ๆ 3 โรงเรียนใน "Tippecanoe County Indiana โดยการใช้วิธีการสุ่ม
 ตัวอย่างและการจับคู่ภายในระบบของโรงเรียน ผู้ที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้จำกัดหมายเลขของกลุ่ม
 ตัวอย่างไว้ตั้งแต่หมายเลข 720 ถึง 272 ในชั้นเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกัน 12 ชั้นเรียน แต่ละการ
 ทดลองจะประกอบด้วย 3 ชั้นเรียน และมีนักเรียน 68 คน ตัวแปรอิสระในการศึกษานี้ได้แก่วิธี
 การของการเสริมการสอน ตัวแปรตามได้แก่คะแนนดิบของคำตอบของนักเรียนที่ตอบแบบทดสอบ
 ชุด B ของ "A Look at Literature" จำนวน 11 ข้อ ที่สำคัญเกี่ยวข้องโดยเฉพาะ
 กับการตีความหมายภาษา เปรียบเทียบในบทร้อยกรอง กลุ่มการสอนการประพันธ์ทั้ง 3 กลุ่มจะได้
 รับแบบวิธีการสอนแบบเดียวกัน และได้รับชุดบทร้อยกรอง 24 บท ชุดเดียวกันที่ครูจะเลือกขึ้นมา
 16 บท เพื่อสอนในช่วงเป็นเวลา 8 วัน จากการวิเคราะห์คะแนน pre - test สำหรับ
 ชุด A ของ "A Look at Literature" พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม
 การทดลอง จากการวิเคราะห์คะแนน post - test พบว่าไม่มีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มการทดลอง
 ในคำตอบของ เด็ก เกี่ยวกับระดับทักษะการอ่าน แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม
 ทดลองในคำตอบของ เด็กที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับการตีความหมายของภาษา เปรียบเทียบในบท
 ร้อยกรอง จากผลของคะแนนสำหรับการวัดหัวข้อสำคัญ 11 ข้อ พบลำดับของคะแนนเฉลี่ยดังต่อ
 ไปนี้ การทดลอง C ครูที่เป็นกวีสูงสุด การทดลอง B สื่อและครู การทดลอง D ควบคุม
 การทดลอง A ครูต่ำที่สุด การทดสอบ The Newman Keuls พบว่าความแตกต่างระหว่างการ

ทดลอง A กับ B และระหว่าง A กับ C มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ความแตกต่างอื่น ๆ ทั้งหมดระหว่างกลุ่มการทดลองไม่มีนัยสำคัญทั้งสิ้น ข้อค้นพบดังกล่าวให้ข้อเสนอแนะว่าเด็กเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีการเสริมภายในหรือเสริมภายนอกมากกว่าในชั้นเรียนที่ไม่มีระบบการเสริมที่เป็นแบบฉบับ จากข้อมูลที่ได้จากกรีและครูปรากฏว่าการทดลอง และ ให้ประเภทของกิจกรรมที่เป็นเชิงประสบการณ์มากกว่า ในขณะที่การทดลอง A ให้กิจกรรมเชิงอ้างอิงเชื่อมโยงในการเข้าถึงบทประพันธ์มากกว่า ครูในการทดลอง B จะได้รับฟิล์ม 2 ม้วน สไลด์ 20 แผ่น และรูปถ่ายสีโปร่งใสที่คงใช้เครื่องฉายดู 16 รูป เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้ตีความหมายของรูปภาพที่เป็นสัญลักษณ์ และเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ความตั้งใจ เครียดในบทประพันธ์โดยผ่านภาพที่มีความหมายในทางตรงข้าม กรีในการทดลอง C จะสอดแทรกเข้าไปในการแลกเปลี่ยนการอภิปรายถึงระดับของการให้ความหมายซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาเขียนกับภาษาสัญลักษณ์ที่เป็นการเคลื่อนไหวของโยงใยความหมายที่มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ วิธีการที่ใช้โดยครูมักมีพื้นฐานอยู่บนการแนะนำเชิงอ้างอิง ซึ่งครูมักจำกัดการตอบและบางครั้งก็บอกคำตอบเสียเอง

ยูจีนียา รูธ บอลล์ (Eugenia Ruth Ball 1979: 1986 A - 1987 A)

ได้ศึกษาผลของหน่วยการสอนร้อยกรอง ที่กำหนดรูปแบบไว้แล้วต่อผลทางด้านพุทธิพิสัยและการสนองตอบด้านอารมณ์ของเด็กนักเรียนระดับ ๑ วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อศึกษาว่าหน่วยของการศึกษาร้อยกรองที่กำหนดไว้จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านพุทธิพิสัยโดยไม่ทำลายการเจริญเติบโตทางด้านอารมณ์ในการชื่นชมกับบทร้อยกรองของนักเรียนระดับ ๑ หรือไม่ ในการศึกษานี้ ผลสัมฤทธิ์ทางด้านพุทธิพิสัย หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถวัดวัตถุประสงค์ได้ และการเจริญเติบโตทางด้านอารมณ์หมายถึงการแสดงออกที่ได้จากคำตอบของนักเรียนคือ เครื่องมือสำรวจที่กระทำก่อนและหลัง วัตถุประสงค์เพิ่มจากนี้คือเพื่อศึกษาดูว่าครูที่ไม่เต็มใจสอนร้อยกรองจะสามารถดำเนินการสอนตามหน่วยการสอนได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ นักเรียนระดับ ๑ จำนวน ๘ กลุ่มที่มีความหลากหลายภายในกลุ่มได้ถูกกลุ่มเลือกขึ้นมาและได้รับการกำหนดให้มี ๓ กลุ่มของ 2 ชั้นเรียน แต่ละกลุ่มได้รับการทดลองและการทดสอบในขณะที่อีก 1 กลุ่มของ 2 ชั้นเรียนไม่ได้รับการทดลองและมีลักษณะเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มทดลองแต่ละกลุ่มจะได้รับการดำเนินการตามลำดับขั้นของการพัฒนาทางร้อยกรองที่ใช้เนื้อหาาร่วมกัน รูปแบบของการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นตัวแทนที่ไม่ได้ควบคุม วัตถุประสงค์สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางด้านพุทธิพิสัยได้รับการกำหนดโดยผู้เขียนตามความคาดหวังของครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน

มัธยม สำหรับทักษะต่ำสุดทางด้านร้อยกรองที่จะต้องมีเมื่อจบการศึกษาระดับ 9 การทดสอบก่อน และหลังประกอบด้วยข้อกำหนด 5 ข้อเกี่ยวกับภาษาวรรณคดี และ 5 ข้อเกี่ยวกับโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน null hypotheses เกี่ยวกับผลทางด้านพุทธิพิสัยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ และผลการทดลองที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม จะได้รับการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ .01 การสำรวจทัศนคติที่กระทำก่อนและหลังจะได้รับการกระทำและใช้วิธีวิเคราะห์โคสแควร์ เพื่อประเมินผลการทดลองที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแสดงให้เห็นถึงผลทางด้านพุทธิพิสัยที่มีนัยสำคัญสำหรับกลุ่มทดลองเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการทดลอง แต่ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญของการทดลองต่าง ๆ เกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางด้านพุทธิพิสัยในระหว่างกลุ่มทดลอง จากการวิเคราะห์โคสแควร์ไม่พบผลอย่างมีนัยสำคัญของการทดลองต่อการสนองตอบทางด้านอารมณ์ จากการศึกษาสรุปได้ว่าหน่วยการสอนร้อยกรองที่กำหนดไว้แล้ว ทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางด้านพุทธิพิสัยอย่างมีนัยสำคัญโดยไม่ทำให้เกิดผลตรงข้ามทางด้านอารมณ์ต่อทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับร้อยกรอง นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่าครูที่ไม่เต็มใจสอนร้อยกรอง สามารถสอนตามหน่วยการสอนได้อย่างประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน มีข้อเสนอแนะที่สำคัญว่าการวิจัยต่อไปควรกระทำเพื่อศึกษาวิธีการสอนที่เป็นไปได้ที่จะทำให้อร้อยกรองมีความหมายและเชื่อถือได้สำหรับเด็ก

เกเยล คอทสัน ลอราดันน์ (Gayle Dodson Lauradunn 1980: 2914A)

ได้ศึกษาการพัฒนาและการประเมินผลเนื้อหาหลักสูตร เพื่อใช้สอนนักเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิงโดยผ่านทางการใช้ร้อยกรอง การศึกษานี้เป็นการพัฒนาและทดสอบเนื้อหาหลักสูตร เพื่อใช้สอนนักเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิง โดยผ่านทาง การใช้ร้อยกรอง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 4 ประการคือ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการสอนนักเรียนมัธยมศึกษาให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีโดยผ่านทาง การใช้ร้อยกรองของสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 20 เพื่อพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรเพื่อทำให้อวัตถุประสงค์บรรลุผล เพื่อประเมินประสิทธิภาพของเนื้อหา และเพื่อเสนอแนะวิธีการในการปรับปรุงหลักสูตรและในการบรรยายขอเขตการวิจัยเกี่ยวกับวัยรุ่น และแบบฉบับของบทบาทระหว่างเพศ สมมติฐาน 5 ข้อที่ช่วยในการประเมินผลหลักสูตรได้แก่ 1. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์ร่วมกับกลุ่มควบคุมในเรื่องทัศนคติต่อบทบาทของเพศหญิง 2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มประสบการณ์ร่วมในเรื่องทัศนคติต่อบทบาทของเพศหญิงระหว่างคำถามเกี่ยวกับ

ทัศนคติที่ถามภายหลังทันที และที่ถามภายหลัง เมื่อถึงช่วงเวลา 3. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์ในเรื่องทัศนคติต่อบทบาทของเพศหญิง จากแบบสอบถามที่กระทำภายหลังทันที เมื่อพิจารณาร่วมกับคำถามที่กระทำก่อน เกี่ยวกับทัศนคติในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มหนึ่ง 4. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์เกี่ยวกับแบบสอบถามที่กระทำภายหลัง เมื่อถึงช่วงเวลาในเรื่องทัศนคติต่อบทบาทของเพศหญิง เมื่อพิจารณาร่วมกับคำถามที่กระทำก่อน เกี่ยวกับทัศนคติในกลุ่มประสบการณ์กลุ่มหนึ่ง และ 5. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์รวมและกลุ่มควบคุมในเรื่องทัศนคติต่อบทบาทของเพศหญิงจากแบบสอบถามที่กระทำก่อน หลักสูตรทั้งฉบับที่ประกอบด้วยบทเรียนที่ยึดหยุ่นได้ 34 บท ได้รับการจัดลำดับความก้าวหน้าจากความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของเพศหญิงไปจนถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระยิ่งขึ้น หลักสูตรตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของวัตถุประสงค์มิติต่าง ๆ และโอกาสในการเรียนรู้ของหลักสูตรทั้งฉบับถูกนำมาใช้กับชั้นเรียน 2 ชั้นเรียน นอกจากนั้นยังใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตรในการเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนจากการแบ่งแยกทางเพศมากกว่าไปสู่การแบ่งแยกทางเพศน้อยลง นักเรียน 2 กลุ่มได้รับประสบการณ์ตามหลักสูตร กลุ่มแรกจะตอบแบบสอบถามที่ถามก่อนและหลัง กลุ่มที่ 2 จะตอบเฉพาะแบบสอบถามที่ถามหลัง กลุ่มที่ 3 จะไม่ได้รับประสบการณ์ตามหลักสูตร และตอบเฉพาะแบบสอบถามที่ถามหลัง ผลจาก 3 กลุ่มจะถูกนำมาเปรียบเทียบกัน การวิเคราะห์ที่ใช้ข้อมูล 3 ประเภท คือคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติต่อบทบาทของผู้หญิงจากแบบสอบถามที่ถามก่อนและที่ถามหลัง ความคิดเห็นของนักเรียนจากบันทึกของเขา และคำแนะนำของผู้ร่วมการศึกษาและผู้สังเกต ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรไม่มีผลเมื่อพิจารณาเฉพาะโดยสมมติฐาน ที่ไม่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทัศนคติรวมของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของเพศหญิง อย่างไรก็ตามข้อค้นพบเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนเพศชายกับเพศหญิง (.001) ผลการศึกษานี้มีความสำคัญเพราะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของหลักสูตรในการทำให้เกิดความตระหนักขึ้นในเพศหญิงอายุน้อย ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้หญิง นอกจากนั้นข้อมูลอื่น ๆ (บันทึกของนักเรียน ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมการศึกษาและผู้สังเกต และการวิเคราะห์แบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และตามข้อกำหนด) แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทระหว่างเพศการศึกษานี้เป็นการ เริ่มต้นสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการวิจัยต่อไปเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความตระหนักให้เกิดขึ้นในวัยรุ่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทระหว่างเพศ แนวทางสำหรับการวิจัยที่จะกระทำต่อไป เกี่ยวกับทัศนคติและการรับรู้ของนักเรียนหญิงและชายเกี่ยวกับความต้องการของพวกเขาและเกี่ยวกับทัศนคติของครู

คือนักเรียนเพศชายและเพศหญิง และต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทระหว่างเพศ กล่าวโดยเฉพาะ การศึกษาระยะยาวโดยใช้หลักสูตรนี้หรือหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน ควรจะแสดงให้เห็นชัดเจนถึงผล ที่ถูกต้อง แน่นนอน ของเนื้อหาในการเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียน การศึกษานี้ยังได้ให้ข้อเสนอ เกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้กับหลักสูตรมากกว่าที่จะเสนอวิธีการในการใช้หลักสูตร เช่นการใช้ รูปแบบศิลปะอื่น ๆ หรือใช้เนื้อหาวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

แพทริเซีย แอน โคโม (Patricia Anne Comeaux 1980: 1373 A)

ได้ศึกษาการเรียนการสอนการประพันธ์ของเด็ก วิธีการเรียนรู้ การท่องปากเปล่าซึ่งเป็นวิธีการที่ครู ใช้ในการสอนวรรณคดี ถือว่าการดำเนินการสอนเป็นวิธีการของการให้ประสบการณ์และทำให้มีความ ชื่นชมและมีความเข้าใจในวรรณคดี การศึกษานี้เป็นการให้พื้นฐานทางทฤษฎีสำหรับวิธีการ สอน เกี่ยวกับการประพันธ์สำหรับเด็กโดยที่ข้อกล่าวอ้างว่าเด็กสามารถได้รับประสบการณ์ มีความ ชื่นชม และมีความเข้าใจในบทร้อยกรองมากขึ้นโดยผ่านผลงานของตนเอง นอกจากนั้น การศึกษานี้ ยังอ้างว่าทักษะทางด้านภาษาของเด็กสามารถที่จะเพิ่มพูนขึ้นได้โดยผ่านประสบการณ์ในการแต่ง บทร้อยกรอง เพื่อที่จะให้พื้นฐานทางทฤษฎีสำหรับการสอนการประพันธ์ร้อยกรองของเด็ก บทที่ 2 ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการสอนโดยการท่องปากเปล่ากับทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีเรียนรู้ ของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษา ทฤษฎีของ Jean Piaget เกี่ยวกับพัฒนาการทาง ด้านสติปัญญาและทฤษฎีของเขาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษาของเด็กจะได้รับการ ทดสอบ เพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและภาษาในการเรียนรู้ของ เด็ก บทที่ 2 จึงทดสอบต่อไปถึงงานวิจัยในเรื่องเดียวกันของ Jerome Bruner, Lev Vygotsky และ Maurice Merleau - Ponty ด้วย เพื่อการบรรยายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอนกับบทร้อยกรองในลักษณะของการดำเนินการสอน และเพื่อบรรยายว่าภาษามีผลต่อการสอน อย่างไร บทที่ 2 จึงศึกษาทฤษฎีการสอนด้วยการท่องปากเปล่า บทที่ 3 เป็นการทำให้เห็นชัดเจน ขึ้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสอนกับการเรียนรู้เพื่อใช้กับเด็กและในเรื่องการประพันธ์ร้อยกรอง ซึ่งเป็นโครงสร้างเฉพาะของภาษา ทำให้มีวิธีการหลายประการสำหรับเด็กในการเพิ่มพูนทางด้าน ภาษาและในการขยายโลกของความรู้ การเขียนร้อยกรอง เป็นการกระทำทางด้านการพูด ในการพูดภาษาร้อยกรอง เด็กจะได้ใช้ภาษาที่เต็มไปด้วยความหมายและมีนัยสำคัญที่สุด เด็กจะได้ เรียนรู้คำเปรียบ เทียบในฐานะที่เป็นพลังที่ทำให้ภาษามีความสัมพันธ์และจังหวะที่เป็นพลังที่ทำให้ ภาษามีความรู้สึกเป็นพิเศษ ในการเรียนร้อยกรอง เด็กจะได้เรียนรู้คำใหม่ ๆ ความหมาย

ใหม่ ๆ (ทั้งความหมายที่แสดงความรู้สึกและที่บรรยายความ) และได้รับประสบการณ์ถึงความสำคัญที่ท่าทาง (แสดงความรู้สึกออกมาในเสียงและทางร่างกาย) แสดงความหมายออกมาในภาษาพูด การเรียนการเขียนร้อยกรองเป็นวิธีการส่วนรวมของการเรียนรู้ที่เด็กจะได้เกี่ยวข้องกับคำรงค์ชีวิตโดยผ่านประสบการณ์จากบทร้อยกรอง เมื่อเด็ก ๆ ได้เรียนรู้ภาษาและท่าทางของบทร้อยกรองในการเรียน เขาจะรู้ถึงสิ่งที่บทร้อยกรอง หมายความว่าจนถึงวิธีการที่บทร้อยกรองให้ความหมาย บทร้อยกรองให้ความรู้สึกอย่างไร มีผลอย่างไร และทำอะไร การเรียนเป็นวิธีการเชิงประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เด็กค้นพบและสร้าง เป็นโลกของการค้นพบความรู้ของตน บทที่ 4 เป็นการบรรยายถึงว่าเด็กได้ค้นพบและสร้างโลกของความรู้ได้อย่างไรโดยผ่านการเรียนการเขียนร้อยกรอง บทนี้เป็นการบรรยายความเป็นไปได้ในการสอนการเขียนร้อยกรองสำหรับเด็กโดยการให้ภาพของ 1. ประสบการณ์ทางการเขียนร้อยกรองสำหรับเด็กนักเรียนระดับ 1 และระดับ 2 2. ประสบการณ์ทางการเขียนร้อยกรองสำหรับเด็กนักเรียนระดับ 3 และระดับ 4 3. ประสบการณ์ทางการเขียนร้อยกรองสำหรับเด็กนักเรียนระดับ 5 และระดับ 6 บทนี้เสนอแนะวิธีการสำหรับครูที่จะแนะนำเด็กให้ได้รับประสบการณ์จากบทร้อยกรอง ด้วยตนเองและบรรยายถึงสิ่งที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์นั้น

มาธา พูลส์ ซิมมอนส์ (Martha Pooles Simmons 1980: 3417 A)

ได้ศึกษาความต้องการในด้านบทร้อยกรองของนักเรียนระดับชั้นปานกลาง จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้เพื่อพิจารณาบทร้อยกรองที่คัดเลือกไว้ในด้าน 1. ความต้องการด้านบทร้อยกรองของเด็กในชั้นประถมที่อยู่ระดับชั้นปานกลาง 2. ความสัมพันธ์ท่ามกลางความต้องการในด้านกวีของกลุ่มต่าง ๆ ที่ยึดตามระดับชั้น เพศ และลำดับอายุ 3. ประเภทของบทร้อยกรองที่ชอบมากที่สุดและน้อยที่สุดของกลุ่มเด็กทั้งหมด และกลุ่มที่ยึดตามระดับชั้น เพศ และลำดับอายุ 4. เหตุผลที่ให้ของกลุ่มต่าง ๆ สำหรับการชอบมากที่สุดและน้อยที่สุด ประชากรในการศึกษานี้ประกอบด้วยเด็กจำนวน 271 คนจากชั้นเรียนระดับ 4 5 และ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่งในระบบโรงเรียนเมืองทัสกาลาชา ในรัฐอลาบามา เหตุที่เลือกโรงเรียนเหล่านี้เนื่องจากมีจำนวนชั้นเรียนโดยประมาณที่สมดุลงตามปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ ชาติพันธุ์ และวิชาการ การเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษานี้คือการเปิดเทปบทร้อยกรอง 6 ชิ้นทุกวันเป็นเวลา 20 วันในห้องเรียนแต่ละห้อง หลังจากฟังเทปบันทึกเสียงแล้ว ให้เด็ก ๆ เขียนคำตอบในแบบฟอร์มการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคทางสถิติ ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์ความคงที่ ผลที่ได้จากการ

- ศึกษานี้คือ 1. จากจำนวนคำตอบรวม เด็ก ๆ ชอบบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มากที่สุด โดยเฉพาะสัตว์ที่อยู่ในสถานการณ์ที่น่าขบขัน 2. เด็ก ๆ แสดงความไม่แน่ใจ และความไม่ชอบบทร้อยกรองที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวและความคิดเชิงนามธรรมที่เข้าใจยาก 3. เด็กจำนวนน้อยมากในการศึกษานี้ที่ชอบไฮกุ 4. คำตอบของเด็ก ๆ ในกลุ่มตามระดับชั้น เพศ และลำดับอายุคล้ายคลึงกันในกรณีมากที่สุด และต่างกันมากในระดับของความไม่ชอบหรือความไม่แน่นอน 5. ความคล้ายคลึงกันระหว่างความต้องการบทร้อยกรอง เป็นที่น่าสังเกตรวมกว่าความแตกต่าง 6. เด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กเล็กชอบบทร้อยกรองเพราะสนุกสนาน 7. เด็กชายมีความยุ่งยากในการแสดงเหตุผลสำหรับการชอบและไม่ชอบบทร้อยกรองมากกว่าเด็กหญิง 8. เด็กระดับ 4 มีความยุ่งยากในการอธิบายเหตุผลในการชอบและการไม่ชอบมากกว่าเด็กระดับ 5 และ 6 9. เด็กระดับ 6 ชอบบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ตนสนใจ 10. เด็ก ๆ ไม่ชอบบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไม่คุ้นเคยหรือประสบการณ์วัยเด็กที่ไม่คุ้นเคย 11. เด็กในช่วงวัย 10 ปี มีความยุ่งยากมากที่สุดในการแสดงเหตุผลสำหรับการชอบและไม่ชอบบทร้อยกรอง 12. บทร้อยกรอง 5 เรื่องที่เด็กระดับชั้นปานกลางชอบมากที่สุดได้แก่ The Day I Spent the Night in the Shelby County Jail, The Woodpecker, We Real Cool Kindness to Animals และ My Dog 13. บทร้อยกรองห้าเรื่องที่เด็กระดับชั้นปานกลางไม่ชอบมากที่สุดได้แก่ In Time of Silver Rain, Aloneness, High on a mountain, The Listeners และ Rain went sweeping on . . . 14. เด็กให้เหตุผลซ้ำกันมากที่สุดสำหรับการชอบบทร้อยกรองคือ ก. ตลกขบขัน ข. ชื่อเรื่อง ค. ดี ง. ชัดเจน 5. มีจังหวะ 15. เด็กให้เหตุผลซ้ำกันมากที่สุดสำหรับการไม่ชอบบทร้อยคือ ก. ไม่มีเหตุผลและไม่เข้าใจ ข. น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ ค. ความยาวไม่พอดี ง. ไม่ชัดเจน และ จ. ไม่ได้ 16. คนในสาขาวรรณกรรมเด็กไม่ได้เป็นแหล่งที่น่าเชื่อถือสำหรับการพิจารณาเลือกบทร้อยกรองสำหรับเด็ก

โรสแมรี่ ออลิแฟน อิงแฮม (Rosemary Oliphant Ingham 1980: 984A)

ได้ศึกษาความชอบในบทร้อยกรองของนักเรียนระดับ 4 และ 5 ในโรงเรียนชานเมืองในปี 1980 วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับความชอบบทร้อยกรองของเด็กระดับต่าง ๆ ในปี 1980 สมมติฐาน 7 ข้อที่ใช้ในการศึกษานี้มีความสัมพันธ์กับข้อค้นพบของการศึกษาในปี 1972 เกี่ยวกับความชอบในบทร้อยกรองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายโดย แอน เทอร์

สมมติฐาน 7 ข้อนี้ได้แก่ 1. มีความแตกต่างในความชอบบทร้อยกรองแต่ละประเภทของนักเรียนในการศึกษาในปี 1980 กับนักเรียนในการศึกษาของ แอน เทอร์รี่ ในปี 1972 2. มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างในปี 1972 กับปี 1980 เกี่ยวกับการเลือกบทร้อยกรอง 25 เรื่องที่ชอบมากที่สุด 4. มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างในปี 1972 กับปี 1980 เกี่ยวกับเหตุผลที่ให้กับบทประพันธ์ที่ตนเลือกว่าเป็นบทร้อยกรองที่ดีเยี่ยม 5. กลุ่มตัวอย่างในปี 1980 มีความชอบในบทร้อยกรองที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี 1972 มากกว่า 6. ในกลุ่มตัวอย่างปี 1980 นักเรียนที่มีครูอ่านบทร้อยกรองให้ฟังจะมีการตอบสนองเชิงบวกต่อบทประพันธ์ที่ตนได้ฟังสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ 7. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการตอบสนองเชิงบวกของนักเรียนที่กล่าวว่า เขาชอบที่จะให้อ่านบทร้อยกรองให้ฟัง เมื่อเปรียบเทียบการตอบสนองเชิงบวกของนักเรียนที่ไม่ชอบให้อ่านบทร้อยกรองให้ฟัง นักเรียนที่ชอบให้อ่านบทร้อยกรองให้ฟังจะมีการสนองตอบเชิงบวกต่อบทประพันธ์สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 ข้อนี้นี้คือ แบบสอบถามสำหรับครูและแบบสำรวจความชอบบทร้อยกรองของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับ 4 และ 5 จำนวน 164 คน จาก 11 ห้องเรียน นักเรียนได้ฟังบทร้อยกรอง 112 บทในเวลา 10 วันจากเทปบันทึกเสียง นักเรียนจะต้องบันทึกความชอบของตนที่มีต่อบทร้อยกรองแต่ละบทในแบบสำรวจความชอบในบทประพันธ์ที่สร้างขึ้น แบบสำรวจจะบรรจุบทประพันธ์แต่ละบทใน 1 หน้ากระดาษ พร้อมทั้งมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ "ยอกเยี่ยม" จนถึง "แย" ความถี่ที่ได้จาก SPSS จะถูกนำมาคำนวณเพื่อหาค่าเฉลี่ยของบทร้อยกรองแต่ละบท ค่าเฉลี่ยเหล่านี้จะนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน 5 ข้อแรก การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยจะคำนวณเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 6 และ 7 สมมติฐานที่ 1 2 3 4 และ 5 ได้รับการยอมรับในขณะที่สมมติฐานข้อ 6 และ 7 ถูกปฏิเสธ เด็กชอบบทร้อยกรองเชิงบรรยายที่มีความสนุกสนานมากกว่าบทร้อยกรองประเภทอื่น เนื้อหาที่มีความคุ้นเคยและมีสัมผัสคล้องจองกันเป็น 2 ลักษณะของบทร้อยกรองที่มีดึงดูดความสนใจของเด็ก เป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กนิยมบทร้อยกรองสมัยใหม่อย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับบทร้อยกรองสมัยเก่าในการศึกษานี้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการตอบสนองเชิงบวกของเด็กที่อยู่ในห้องเรียนในขณะที่ครูอ่านบทร้อยกรองให้ฟัง เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่อยู่ในห้องเรียนที่ไม่มีการอ่านบทประพันธ์ให้ฟัง นอกจากนี้ไม่มีความแตกต่างมีนัยสำคัญระหว่างการสนองตอบเชิงบวกของเด็กที่บอกว่าชอบบทร้อยกรองและไม่ชอบบทร้อยกรอง

เจมส์ โฮเมอร์ ฮอบส์ (Jame Hormer Hobbs 1981 : 3477A) ได้ศึกษากระบวนการเรียบเรียงบทร้อยกรองของนักเรียนที่มีความชำนาญซึ่งเรียนอยู่ในระดับ 12 จากการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเรียบเรียงบทร้อยกรอง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเรียบเรียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการทดลองเขียนก่อน การเขียนและการขัดเกลาใหม่ โดยได้ศึกษากับนักเขียนบทประพันธ์ร้อยกรองในระดับอายุและระดับความสามารถต่าง ๆ ในการเขียน ข้อมูลที่ได้มีการนำมาใช้โดยนักวิจัยและครู เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการช่วยให้นักเรียนใช้กระบวนการเหล่านี้เพื่อที่จะได้นักเขียนที่มีความชำนาญ อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ยังคงมีอยู่คือนักเขียนบทร้อยกรองใช้กระบวนการเรียบเรียงนี้ได้อย่างไร เมื่อเขาเขียนบทร้อยกรอง การศึกษานี้เป็นการศึกษาและอธิบายถึงกระบวนการเรียบเรียงบทร้อยกรองของนักเรียนที่มีความชำนาญซึ่งเรียนอยู่ในระดับ 12 นักเขียนที่มีความชำนาญในระดับ 12 จำนวน 7 คน เขียนบทร้อยกรองในระยะเวลาการเรียบเรียงที่ถูกควบคุม โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการและจัดบันทึก การวิเคราะห์ขั้นตอนในการเรียบเรียง ผลงานเขียนของนักเรียนและคำตอบการสัมภาษณ์ของนักเรียนจะถูกนำมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะรูปแบบที่ประกอบขึ้นเป็นการเขียนของนักเรียนทั้ง 7 คน ซึ่งแสดงความคล้ายคลึงกันในการใช้กระบวนการเรียบเรียง ได้มีการกล่าวถึงวิธีการนำไปใช้ในการสอนและการวิจัยต่อไปได้ด้วย

เจฟฟรีย์ สกอตต์ โคปแลนด์ (Jeffrey Scott Copeland 1981: 126 A) ได้ศึกษาอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ของสาระเนื้อหา กับรูปแบบของบทร้อยกรองต่อความชอบในบทร้อยกรองของนักเรียนระดับ 11 การศึกษานี้เป็นการทดสอบอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ของสาระของเนื้อหา กับรูปแบบของบทร้อยกรองต่อความชอบในบทร้อยกรองของนักเรียนระดับ 11 กลุ่มนักเรียนระดับ 11 จำนวน 183 คนจากโรงเรียนมัธยมที่สำคัญ 5 แห่งในมิสซูรี จะอ่าน ฟัง และประมาณค่าบทร้อยกรอง 24 บทในเวลา 3 วัน ประเภทของบทร้อยกรองที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 ประเภทนี้มีบทร้อยกรอง 4 รูปแบบคือ บรรยาย มีสัมผัส บรรยายไม่มีสัมผัส ไม่บรรยายมีสัมผัส ไม่บรรยายไม่มีสัมผัส นักเรียนจะสนองตอบบทร้อยกรองแต่ละบทโดยการประมาณค่าของกลุ่มความแตกต่างด้านภาษา และ เขียนถึงสิ่งที่เขาชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับบทร้อยกรองแต่ละบท เพราะเหตุว่าบทร้อยกรองที่ใช้ในการศึกษานี้ถูกเลือกขึ้นมาตามลักษณะของรูปแบบและสาระของเนื้อหา ผลสรุปจึงใช้เฉพาะกับนักเรียนระดับ 11 ซึ่งใช้กับบทร้อยกรองประเภทอื่นไม่ได้ ข้อสรุปจากการศึกษาได้แก่

1. บทร้อยกรองเกี่ยวกับสังคมได้รับการประมาณค่าเชิงบวกและเป็นประเภทที่นักเรียนระดับ 11 ชอบมากกว่าบทร้อยกรองเกี่ยวกับธรรมชาติที่ใช้ในการศึกษานี้ได้รับการประมาณค่าเชิงลบ
2. รูปแบบไม่บรรยายมีสัมผัสและบรรยายมีสัมผัสได้รับการประมาณค่าจากนักเรียนระดับ 11 สูงที่สุด มีเพียงรูปแบบไม่บรรยาย ไม่มีสัมผัสรูปแบบเดียวเท่านั้นที่ได้รับการประมาณค่าเชิงลบ

3. มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสาระของเนื้อหากับรูปแบบ และความชอบที่ได้รับ อิทธิพลจากความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 2 ประการนั้น การทดสอบปฏิสัมพันธ์ยังแสดงให้เห็นว่า ความสนใจในเนื้อหา มีน้ำหนักมากกว่าความสนใจในรูปแบบแต่รูปแบบมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ต่อความชอบของนักเรียน 4. นักเรียนระดับ 11 ชอบการอ่านและชอบบทประพันธ์ที่ใช้ในการศึกษานี้

นิโคลัส แมสซา (Nicholas Mazza 1981 : 2505 A) ได้ศึกษาเชิงบรรยายเกี่ยวกับบทร้อยกรองและการให้คำแนะนำกลุ่ม การศึกษานี้ เป็นการสังเคราะห์พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ทฤษฎีการสังเกตและการปฏิบัติของการให้คำแนะนำด้วยบทประพันธ์ แบบการให้คำแนะนำด้วยบทร้อยกรองที่มีอยู่สำหรับอ่าน และที่เกิดจากการร่วมมือกัน เขียนจากความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม ได้รับการพัฒนาขึ้น การศึกษาโดยการสังเกตกระทำร่วมกับการใช้รายงานเชิงบรรยายของผู้นำกลุ่มผู้สังเกต ผลของแบบการให้คำแนะนำด้วยบทร้อยกรองต่อบรรยากาศของกลุ่มและต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการให้คำแนะนำกลุ่ม จะได้รับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา จำนวน 32 คน จากชั้นเรียนอิสระการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างจะถูกสุ่มให้เข้ากลุ่ม 1 ใน 4 กลุ่ม โดยจะมีกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม การวัดความเท่าเทียมกันก่อนการทดลองจะใช้กับทั้งกลุ่มตัวอย่างและกับผู้นำกลุ่ม กลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองและไม่ใช้บทร้อยกรองจะพบกัน 6 อาทิตย์ต่อ เนื่องกันโดยจะพบกันครั้งละ $1 - 1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง สมมติฐานในการวิจัยมีว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองและกลุ่มที่ไม่ใช้บทร้อยกรอง การวัดใช้ scales และ subscales ของ FIRO - B และ MOOS GES แยกจากกัน ปัจจัย 2 ประการ (การใช้บทร้อยกรองและไม่ใช้บทร้อยกรอง) จะได้รับการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลจากการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จากการใช้ FIRO - B scales ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองกับกลุ่มที่ไม่ใช้บทร้อยกรอง จากการใช้ FIRO - B พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองเกี่ยวกับการมีความผูกพันและการค้นพบตัวเองที่ดีกว่า แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจาก posttest ด้วยการใช้ MOOS GES ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองกับกลุ่มที่ไม่ใช้บทร้อยกรอง พบว่ากลุ่มที่ใช้บทร้อยกรองมีแนวโน้มที่ดีกว่าในมิติของการพัฒนาความสัมพันธ์และบุคลิกภาพ ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาคือ แบบการให้คำแนะนำด้วยการใช้บทร้อยกรองไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมระหว่างบุคคล แบบการให้คำแนะนำด้วยการใช้บทร้อยกรองเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพช่วยนักแนะแนวที่สนใจในการพัฒนาความผูกพัน และการค้นพบตนเองของ

กลุ่มในส่วนที่เกี่ยวกับแนวโน้มจากการใช้บทร้อยกรองนี้ พบว่า แบบการให้คำแนะนำด้วยการใช้บทร้อยกรองมีศักยภาพที่จะช่วยสร้างเงื่อนไขในการเจริญเติบโตอย่างมีพัฒนาการ และช่วยให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปด้วยดี

วอลตัน ซีย์มัวร์ เอ็ม แจคสัน (Walton Seymour M. Jackson, 1981 : 3046 A) ได้ศึกษาผลของการฝึกความสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการเขียนบทร้อยกรอง วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาการใช้คำถามปลายเปิดและการตีความหมายทางกายภาพตามหัวข้อเรื่องการอ่านและการเขียนบทร้อยกรองในหลักสูตรที่ใช้กันอยู่ในลักษณะที่เป็นวิธีการเพิ่มความสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยพิจารณาจากงานเขียนของนักเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กในระดับ 4 และระดับ 5 จำนวน 53 คน จะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1 จะมีเวลา 30 นาที ในการตอบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับบทร้อยกรอง และ 30 นาทีในการฝึกเขียนบทร้อยกรอง รวมสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเป็นเวลา 30 สัปดาห์ กลุ่มที่ 2 จะมีเวลา 20 นาที ในการตอบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับบทร้อยกรอง 20 นาทีในการตีความหมายทางกายภาพเกี่ยวกับบทร้อยกรอง และ 20 นาทีในการฝึกเขียนบทร้อยกรอง รวมสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 30 สัปดาห์ เด็กทั้ง 2 กลุ่มจะได้รับการ pretest และ posttest ซึ่งประกอบด้วยการใช้ Torrance Test of Creative Thinking, Verbal และเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษานี้คือ The Poetry Writing Test (Jackson, 1981) คะแนนความสามารถในการใช้คำ ความสามารถในการรับความคิดแปลกใหม่ ความคิดริเริ่ม และถ้อยคำสำนวน ในเรื่องความสร้างสรรค์และการเขียนบทประพันธ์ร้อยกรองจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้ t - test และ Pearson product - moment correlations ผลการศึกษาเด็กในกลุ่มที่ 1 ทำคะแนนความสร้างสรรค์ได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการทำ posttest ด้วย the Torrance Tests of Thinking, Verbal ทั้งในเรื่องความสามารถในการรับความคิดแปลกใหม่ ความคิดริเริ่ม และถ้อยคำสำนวน เด็กในกลุ่ม 2 มีคะแนนความสร้างสรรค์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการทำ posttest ในเรื่องความสามารถในการใช้คำและความคิดริเริ่ม เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้รับของทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนในเรื่องถ้อยคำสำนวนของกลุ่มที่ 1 สูงกว่าของกลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ เด็กทั้งในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการทำ posttest ด้วย Poetry Writing Test ในทั้ง 4 องค์ประกอบของความสร้างสรรค์ คือความสามารถในการใช้คำ ความสามารถในการรับความคิดแปลกใหม่ ความคิดริเริ่ม และการใช้ถ้อยคำสำนวน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้รับจาก Poetry Writing Test รวมทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า คะแนนที่ได้รับของกลุ่มที่ 2 ในเรื่องความสามารถในการใช้คำ ความสามารถในการใช้ถ้อยคำสำนวน และความคิดริเริ่มสูงกว่าของกลุ่มที่ 1 อย่างมี

นัยสำคัญ คะแนน posttest ของทั้ง 2 กลุ่มแสดงให้เห็นถึงสหสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างคะแนน posttest เกี่ยวกับความสร้างสรรค์กับคะแนน posttest เกี่ยวกับความสร้างสรรค์กับคะแนน posttest เกี่ยวกับการเขียนบทประพันธ์ร้อยกรอง ความสามารถในการใช้คำ $.43 p = .01$ ความสามารถในการรับความแปลกใหม่ $.25 p = .05$ ความคิดริเริ่ม $.33 p = .01$ และการใช้ถ้อยคำสำนวน $.22 p = .05$

ข้อสรุปและข้อจำกัด โปรแกรมการฝึกความสร้างสรรค์โดยการใช้การอ่านและการเขียนบทร้อยกรองปรากฏให้เห็นว่าประสบความสำเร็จในการทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในคะแนนความสร้างสรรค์ของนักเรียน อย่างไรก็ตามข้อจำกัดจำนวนมาของนักศึกษามีผลต่อความหนักแน่นของข้อสรุปเหล่านี้ นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ที่มีการฝึกความสร้างสรรค์โดยใช้คำถามปลายเปิดและการเขียนบทร้อยกรอง มีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในความสามารถด้านความสามารถในการรับความแปลกใหม่ ความคิดริเริ่ม และการใช้ถ้อยคำสำนวน เมื่อวัดด้วย the torrence tests of crative thinking, Verbal เด็กในกลุ่มที่ 2 ที่มีโอกาสในการตีความหมายของบทประพันธ์ด้วย มีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในความคิดสร้างสรรค์ด้วย ความคิดริเริ่ม ในการใช้ the Poertry Wring Test นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 4 องค์ประกอบของความสร้างสรรค์ด้านบทร้อยกรองของเขา กลุ่มที่ 2 มีคะแนนเหนือกว่ากลุ่มที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญในด้านความสามารถในการใช้คำ ความสามารถในการรับความแปลกใหม่ และความคิดริเริ่ม มีข้อเสนอแนะว่าเพราะเหตุที่เด็กกลุ่มที่ 1 มีเวลายาวนานกว่าในการเขียนในแต่ละสัปดาห์ บทร้อยกรองของเขาจึงสละสลวย เมื่อเขาเขียนบทร้อยกรองที่สละสลวยในการทำ posttest เขาจะเขียนบทร้อยกรองน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่ 2 และด้วยเหตุนี้จึงมีคะแนนด้านความสามารถในการใช้คะแนนความสามารถในการรับความแปลกใหม่และความคิดริเริ่มน้อยกว่า ในขณะที่นักเรียนมีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทุกองค์ ประกอบของการเขียนบทประพันธ์ การพัฒนานี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าเขาสามารถเขียนบทประพันธ์ ในการทำ posttest ได้มากกว่าในการทำ pretest ก็เพราะมีความคุ้นเคยใหม่ ๆ กับรูปแบบที่สามารถใช้เขียนบทร้อยกรองได้ การพัฒนาเชิงคุณภาพในการเขียนบทร้อยกรองไม่สำคัญเท่าการพัฒนาเชิงปริมาณ

คาเรน ซู คูตีเพอร์ (Karen Sue Kutiper 1985 : 451A - 452A) ได้สำรวจความชอบบทร้อยกรองของวัยรุ่นของนักเรียนระดับ 7, 8 และ 9 ในโรงเรียนแถบชานเมืองของเฮาส์ตัน จำนวน 375 คน โดยใช้การศึกษาของ Terry ในปี 1972 เป็นต้นแบบ วัตถุประสงค์ของการสำรวจเพื่อศึกษาว่าบทร้อยกรองใดให้ความเพลิดเพลินมากที่สุด เพื่อวิเคราะห์ว่าบทร้อยกรอง

ทามิลา คิมิเทลส์ (Pamela Demetrales 1986: 2061 A) ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนด้วยบทเพลงต่อทัศนคติของนักเรียนระดับ 5 ที่มีต่อบทร้อยกรอง วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อศึกษาผลของวิธีการสอนด้วยบทเพลงต่อทัศนคติของนักเรียนระดับ 4 ที่มีต่อบทร้อยกรอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้คือนักเรียนระดับ 5 จำนวน 132 คน จาก 6 กลุ่มประเภทการอ่านที่จัดกลุ่มตามความเหมือน มี 2 กลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านสูง 2 กลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านปานกลาง และ 2 กลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะได้รับการสอนด้วยบทเพลงเป็นเวลา 5 ชั่วโมงต่อเดือนตลอดระยะเวลา 4 เดือน ระยะเวลาของชั้นเรียนครั้งหนึ่งมี 45 นาที การศึกษาใช้เนื้อหาของบทเพลงเพื่อการอธิบายลักษณะของเพลงที่ได้รับความนิยมด้วยองค์ประกอบทางการประพันธ์ด้านบทกลอนที่บรรยายอารมณ์ เช่นภาษาที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ วิธีการสอนด้วยบทเพลงประกอบด้วยประกอบดนตรี ได้แก่การสอนที่มีอภิปรายถึงบทกลอนของเพลงที่ได้รับความนิยม อุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้คือเครื่องเล่นเทป หูฟัง และบทร้อยกรอง บทร้อยกรองแต่ละชุด จำนวน 9 ชุด จะพัฒนาขึ้นโดยผู้ศึกษาตามเนื้อหาที่กำหนด และประกอบด้วยบทร้อยกรองของเพลง 8 เพลงที่บรรยายถึงเนื้อหานั้น ชุดของบทร้อยกรองยังมีปัญหาที่จะอภิปราย และเทปที่บันทึกเสียงเพลงไว้ การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน เพื่อฟังบทร้อยกรอง อภิปรายปัญหา และเขียนคำตอบ ครูจะเดินไปตามกลุ่มเพื่อฟังการอภิปรายและมีส่วนร่วมในการอภิปรายนั้น ข้อมูลจะเก็บรวบรวมโดยวิธีการของ Poetry Attitude Scale และ Poetry Survey เครื่องมือทั้ง 2 พัฒนาขึ้นโดยผู้ทำการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษานี้ Poetry Attitude Scale เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert จำนวน 20 ข้อ จะนำมาใช้เพื่อการวัดทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทร้อยกรอง โดยจะใช้ในการ pretest, posttest และ posttest ติดตามผลการเรียน 3 ครั้ง ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาว่ามีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือไม่ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในกลุ่มย่อย

อาหมัด ริซา ซีเคนี (Ahmad Reza Chekeni 1986: 1635 A)

ได้ศึกษาการเขียนบทประพันธ์ร้อยกรองในชั้นเรียนประถมศึกษา การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาทักษะในการเขียนบทประพันธ์ร้อยกรองของนักเรียนระดับ 2 4 และ 6 รูปแบบของการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 ระดับ จำนวน 125 คน (ระดับ 2 จำนวน 47 คน ระดับ 4 จำนวน 37 คน และระดับ 6 จำนวน 41 คน) ทำการเขียนบทประพันธ์ 3 บท แต่ละบท

ใดได้รับความนิยมมากที่สุดโดยพิจารณาตามประเภท เนื้อหา และองค์ประกอบทางการประพันธ์
 บางประการ เมื่อ เปรียบ เทียบความสัมพันธ์ระหว่างความชอบของนักเรียนกับความชอบของนักเรียน
 ระดับอื่นจากผลการศึกษาของ Terry ในปี 1972 และของ Bryan Agee ในปี 1979
 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในความชอบเมื่อใช้วิธีการเสนอที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่เก็บรวบรวม
 ได้นำมาใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานและ เนื้อหาคำตอบสำหรับปัญหาในการวิจัย 9 ประการ กลุ่มตัวอย่าง
 ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มตามวิธีการนำเสนอ 3 วิธีคือ เฉพาะการฟัง การฟังและการอ่าน และเฉพาะ
 การอ่าน กลุ่มตัวอย่างจะฟัง ฟังและอ่าน อ่าน บทร้อยกรองวันละ 10 เรื่อง เป็นเวลา 10
 วัน และจากนั้นจึงทำการจัดบันทึกความชอบของตนลงในแบบสำรวจความชอบที่ใช้มาตราส่วน
 ประมาณค่า 5 ระดับ นอกจากนั้นในแต่ละวันนักเรียนต้อง เขียนความรู้สึกสนองตอบต่อบทร้อยกรอง
 จำนวน 2 เรื่องอีกด้วย ด้วยการใช้ SPSSX ความถี่ของความชอบจะถูกคำนวณเพื่อหาค่าเฉลี่ย
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยจะถูกคำนวณเพื่อทดสอบสมมติฐาน 3 ข้อ นอกจากการ
 วิเคราะห์ข้อเขียนของนักเรียนแล้ว ข้อมูลอื่น ๆ ได้มาจากการสำรวจความสนใจบทร้อยกรอง
 ของนักเรียน และจากแบบสอบถามสำหรับครู ซึ่งทั้ง 2 อย่างนี้ได้มาเรียบเรียงแล้วก่อนทำการ
 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างและครูที่มีส่วนร่วม แม้ว่าจะไม่มีความแตกต่างในความชอบเมื่อพิจารณา
 ตามเพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนน posttest และ
 posttest ติดตามผล นอกจากนั้นการเพิ่มขึ้นแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกิดขึ้นในช่วง
 เดือนในฤดูร้อน The Poetry Surry นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อสรุปผลการทดลองในระยะ
 เวลา 4 เดือน 84% ของกลุ่มตัวอย่างชอบการศึกษามทเพลง 85% คิดว่าการศึกษามทเพลงมี
 ความน่าสนใจ 89% คิดว่าการศึกษามทเพลงเป็นเรื่องง่ายสำหรับเขา 62% ชอบการพูดเกี่ยวกับ
 มทเพลง 87% ต้องการเขียนบทเพลงอีกในปีต่อไป และ 85% คิดว่าการเขียนบทเพลงทำให้
 เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือระดับการศึกษา แต่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม วิธีการนำเสนอ นักเรียนชอบอ่านบทร้อยกรองมาก
 กว่าฟังบทร้อยกรองหรือฟังและอ่านบทร้อยกรอง ข้อค้นพบอื่น เป็นการยืนยันข้อค้นพบจากการศึกษาที่
 กระทำมาแล้วกับนักเรียนทุกระดับ นักเรียนชอบรูปแบบบทร้อยกรองที่เป็นการบรรยายอารมณ์
 ความรู้สึกที่มีสัมผัสคล้องจอง และชอบเนื้อ เรื่องที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์ที่ตนคุ้นเคย การเคย
 เห็นบทร้อยกรองมาก่อนแล้วไม่มีอิทธิพลต่อความชอบ

สนองตอบแนวทางการเขียนบทประพันธ์แต่ละประการใน 3 ประการต่อไปนี้ 1. รูปแบบของบทประพันธ์ โดยครูจะเขียนบทประพันธ์ 1 บทบนกระดานดำและให้นักเรียนแต่งบทประพันธ์ 1 บท โดยใช้รูปแบบเดียวกัน 2. คำต่าง ๆ โดยที่จะมีรายการของคำศัพท์ที่เตรียมไว้ให้เขียนอยู่บนกระดานดำและนักเรียนจะต้องเขียนบทประพันธ์โดยเลือกใช้และขยายคำจากคำศัพท์ที่กำหนดไว้ในรายการนั้น 3. ภาพที่เห็น โดยที่ภาพพิมพ์ของภาพเขียนจะมีติดไว้บนกระดานดำ ครูจะบอกให้นักเรียนเขียนบทประพันธ์เกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาได้เห็นในภาพ มีครู 3 คน ที่ร่วมในการศึกษานี้ ครูที่ร่วมในการศึกษาได้แก่ทวีและครูสอนการเขียนบทประพันธ์ที่มีประสบการณ์ ครูแต่ละคนใช้แนวทางที่วางไว้ล่วงหน้าเหมือนกันในโรงเรียนต่าง ๆ กับนักเรียนแต่ละระดับ ทั้ง 3 ระดับ บทประพันธ์ที่ได้จำนวน 375 ชิ้น ได้นำมาวิเคราะห์ตามแนวทางการวัดต่อไปนี้คือการบรรยาย เนื้อหาหลัก ประเภทของความหมาย การเปรียบเทียบ การให้ภาพพจน์ความรู้สึก การถ่ายทอดสาระ การวิพากษ์วิจารณ์ความสอดคล้องในเชิงการประพันธ์ และรูปแบบของเสียง แต่ละมิติประกอบด้วยคุณภาพระดับต่ำและระดับสูง คุณภาพระดับต่ำแสดงถึงการเขียนเหมือนร้อยแก้วธรรมดา ๆ และคุณภาพระดับสูงแสดงถึงองค์ประกอบทางการประพันธ์ร้อยกรอง องค์ประกอบทางการประพันธ์ร้อยกรองครอบคลุมถึงการบรรยายให้เห็นจินตนาการ ความหมายที่ไม่สามารถบรรยายเป็นภาษาเขียนได้ การใช้คำเปรียบเทียบ การให้ภาพพจน์ความรู้สึก การแสดงออกถึงความรู้สึกที่ซับซ้อน ความสอดคล้องในเชิงการประพันธ์ และรูปแบบของเสียง บทประพันธ์จำนวน 150 บทจะถูกสุ่มขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่างย่อยและนำมาให้คะแนนอีกครั้งหนึ่งโดยผู้ประมาณ์ค่าครั้งที่สอง เพื่อหาความเชื่อมั่นภายใน ค่าความเชื่อมั่นสำหรับประเภทของความหมายคือ 0.6 ค่าความเชื่อมั่นของมิติอื่น ๆ คือ 0.7 และกว่านั้น ข้อค้นพบโดยการใช้การวิเคราะห์โคสแควร์ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ระหว่างระดับการศึกษาในเรื่องการใช้ องค์ประกอบทางร้อยกรองของนักเรียน องค์ประกอบ 4 ประการต่อไปนี้พบอยู่ในการเริ่มเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนระดับ 2 คือการบรรยายภาพพจน์ การใช้คำเปรียบเทียบ ความสอดคล้องในเชิงร้อยกรองและรูปแบบของเสียง ในระดับ 4 นักเรียนเริ่มใช้การให้ความหมายที่ไม่บรรยายเป็นภาษาเขียนได้ การให้ภาพพจน์ความรู้สึก และการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ซับซ้อนในการเรียนของเขา รูปแบบของเสียง เป็นองค์ประกอบในการเขียนร้อยกรองที่สำคัญมากเพียงประการเดียวในระดับ 4 ในระดับ 6 องค์ประกอบทางการเขียนร้อยกรองประการที่สองพบว่า เป็นสิ่งสำคัญในการเขียนของเด็ก ซึ่งได้แก่ การบรรยายภาพพจน์ (บทศัคย๋อได้ย๋อให้ลั่นลงตามคำอนุญาตของผู้เขียน)

สรุปจากการวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นการสำรวจความสนใจ และวิเคราะห์บทร้อยกรอง ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่างานเขียนร้อยกรองเป็นที่สนใจของนักเรียน แต่ในการเรียนรู้เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง จะเห็นได้ว่าความสามารถของนักเรียนจะไม่เท่ากัน บางคนเขียนได้ดี ในขณะที่บางทีเขียนไม่ได้ หรือได้บ้างเล็กน้อยทั้ง ๆ ที่พื้นฐานความรู้เท่ากัน จึงน่าจะศึกษาถึงความสามารถที่ต่างกันของนักเรียน และควรมีการจัดระดับความสามารถในการเขียนร้อยกรองตั้งแต่ง่ายไปถึงยาก เพื่อใช้วัดความสามารถของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด